هو الله تعالی

بترتیب حروف تهجی شروع در ذکر و شرح قدیم
و حدیث ممالک و دول متمدنه شده است
احوالات هر یک از مقارن زمان هجرت
رشته تحریر در آمده است و کلا منجر از قبل از
زمان هجرت رفته بطریق اختصار است
کیفیت احوالات حالیه هر یک از دول
متمدنه در اجزاء آن شرح رفته است
سلاطین وجود فیض الجود و ذات ملکوتیه
ملکات اقدس همایون ارفع اعلی ارواحنا فداه
نقش هر یک در دیباچه حالات آن ضمیمه
و تتمیه خواهد شد

فهرست مطالب

بسم الله الرحمن الرحیم

و بعد - این مختصریست در تاریخ ممالک و سلاطین اروپ
که تقریباً از اوان هجرت تا زمان هذا ۱۳۰۰ بطریق ایجاز
از زبان انگلیسی بفارسی ترجمه و تألیف شده و بترتیب
حروف الف با از ا ترتیب یافته

در شرح مملکت المانی

جائیکه فعلاً به آلمانی موسوم است در چند ماهه قبل از
هجرت مسکن طوایف متعدده بوده بعضی در آنجا متوقف
گشتند و برخی خارج شده و سلطنت برپا نمودند از جمله
طایفه فرانک بعضی از آلمانی کوچ کرده و در مملکت
فرانسه اوضاع ریاست و سلطنت برپا داشتند
چنانچه در سلطنت شارلمانی که امپراطور اول بود
تمام ریاستهای طوایف آلمانی که اطاعت را از
او (امپراطور) منظور داشتند و تاج امپراطوری

تا سنه ۲۹۹ هجری در سلسله شارلمانی در به کارلوونژینگ
مشهور بودند باقی ماند در آنوقت کونراد دوک فرانکونی
ملقب بامپراطور شده و تا ۳۰۶ سلطنت راند
در سنه اخیر هنری دوک ساکس امپراطور شده و از سلسله او
پنج نفر تا ۴۱۵ هجری سلطنت کردند در آنعصر اغلب طوایف
آلمانی کیش بت پرستی را از دست داده بمذهب عیسوی
مشرف شدند در آنزمان شهرهای بسیار بنا شده و ولایات
مجاور از قبیل لهستان و مجارستان و دانمارک از
امپراطور آلمانی اطاعت داشتند و تمام مملکت ایطالیا
باستثنای قطعه جنوبی آن هم در دست امپراطور جزو
سلطنت آلمانی شده با این معنی که سلطان آلمانی بر ایطالیا
هم ریاست داشت ولی کلیه امور آنجا مجزی بود
انقلاب ایطالیا به آلمانی اسباب اشتغال کلی گشته
بجهت آلمانی مخصوصاً ارباب علوم و صنایع که شیوع عشق

در ایطالی بیشتر بود و از طرفی هم اسباب حقارت کلیسا
بواسطه جنگهائیکه مابین امپراطور و پاپ در ایطالی مشوش
بود واقع شد و خیلی به بطول انجامید .
در سنه ۱۱۵۲ م دوک فرانکونی مجدداً دیهیم امپراطوری
بر سر نهاد و سلسله او تا سنه ۱۲۵۴ سلطنت کردند
در آنوقت لوطر دوّم دوک ساکس امپراطور شد دوک
باویر از طایفه گلف با او متحد بود ولی دوک سوآب
از طایفه ژیبلین بر ضد او حرکت مینمود و بعلت همین
مخالفت نزاعی برخواست در مدت سیصد سال طول
انجامید طایفه گلف از پاپ حمایت میکرد و طایفه
دیگر بر خلاف او بود و این نزاع در مائه نهم هجری
منقضی شد یعنی آنوقت دولت فرانسه به ایطالی رسید
— بعد از فوت امپراطور کونراد دوّم سلطنت بطایفه
ژیبلین رسید و هفت نفر از این سلسله تا ۶۵۲ هجری
امپراطور

امپراطور بودند و معروفترین آنها فردریک اوّل بود
ملقب به ریش قرمز و در زمان سلطنتش ممالک بسیار
از اطراف تصرف آمد تا در ۵۸۶ هنگامیکه
عازم تسخیر بیت المقدس بود وفات یافت
امپراطورهای این سلسله مع الوصف با پاپها در جنگ بودند
ولی متاخرین آنها چندان تسلط نداشتند
از ۶۵۲ تا ۶۷۲ سه نفر امپراطوری آلمانی معروف
شدند یکی از آنها مدت سلطنت راند و هیچ به
آلمانی نیامد و دیگری هم مرتبه آمد این اوضاع اسباب
اغتشاش کلی در داخل آلمانی تا آنکه حکام عمده
آلمانی اجتماع کرده و مقرر داشتند هر وقت بعد هفت نفر
از معتبرین ایشان امپراطور را منتخب نمایند و بعد از
مدتی آنها هشت نفر شدند و به الکتور معروف گشتند
در سنه ۶۷۲ رودلف که کنت هبسبورگ بود

به امپراطوری منتخب شد
در ۶۹۰ آدولف از خانواده ناسو به امپراطوری معین
گردید مدت هشت سال که او و امپراطوری که بعد از
او آمد هر دو مقتول شدند
در ۷۰۸ هنری هفتم از خانواده لوکزامبورگ امپراطور شد
و تا سال ۷۱۳ سلطنت راند
پس از او دو نفر بالاتفاق امپراطور شدند یکی فردریک
از خانواده اتریش و دیگری لوئی دوک باویر
اما فردریک در ۷۱۳ وفات یافت و لوئی در
۷۴۸
بعد از آنها شارل چهارم از خانواده لوکزامبورگ بر تخت
نشست در سلطنت او مقرر گردید که هفت نفر امپراطور
را معین بکنند اینها باید مستقل باشند یعنی بعد از اینها ایشان با لقب الکتور
باشند و هرکدام حق سکه زدن داشته باشند و از اجزای
مجلس

مجلس شورای امپراطور هم باشند و در مدت سال یکماه با حضور
امپراطور انجمن سازند و مشورت نمایند
بعد از آن ونس پادشاه بوهم امپراطور شد و تا ۸۱۳
سلطنت میراند در آن اثنا اسقفی که به بوهم مراجعت نمود
پس از او سیگیزموند مارگراف براندنبورگ بعد امپراطور شد
براندنبورگ را واگذار نمود به فردریک از خانواده
هوهنزولرن که خانواده امپراطور حالیه است در سلطنت
این امپراطور جوانی هس نامی در بوهم ظهور نموده بر ضد
پاپ حرکت کرد و مریدهای بسیار بر او گرد آمده با
اغتشاش و یاغیگری گذراندند
در سال ۸۴۱ تاج امپراطوری مجددا به خانواده هبسبورگ
تعلق گرفت و در آن خانواده باقی ماند تا سال ۱۲۲۱ از آن سلسله
هجده نفر امپراطور آلمان شدند
در سلطنت ماکزیمیلیان اول در ۹۲۵ وفات یافت

خاک آلمان به ۲۵۰ قطعه منقسم بود که هر کدام علیحده سلطنتی داشت
ولی امپراطور آنها را در ده حکومت بزرگ مندرج ساخت

— در سلطنت شارل پنجم که از ۹۲۵ تا ۹۶۳ بطول انجامید
مملکت اسپانی هم در تحت امپراطور آلمانی آمد و اغتشاشات
مذهبیه زیاد شد خاصه از نقطه نظر مارتن لوتر که منکر ریاست
پاپ بود و بر احکام او اعتراض میکرد مخصوصاً از
تجرد و حضور بعضی او و اکثری از سلاطین و امرای
آلمانی پیروی او نمودند و اسم پروتستان شایع گشت
و بملاحظه اینکه این فرقه تازه به قواعد قدیمه
ایراد میگرفتند آنها را پروتستان گفتند در لیگ آلمان بعد
دولت عثمانی با قوای بسیار سرحدات را احاطه نمود
و با عساکر زیادی که در نقاط مختلفه حاضر گشت و نیز
اغتشاشات مذهبیه زیاد به علت کمی در دفع ایشان کلیة
اسباب نفرت کار برای دولت آلمانی گشته و به خرابی

شارل پنجم

شارل پنجم استعفا کرده منزوی و رهبان شد
و فرقه پروتستان بتدریج قوت گرفته و طغیان نمودند
تا در سلطنت امپراطورهای بعد نزاع بین آنها و کاتولیک
شدت یافته تا در سنه ۱۲۰۷ جنگ عظیمی برپا شد که جنگ
سی ساله مشهور است و در ۱۰۵۷ بانتها رسیده در
این جنگ از قدرت و قوت آلمان کاسته و دول خارج
در آن مداخله نمودند و اکثر حکام آلمانی هم برخلاف
یکدیگر در خاک غیر داخل شدند: در این جنگ محو شد
چنانچه شکوه و شوکت امپراطوری بکلی از دست رفته فقط
اسمی از آن باقی ماند ممالک مجاور جزء پلتیک متصرف گردیدند
در آخر و آخر این مدت فرانسه اقتدار و سوئیس هم جمهوری
مستقل گردید و کلیة تمام مملکت ویران و منهدم گشت
چنانچه در بعضی مواضع عدد نفوس بنصف رسیده و در
نصف خاک آلمان از دست رفت

در سنه ۱۰۵۷ این جنگ باتمام رسید و صلح منعقد شد

مقرر گردید که امور آلمانی در دست امپراطور و سلطنتی
در عهده یک مجلس باشد در اینصورت اجزای مجلس اول هشت نفر
باشند که سلطان را منتخب میکنند و مجلس دویم مرکب
از یکصد نفر بود که شصت سال بیشتر از اولیها باشد
و اجزای مجلس سیم ۵۲ نفر از اعاظم امرا باشند
و در اجرای احکام میبایستی هر سه مجلس متفق الرای باشند
ولی بملاحظه اینکه اعضای انجمن هر یک بمنزله سلطانی بنفسه
و حتی المکان میل و خواهش خود عمل میکنند لهذا اسباب
تعویق و تاخیر کارها میشد و میتوان گفت در اکثار
آلمانی در آن زمان یکجا مشوش گردید

و جنگهای طولانی در باب لوئی چهاردهم پادشاه فرانسه
واقع شد باز خسارت کلی بدولت آلمانی وارد آمد
در سنه ۱۶۹ قشون عثمانی بسرداری قارا مصطفی مدت
دو ماه شهر وین را محاصره نمود با کمال زحمت و مخارج
گزاف

و مخارج گزاف آنها را اخراج کردند و بعد از آن مدت پنجاه
سال متمادی جنگهای متعدد با دولت عثمانی واقع شد و از
آن تاریخ بعد چون دول آلمانی هر یک بمیل خود رفتار
میکردند لهذا شرح هر یک را جداگانه ذکر خواهیم نمود در
اینموقع همینقدر کافی است اشعار اینکه ناپلئون اول در
۱۲۲۱ امپراطوری آلمانی را منسوخ کرد و دولت آلمانی
به سه قسم منقسم گردید قسم اول شامل سلاطین نشین بود از قبیل
ساکس و باد و ورتامبرگ و غیره که جمعیت باسم کنفدراسیون
رن معروف شد قسم دویم اتریش بود و قسم سیم پروس
بعضی قطعات شمالی از قسم سیم در سنوات بعد ضمیمه شده
و ناپلئون اول نصف آنها را بتصرف آورد ولی در
۱۲۳۰ در ناپلئون منهزم شد تمام ممالک آلمانی در آنوقت
۳۸ عدد بود متفق گشت به کنفدراسیون ژرمانیک
و مقرر گردید که هر یک از دول مستقل و مختار باشند مگر اینکه

مشروط باینکه بجهت دفع دشمن عمومی با هم اتفاق کنند و این وضع
برقرار بود تا سال ۱۲۸۳ که دولت پروس اتریش
را شکست داده و کنفدراسیون ژرمانیک که تشکیل
به پادشاهی پروس بود دولت اتریش از جامعه
آلمانی خارج شد و دول جنوبی آلمانی هم مجزی بودند
تا سال ۱۲۸۷ که جنگ با فرانسه شروع شد و در آن
تمام دول آلمانی غیر از اتریش با هم متحد بودند و در ضمن
جنگ گیوم پادشاه پروس را بامپراطوری منتخب نمودند
و او در بهار ۱۳۰۵ وفات یافت پس از او پسرش
فردریک امپراطور شد و او هم سه ماه بعد فوت شد
بعد از او در تابستان همانسال پسرش گیوم دویم
امپراطور شد

ورد دفاع حالیه مملکت آلمانی

مطابق قانون ۱۲۸۸ در تمام دول آلمانی اکثر تابع

ودار

و دارای همه قدرت برای حفظ سلطنت و امنیت مملکت و پایتخت
رعیت ریاست کلیه از نظام و غیره و امور پلتیکی با شاه
پروس است در امپراطور آلمانی ملقب است و امپراطور
با اختیار مجلس میتواند دفاع کند ولی بجهت حمله نمیتواند بدون
آغاز جنگ نماید
پارلمان آلمان منقسم است به دو مجلس در یکی از آنها ۶۲ نفر
اعضا دارد از وکلای ۲۳ دولت آلمانی میباشند
و در مجلس دیگر ۳۹۷ نفر وکلای ملت
مخارج و مداخل دولت مجزی است از خرج و دخل امپریه
(یعنی آنکه در تصرف امپراطور است) مخارج امپریه را
از محل گمرک و پست و تلگراف و از بعضی حقوق راه
آهن میدهند که هر یک از دول هم مقرراتی قبول
میکنند بجهت دفع دشمن عمومی بدهند و در ابتدا قشون آلمانی
هنگام صلح ۴۹۲۵۵۵ نفر بوده با ۹۰۰۰۰ رأس اسب

و ۱۲۰۰ عراده توپ و در حالت جنگ تجاوز از یک کرور
نفر قشون حاضر میشود با ۳۱۳۰۰۰ رأس اسب و سه هزار
عراده توپ استعداد بحریه ۴۷ فروند زره پوش است
و ۷۸ فروند بخاری با ۶۰۰ عراده توپ و نوزده
هزار نفر اجزا

وسعت تمام مملکت آلمان ۳۲۰۰۰ فرسنگ مربع است با ۴۹
کرور جمعیت پول رایج مطابق قانون جدید سنه ۱۲۸۸
در تمام ممالک آلمان مارک است و معادل یکهزار و
هشتصد دینار است و قبل از این قانون هر مملکتی پول
مخصوص بخود داشت سایر احوالات از قبیل طول و عرض
و غیره بخش و انه است اینجا بهمقدار اکتفا میکنیم و باقی
تفصیلات را در جزو هر دولت ذکر خواهیم نمود

در شرح مملکت پروس

پروس در ابتدا اسم مملکتی بوده در قطعهٔ شرقی تاریخ تمام اطراف

پروس حالیه است در سنه ۱۱۱۲ تمام مملکت باسم
پروس موسوم گشت دولت استقلال و قوت دولت پروس
از ۱۲۲۱ بعد سنه یعنی از وقتیکه امپراطور آلمان باینها
رسید و تا قبل از آن تاریخ همیشه در یک امپراطور
آلمانیها نکر در سلطنت فردریک گیلیوم پادشاه
براندنبورگ که در سنه ۱۰۵۵ تا ۱۱۰۰ سلطنت کرده است
اعتبار آنجهت دولت پروس پیدا شد در سلطنت فردریک
گیلیوم حاکم براندنبورگ مدت دولتهای در دست
خانواده هوهنزولرن باقی مانده که اجداد امپراطور
حالیه باشند و چون اصل و نسب این خانواده از براندنبورگ
است لهذا بعضی از آن بابت است که ابتدا شرح آنرا ذکر کنیم
براندنبورگ که قلعه برلین در وسط آن واقع است
مملکت کوچکی بوده تا سنه ۳۱۵ در تصرف طوایف مختلف
سلاو بوده و در آنوقت امپراطور هنری اول ملوک الطوایف

کت

اسلاو را در نزدیک رود ایلب شکست داده و
آنها را مطیع کرد براندنبورگ که متفرق شده و جزو امپر
آلمانی گشته و اهالی آن ساکن تمام مسیحی شده بودند مرزکهنه
معروف گشت

مدتی بعد طایفه وند براندنبورگ را متصرف گشتند
و تا سنه ۵۲۸ در دست آنها بود و در آن وقت
آلبرشت نامی معروف بخرس از جانب امپراطور حاکم
مرزکهنه شد و او طایفه وند را بیرون کرده و بعد
به دولت متعلقه خود که ساکن بود ملحق شده براندنبورگ
را مستقل ساخت

در سلطنت نبیره او که از ۶۰۳ تا ۶۱۷ طول انجامید در زمان نیکو
رود اسپیری شهر برلین ساخته شد و سی سال بعد قریه آن
شهر کولن ساخته و در سنه ۷۰۷ این دو شهر را متحد
کرده و هر دو را مسمی به برلین نامیدند این سلسله در ۷۱۹
منقرض گشته

منقرض گشته و بعد از جنگ جدال و اغتشاش امپراطور لوئی
از خانواده باویر براندنبورگ را به پسر خود واگذار نمود
در سلطنت این سلسله از باب عدم لیاقت حکام و قطع طرق
بسیار هرج و مرج بود و شهرها بجهة مخارج خود اکثر املاک سرحدات را
فروخته و بگرو گذاردند تا در سنه ۷۷۵ در شارل
چهارم امپراطور بود مملکت براندنبورگ با دولت
لوکزامبورگ تعلق گرفت

پسر شارل چهارم براندنبورگ را در سنه ۷۹۱
بمرزبان ... گرو داد ولی باز اسباب زیادی
اغتشاش شد آخر از جانب امپراطور سیگیزموند حکومت
براندنبورگ را به فردریک ششم از خانواده
هوهنزولرن داد و واگذار نمود این خانواده جمیع قدیم اثبات
و معتبر امپراطور حالیه از همین سلسله است و وجه تسمیه
آن باین اسم از این است که یکی از اجداد ایشان

از سردارهای معروف شارلمان بعضی و پیرا قلعهٔ
هوهنزولرن را در ۳۷۰ در نزدیک رود دانوب
بنا نهادن) و او در سنهٔ ۸۱۸ پرنس براندبورگ شد
در سلف اعقاب او امرا او را با لقب سمی الکتور
باز داشته و در حقیقت مملکت منظم گردید و املاک
ایم که در کرد بعد هروان آنجغز

در ۹۱۲ یونیورسیطهٔ فرانکفورت در اودر
ساخته شد

در ۹۴۲ طلیعهٔ مذهب پروتستان شروع شد

در ۹۷۶ خاک پروس از املاک لهستان بود
تبعیت ایطالیه نه

در ۱۰۲۸ بواسطه اینکه پرنس براندبورگ دختر
پروس را بعقد خود در آورده بود که پروس شد ولی
در جنگ سی ساله که از ۱۰۲۸ تا ۱۰۵۸ انجامید

خرابیها

خرابیها بدولت براندبورگ وارد آمد و اما بعد
قبل از انتهای جنگ فردریک گیوم الکتر کبیر
در واقع بانی پادشاهی که از سلطنت بعد از او سبب
اعتبار و افتخار دولت پروس گردید مملکت او مرکب بود
از براندبورگ و مشرق پروس و براندبورگ
و پومرانی و بعضی قطعات کوچک متفرق در غرب
آلمانی و مقصد اینکه این املاک متفرق را جمع نماید سلاطین
براندبورگ سعی شان این بود که ولایات واقع
مابین آنها را نیز بتصرف آورند در سلطنت او در
مدت چهل سال سلطنت انجامید در امور تجارت و صنعت
ترقی بسیار واقع شد قوانین زیاد احداث کرد
و عمل قوانین را منظم نمود و لشکر دایر کرد و در
جنگها یکی با لهستان و فرانسه ذات محقق گردید قوای او
بر دیگران ترجیح و تفوق دارد

در ۱۰۷۱ خاک پروس از لهستان منفصل شد و از
آنوقت بعد یکی از ممالک خانواده براندنبورگ محسوب
میشد و چون فردریک گیلیوم اول در ۱۰۹۹ وفات
یافت وسعت مملکت ۳۱۵۰ فرسنگ مربع بود با ۳
کرور جمعیت

در سلطنت پسر او که فردریک سیم است در مدت ۲۶ سال
بعلت اتحادیه اتحاد پادشاه پروس ملقب به رُوآ (Roi)
شد و در سنه ۱۱۱۲ به فردریک اول پادشاه پروس
موسوم گشت و امپراطور آلمان امپراطور را اجازه داد
بشرط اینکه در جنگ او با فرانسه قشون برای کمک
او بدهد و در آن زمان هم طاعون شدیدی در خاک پروس
واقع شد و ثلث تمام جمعیت هلاک شدند
در سنه ۱۱۲۵ پسر فردریک گیلیوم اول پادشاه پروس شد
اول کارش این بود مقدار زیادی کالا در خارج کرد از
دربار

در دربار خود به زینت پیرایه نبود تجملیات را نظم عوض
بر عده قشون افزود و وزارت جنگ و مالیه را
در دست خود گرفت و هنگام فوت او قشون پروس
مرکب بود از ۸۳۵۰۰ نفر پیاده و ۱۸۵۰۰ نفر سواره
معتبرترین لشکرهای فرنگ بود
پسر او فردریک دوم ملقب به کبیر از ۱۱۵۳ تا
۱۲۰۱ سلطنت راند و چون او بسلطنت رسید وسعت
خاک پروس ۳۳۵۰ فرسنگ مربع بود با ۲ کرور نفوس جمعیت
و از دخل سالیانه دولت ده هشت کرور فرانک بود
شش کرورش را مصارف قشون میپرداخت و مستحفظین
لازم بود در حالت پروس را که یکی از دول معظمه نمایان
محافظه بدید بود و قشون آراسته زیادی نگاه دارد
در ابتدای سلطنتش جنگ با اتریش کرد و در سنه ۱۱۵۸
سیلزی را تصرف آمد بعد از آن ماری ترز

امپراتریس اتریش بخیال آنکه سیلزی را پس بگیرد در
۱۱۶۹ با دولت پروس آغاز جنگ نهاد ابتدا تنها
بعد بعد روس و فرانسه و سوئد و لهستان و ساکس
و ممالک جنوبی آلمان کمک باو دادند فردریک که اتفاق
کرد و جنگ برپا شد موسوم بجنگ هفت ساله و در این مدت
هفت سال جنگهای بسیار متعدد واقع شد و دفعه اول فردریک
که استعدادش کمتر بود مع هذا در اکثر جنگها فتح کرد
ولی در آخر جنگ هم تقریبا شکست خورد و خزانه‌اش تهی گشته
او با تجاره و نه سرباز [illegible] از حسن اتفاق در سنه ۱۱۷۵
الیزابت امپراتریس روس که از دشمنان قوی بود
فوت شد و پیراول پطر سیم بر تخت نشست و او که [illegible]
و دوستدار فردریک داشت ~~[illegible]~~ باو
صلح کرد و علاوه ۲۰۰۰۰ نفر قشون هم بکمک او فرستاد
سوئد چون چنین دید و [illegible] فوراً صلح بست
و کاترین

و کاترین دوم هم بعد از الیزابت امپراتریس روس شد
با فردریک که دوستی ورزید و در این صورت فردریک
توانست در همه جا دفع اتریش و فرانسه را نماید چنانکه
با گرفتن [illegible] آنها را از [illegible] در سنه ۱۱۷۶
قرار صلحنامه منعقد گردید که در این جنگ [illegible]
ولی فردریک که دولت پروس را در عداد دول معظمه
آورد و سیلزی را هم نگاهداشت و دولتی را
پروس در [illegible] از آن [illegible] از آن قطعه
از لهستان را هم جزء پروس شد و دولت [illegible] پروس
در وقت فردریک که به شهرهای [illegible] رسید
با ۱۲ کرور جمعیت و مالیات مملکت ۲۳ کرور
[illegible] بود و در خزانه ۸۰ کرور [illegible] ذخیره
و در تمام مملکت راههای خوب ساخت و [illegible]
احداث کرد و ۸۰۰ [illegible] با [illegible] و کارخانه [illegible]

و کمانه تازی دنیه باقی دارد خود

برادرزاده فردریک گیلیوم دوم به تخت نشست و مدت

۱۲ سال سلطنتش که این سلطان ضعیف بود و ناقابل و عیاش

و سبب شد که دولت تحقیقات زیاد نسبت به علما و لعن الف

در اول با جمهوری فرانسه جنگ نمود از جانب عدم لیاقت

سرداران نتیجه نبخشید در سنه ۱۲۰۷ مطابق عهدنامه

قطعه از مملکت لهستان در وسعت ۱۷۰۰ فرسنگ مربع

با ۵ کرور نفوس جمعیت جزو پروس شد و در فوت این سلطان

وسعت پروس به ۸۶۰۰ فرسنگ مربع رسیده بود

با ۱۷ کرور جمعیت اما خزانه بکلی تمام شده

و علاوه کار دولت به جایی که در آن مقروض بود و نیز

هم خراب و بد بود

در سنه ۱۲۱۲ فردریک گیلیوم سوم به تخت نشست

شخصی بسیار خوب و صفات حمیده داشت اما عاری از علم

سلطنت و یک به اطلاع از پولیتیک خارجه و داخله

اکثر وزرای او هم مطابق خاطر ناپلئون عمل میکردند و چون در

آن اوقات لیاقت دولت پروس کم بود شروع کردند به اصلاحات

لیکن مساعدی

در ۱۲۲۱ مابین دولت پروس و ناپلئون جنگ واقع

و چون قوای پروس بصحرا در یک‌باره و تمام جاها جمعیت

بی‌درد از کار افتاده لهذا ناپلئون [illegible] داخل

و اکثر متعلقات پروس را بالجمله تصرف در آنچه در این

هم دست جز ناتوانی اثر نبود وزرای پروس نسبت به ناپلئون

اطاعت داشتند و لیکن پادشاه پروس فرار کرده و [illegible]

روسیه توانی کنند و [illegible] آنها نیز شکست خورده با ناپلئون

صلح کرده و تقریباً نصف از خاک پروس بدست فرانسه افتاد

و نزد رود الب سرحد آنها گردید بعد از [illegible] سلطان

پروس در [illegible] صلح جنگ‌ها بر آمده وزرای [illegible]

انقلاب کبیر و جنگهای ناپلئون را تغییر داد و وضع
مالیات را منظم ساخت و با تدبیرات متهورانه قوت
گرفت تا در ۱۲۲۸ با دولت فرانسه بنای جنگ گذارد
و در مابین ثلث کل اتریش و انگلیس با دول متحد
هشتصد هزار نفر قشون بجنگ فرانسه و ناپلئون [illegible]
نفر مهیا داشت بعد از جنگهای متعدد در ماه تیر ۱۲۲۹
در نزدیکی لایپزیک شکست فاحشی به ناپلئون دادند و
و در هنگام زمستان عازم پاریس شدند و
ممالک دیگر فرانسه را مغلوب نمودند تا در
نوروز ۱۲۲۹ داخل پاریس شدند ناپلئون
استعفا کرده به البا رفت و [illegible] بعد از البا
دولت به [illegible] لشکری مرکب از [illegible] هزار نفر
بسرداری بلوچر (Blücher) [illegible]
فرستاد و آخر الامر در جنگ واترلو در [illegible]

بجنگ [illegible] انگلیس [illegible] فرانسه را [illegible] و در
۱۲۳۰ صلح [illegible] و در [illegible]
[illegible] و [illegible] دولت [illegible]
[illegible] و [illegible]
[illegible]
و از آن [illegible]
و به جهت [illegible] از [illegible]
[illegible]

- در سنه ۱۲۳۶ مالیات دولت [illegible] ۵۲
کرور [illegible] رسیده بود و در مقابل ۱۹۲ کرور
هم دولت [illegible] هم وزارت
[illegible] و [illegible] بسیار [illegible] و در
۱۲۵۶ [illegible]

[illegible]

بواسطهٔ یاغیگری که در سنهٔ ۱۲۶۵ واقع شد مجبور شد به تغییر
اساس دولت و انعقاد مجلس پارلمان. فرانسوا ژوزف لقب
امپراطوری را با وجود اینکه قبول نکرد در اهالی ایالات
دانمارک جنگ نمود و هولستین را که یکی از ولایات
دانمارک بود تصرف آورد. تا هنگام فوت سلطان
در سنهٔ ۱۲۷۷ واقع شد که در حین وراثت در
مملکت واقع بود و دوک‌ها به دست تسلط داد
پس از او کریستیان نهم که برادرش سلطان شد داعیه
اختیار دایمی در هولستین و شلزویگ نمود. دانمارک
و اتریش در ۱۲۸۱ اتریش و پروس اتفاق کرده
دانمارک را شکست دادند و دانمارک را مغلوب
ساخته و هولستین و شلزویگ جزو آلمان شد. در حین
حالت اتریش و پروس در کار فتوح اسباب کشمکش
ها به پروس داد اتریش و پروس بر سر این قضیه جنگ

جنگ

طی مصالحه‌ای که در تابستان ۱۲۸۳ با دولت
اتریش جنگ کرد اهالی ایتالیا با پروس متحد بود
لهذا دولت اطریش مجبور شد که استقلال و حقوق
پروس و جزو حکومت که قسمتی را طرف جنوب متوجه
سازد و قسمتی را طرف شمال. درباره ونیز و مال
و بعضی از ایالات جنوبی که از آنها اتریش متحمل شده به ایتالیا
به دست بیرون داری قوای خود و اهالی خاک اتریش بعد
از آن اتریش‌ها در طرف جنوب قوای ایتالیا را شکست
دادند اما در جبههٔ شمالی پروس جنگ کرد پروس
اتریش را مغلوب نمود و حالا به جنگ تسلیم اتریش
خاک ونیز را به ایتالیا تسلیم نمود و حقوق خود را
از بابت شلزویگ و هولستین کلیتاً به پروس واگذار
نمود و ۲۱ سال در نتیجه این جنگ
به پروس داد و ایالات شلزویگ و هولستین

و تا نوزده و هیجده و نانتو را در تحت تصرف آورده و
کنفدراسیون ژرمانیک شمالی ترتیب داده و از باویر
بیست کرور تومان و از ورتمبرگ پنج کرور و از بادن چهار
کرور و از هس دارمستاد سه کرور تومان بجهت خارج جنگ
گرفت و به دولت پروس متعلقه ارض ده هزار میل مربع
اضافه شد و دولت پروس بر تمام دول آلمانی مقدم
شد آنگاه اسپانی در ۱۲۸۷ بی پادشاه شد و یکی از
خانواده هوهنزولرن را به پادشاهی خود منصوب کردند ولی
دولت فرانسه مانع این کار گردید و بواسطه آن دولت
پروس جنگ عظیمی شد که شرحش در تاریخ فرانسه مضبوط است
و از آن پس پادشاه پروس امپراطور کشور آلمان گردید
و از آن تاریخ تا حال دیگر جنگ نداشته و با وجود
اختلافات داخله و گفتگوهای مذهبیه با کاتولیک و یهود
و سوسیالیست بواسطه کفایت و حسن تربیت

روز بروز ترقیات کلی حاصل شده
گیلیوم اول در بهار ۱۳۰۵ هجری وفات یافت
پسر او فردریک دویم پادشاه شد ولی از مدت سه ماه بیشتر
مرحوم شد و پسر او گیلیوم دویم که در سنه ۱۲۷۶ متولد
شده بالفعل در تخت سلطنت است

در اوضاع حالیه

در حالت جمعیت پروس سابق سی کرور و عایدات دیوانیه
در انسیم بیست و ششصد و هشتاد و پنج هزار تومان عبارت از
میرسد و قشون دولت پروس عساکر آن پادشاه
پروس الان کسی مشخص که در جنگ گرفته از آنها عایدات
امور دولت در دست سلطان است و مجلس وزرا
و پارلمان مرکب است از دو مجلس یکی مجلس خاص و دیگر
مجلس عام اعضای مجلس اول از طبقه اعیان میباشند و نجبا و
رؤسای بلوک بواسطه نزدیک و وکلای شهرها معتبر

۴۳۲

دارای مجلسی با چهارصد و سی و دو نفر از نمایندگان که برای مدت شش سال از طرف ملت انتخاب شده اند

وزرا هشت نفر از اینقرار اول وزیر امور خارجه دوم وزیر داخله سیم وزیر جنگ چهارم وزیر [illegible] پنجم وزیر فواید و تجارت ششم وزیر عدلیه هفتم وزیر تربیت عامه و مذاهب هشتم وزیر مالیه

مالیات دولتی چهارصد و پنجاه کرور تومان است

وسعت مملکت شصت هزار و هفتصد و پنجاه فرسنگ مربع عده نفوس پنجاه و دو کرور نفر دو ثلث آن پروتستان هستند

پایتخت شهر برلین با ۵ کرور و سیصد هزار نفر جمعیت

ده باب یونیورسیته دارد و مدارس و مکتب بسیار از قرار یک ده کرور نفر شاگرد دارد و وضع تحصیل مجبوری است

ایالت باویر

خاکی که فعلاً باسم باویر موسوم است در ششصد سال قبل از هجرت

اهالی رم متصرف آنجا جزو مملکت روم شده ولایتهای اکسبورگ و راجنسبورگ و پاسو در آن زمان ساخته شده

پانصد سال قبل از هجرت طایفه ژرمانی موسوم به بویه وار آنجا را مسخر نمودند و بمناسبت اسم آنها به باویر موسوم گشت آن طوایف در آن زمان بپادشاهی که بعضی در ازمنه شاهان فرانک و بعد از آنها طوری اطاعت داشتند و هشتصد و یک سال بعد از هجرت بدین عیسوی مشرف شدند

در یکصد و هشتاد و هفت مملکت باویر توسط شارلمان جزو فرانسه شد و منضم گردید لکن [illegible] کوچک در دویست و نود و چهار اهالی مجارستان تمام باویر را غارت نمودند و مدت پنجاه سال مطیع آنها بودند تا اهالی مجارستان از آنجا خارج شدند

در هفتصد و سی و پنج شهر مونیک بنا شد
در پانصد و پنجاه و پنج سلسلهٔ ویتلزباک در فلان سلطنت
میکنند به تخت رسیدند و این خانواده تا سال ۷۴۸
دوک باویر بودند و از آن پس ولایات کوچک
منضم گردید و در هفتصد و یازده محمرد ملحق گردید
و از آن تاریخ به بعد قوت گرفته چنانچه در جنگ سال
تقویت کم از امپراطور نمود و دوک باویر هم
یکی از الکتورها شد و تفصیلش در تاریخ آلمانی مذکور است
پس از آن جنگهای متعدد با اتریش داشت و در دورهٔ ناپلیون تقسیم
تصرف اتریش افتاد و در سنهٔ هزار و هشتصد و پنج
برضد دولت اتریش به ناپلیون کمک کرد و از آن
به بعد دوک باویر را باسم پادشاه میخوانند
در هزار و هشتصد و چهل و یک لودویک اول بسلطنت رسید
و اکثر بناهای معتبر و ترقی صنایع از اوست

در هزار و هشتصد و چهل و هشت پسر او اوتو
پادشاه یونان شد و جنبش لودویک اول از آن تاریخ
به بعد تمام امورات را بمصلحت خاطر ضعیفه رقاصی
موسومه به لولا مُنتز مجری میداشت اسباب
اغتشاش و طغیان اهالی دیگر شد تا آنکه در هزار
و هشتصد و چهل و هشت قهراً استعفا نمود و ماکزیمیلیان
دویم پادشاه شد و در ۱۲۸۵ وفات کرد
پسر او لودویک دویم بسلطنت رسید و در ۱۲۸۳
دولت باویر برضد پروس با اتریش ملحق شد
در ۱۲۸۷ بمخالف فرانسه با پروس متحد گردید
و از آن وقت تا حال جزو امپیر آلمانی است
لودویک دویم در ۱۳۰۳ بمرض جنون مبتلا شده
خود را هلاک نمود و برادرش اوتو پادشاه شد
و بعلت مرض در اداره امور سلطنت نیابت

پرنس لوئی پولد است

اوضاع حالیه

امورات دولت در عهده شش نفر وزراست
و پارلمان است
وزرا از اینقرار وزیر امور خارجه وزیر عدلیه
وزیر داخله وزیر تربیت عامه وزیر جنگ
وزیر مالیه
وسعت باویر ۱۸۴۵ فرسنگ مربع است و عده نفوس
یازده کرور در هشت کرور کاتولیک است
بالک هزار پروتستانت. ۲۷۵ هزار نفر جمعیت
مالیات در سال ۲۸۲ کرور تومان و مبلغ معتنابهی برای
در سال بجهت مخارج مملکت معین شده عده قشون
عسکر صلح ۵۴ هزار نفر است

در شرح ورتامبرگ

در خاکیکه فعلا باسم ورتامبرگ موسوم است طوایف
سوآو سکنی داشتند در ۶۵۵ سال قبل از هجرت
اهل روم آنجا را تصرف کرده و یکصد و پنجاه سال بعد
رومیان خارج شده و طایفه آلمانی در آنجا توقف
نموده بعد از آن به دو جزو منقسم شده قسمی بفرانسه تعلق گرفت
و قسمی دیگر به سوآو و در ۶۴۵ هجری اولین کنت
از ورتامبرگ مشهور شده و در ۹۰۰ ملقب بدوک گردید
و در ۱۲۲۰ که ناپلئون فردریک دوم بلقب پادشاه
ناپلیون بخطاب پادشاهی نایل شده و در ۱۲۳۱ کارل
ویلهلم از او گیلیوم اول سلطان شده و او در ۱۲۸۱
فوت شده و پسرش شارل اول پادشاه حالیه است
امور دولت در عهده مجلس پارلمان و شش نفر وزرای
مثل آنچه در باویر ذکر شد
مالیات در هر سال ۲۰ کرور تومان است و از این مبلغ

۳۵۰ هزار کتاب کتابخانه معارف مملکت ساکس است
ولایت مملکت ۲۷۰۴ فرسنگ مربع است چهار کرور
جمعیت پایتخت اشتوتگارت است با ۱۲۶ هزار
نفر جمعیت و قوای [illegible] این ۲۱ هزار نفر

در شرح ساکس

پنج عدد از ممالکی که جزو امپراطوری آلمانی منضم است
موسوم است به ساکس اوّل ساکس سلطنتی است [illegible]
انجا را پادشاه حکومت میکند دوم ساکس ویمار
و آیزناخ را گراند دوک میگویند سیم ساکس
ماینینجن چهارم ساکس کوبرگ گوتا پنجم ساکس
آلتن بورگ که هر کدام در تحت حکومت یک دوک است
این دولت یکی از سلسله ساکس اند و اصل این طوایف
از زمانی است موسوم به ساکسونها که در نواحی
قدیم در شمال آلمان سکنی داشتند و در اواسط چهارم
قرن

قرن از هجرت با جماعات بسیار بخاک [illegible] و جزایر
انگلیس پیش رفتند و در تحت [illegible] و در [illegible] دویم قرن
هجرت طایفه انگلها ملحق شده خاک انگلیس را
تصرف آنها و آنگلوساکسون طایفه آنگلو
به انگلیس موسوم گشت این طایفه بعد در جنگ [illegible]
و اغلب طایفه فرانک حروب [illegible] در زمان کارلوس [illegible]
بمذهب عیسوی در آمدند
در ۳۵۳ هجری اول دوک ساکسن امپراطور شده و تاج
امپراطوری متجاوز از یک صد سال در خانواده او باقی
در ۶۷۵ ولایت با جزایر [illegible] هفتم [illegible] و در
۷۷۳ دوک ساکس بمقام الکتری رسید در ۸۸۲
خانواده ساکس دو فرقه شدند فرقه معتبره ارنستین
موسوم گشت و فرقه دیگر آلبرتین و پادشاهان
حالیه ساکس از سلسله آلبرتین میباشند

در ۱۲۲۵ که ساکس توسط ناپلیون پادشاه نشین شد و پادشاه
حالیه آلبرت اول است
امور اداره دولت در عهده پارلمان و شش نفر وزیر که
مانند باویر مالیات دولت ۲۷ کرور تومان است
در یک کرورش معارف سلطانی مدرسه دولت مملکت
۴۶۵ فرسنگ مربع است؛ شش کرور و نیم جمعیت
و پایتخت درسد است با ۲۵۰ هزار نفر جمعیت
قشون در وقت امن ۳۲ هزار نفر
ساکسهای دیگر که در حکمرانی آنها از خانواده ارنستین
میباشد از این قرار است
ساکس ویمار حکمرانش در سنه ۱۰۰۰ هجری دوک
مستقل شد و ۱۲۳۵ گرانددوک شد و گرانددوک
حالیه شارل الکساندر است امور دولت
در عهده پارلمانی است مرکب از یک مجلس و

۳۱ نفر اعضا و سه وزیر یک وزیر عدلیه و وزیر
عامه و مذاهب یک وزیر داخله و خارجه و سیم
وزیر مالیه مالیات دولت هر سال یک کرور و نیم است
در یکصد و شصت هزار تومانش معارف سلطانی مدرسه دولت
ولایت ۸۷ فرسنگ مربع است؛ ۳۱۵ هزار نفر
جمعیت پایتخت ویمار؛ ۲۲ هزار نفر جمعیت
و قشون ایام امن یکفوج همه نظام است صد و پنج نفر
و چهارم آلمانی است
ساکس مینینگن از ۱۰۰۰ بدست دوک است و دوک
حالیه ژرژ دوم است امور دولت در دست
پارلمانی است مرکب از یک مجلس است مالیات سالیانه
۷۸۰ هزار تومان است و از این مبلغ ۸۶ هزار تومانش
معارف مدرسه دولت ولایت ۴۰ فرسنگ مربع
با ۲۱۵ هزار نفر جمعیت پایتخت مینینگن با

۱۲ هزار نفوس جمعیت قشون هنگام آسایش نصف خرج نموده حکم

المانی است

ساکس کوبرگ گوتا تا سنه ۱۲۴۲ با ساکس آلتنبرگ

متحد یک بود و از آن پس بعد از تقسیم ... دیگر

بدو جزو منقسم گردید دوک حالیه ارنست دویم است

و چون بلا عقب است بعد از او سلطنت به برادر زاده‌اش

آلفرد دوک ادنبورگ مفوض خواهد شد که پسر ملکه انگلیس

است دولت در عهده پارلمانی است که مرکب

از دو مجلس یکی متعلق به گوتا با ۱۹ نفر اجزا دیگری

متعلق به کوبرگ با یازده نفر اجزا مالیات

سالیانه دوک ... است وسعت ۵۲ فرسنگ مربع

با ۲۰۵ هزار نفوس جمعیت و شهرهای بزرگ

یکی شهر گوتا با ۲۸ هزار نفوس جمعیت و دیگر شهر

کوبرگ با ۱۶ هزار نفوس جمعیت قشون در وقت امن

نصف خرج است

ساکس آلتنبرگ — دوک حالیه ارنست اول که

در جمع پارلمان و وزرا اول ساکس دیار است

مالیات سالیانه ۴۰۴ هزار تومان و مخارج هزار تومان

بجهت مخارج دوک است پایتخت آلتنبرگ با

۳۰ هزار نفوس جمعیت

در شرح باد

حاکمه فعلی باد هم مشهور است ۷۵۵ سال قبل از هجرت

بود که رادیان اول و بعد از آن جزو فلنزشه

و به آلمانی مشهور شد و حکمرانان آنها به لقب دوک سووف بعد

و بعد از آن متعلق به ... بعد از آن ... لقب به ...

ادسو مرزبانها لقب داشتند و دولت

حالیه از اعقاب اوست

در سنه ۱۲۲۵ حکمرانان باد متوسط ناپلئون ملقب به

گراندوک شد و گراندوک حالیه فردریک است

امور دولت در عهده پارلمان و چهار نفر وزیر است

[illegible] ایالت در هر سال ۱۶ کرور تومان است و مداخل و خرج

سلف سیصد هزار تومان مقرر است ولایت [illegible]

۲۳۶ فرسنگ مربع است؛ سه کرور و سیصد هزار نفر

جمعیت و [illegible] کاتولیک است [illegible]

[illegible] با ۴۶ هزار نفر جمعیت [illegible]

[illegible] دارد به چهار و هم آلمانی است

در شرح مکلنبورگ

یک قطعه [illegible] از [illegible] سلاو [illegible] متصرف شده

خاک را [illegible] در آن [illegible] موقوف است و در

زمان شارلمان از سلاطین فرانک تبعیت داشتند

و بعد [illegible] در آمدند و بعد از آن با [illegible]

و [illegible] گذارده شد و یک قطعه [illegible]

[illegible] تا متصرف ساکن [illegible] و بعد از

آنها [illegible] در تحت [illegible] در ۶۳۶ بچهار

جزء منقسم گردید و یکی از آن اقسام به مکلنبورگ

موسوم گشت و والی آن قسمت از اجداد سلاطین حالیه

مکلنبورگ بود و والی آن [illegible] سلاوی

به ژرمان در ۷۴۹ والی [illegible] به

دوک ملقب شد و در ۱۱۱۲ [illegible] به دو قسمت

یکی شورین و دیگری استرلیتز در ۱۲۳۵ به

گراندوک ملقب شد

گراندوک حالیه در قسمت [illegible] مکلنبورگ شورین

فردریک فرانسوا [illegible] سال است [illegible] دولت بر خلاف

سایر دول [illegible] قدیمه [illegible]

امور دولت در دست گراندوک است و مجلس شورا

و چهار نفر وزیر [illegible] از [illegible]

مخصوص حق گراند دوک است و در مداخل و خرج گراند دوک
از آنها عاید میشود و عدد نفوس آن ۵۰۰ هزار کمتر
در این است مالیات یکجهت مصارف او منظور است
مالیات سالیانه ۷۲۵ هزار تومان است وسعت
مملکت ۳۱۷ فرسنگ مربع در قسمت گراند دوک
و در حکم هم متعلق به امرا و اعیان و [illegible]
از قسمی [illegible] وقف است و خود گراند دوک [illegible]
و قواعد [illegible] جمعیت ۶۵۵ هزار نفر است
درآمد [illegible] و امرای [illegible] از
اهل ساکس اند پایتخت [illegible] است با ۶۰ هزار نفر جمعیت
اما در قسم دوم که ستیرلیتز باشد گراند دوک حالیه
فردریک گیلیوم الان است در تمام دولت عنوان
ملکیت دارد و به همه جهت یکنفر وزیر دارد امور
مالیات و وضع دولت چیزی معلوم نیست وسعت
مملکت

وسعت مملکت [illegible] فرسنگ مربع است با یکصد هزار نفر
جمعیت پایتخت شهر ستیرلیتز است با ده هزار نفر
جمعیت
در این دو مملکت [illegible] فوج پیاده دو هزار و
و چهار باطری توپ هنگام ضرورت لشکر
آلمان کمک میدهند

در شرح هسن

هسن یکی از دول قدیم آلمان است و تا سنه
۶۳۸ مرکب بود از چندین بلوک و در هر کدام از
جانب امپراطور حاکمی بود و در آنجا تمام آن اجزا
به یکنفر افتاد و بعد دو قسمت کشید یکی هسن علیا
و دیگر هسن سفلی و دولت [illegible] بعد از آن که [illegible] کشتند
شدند آنها در هسن علیا و دولت [illegible] موسوم
به هس دارمشتاد و جماعتی در هسن سفلی حکومت

داشتند سوا گشتند به هسن کاسل
در ۱۵۵۴ هجری فرقه چهارم از آنها منشعب گشت و مشهور
شد به هسن هامبورگ   والی هسن کاسل در ۱۲۱۸
الکتور شد و از هسن دارمستاد در ۱۲۲۱ گراند دوک شد
در جنگ پروس با اتریش در ۱۲۸۳ واقع
دولت پروس ایالت هسن کاسل را منضم بخود نمود
هامبورگ هم در آنوقت متصرف گردید و هر دو قطعه
تصرف پروس در آمد حالا هسن دارمستاد
با قاعده که گراند دوک حالیه اش لوئی چهارم
و عموی او لوئی سیم بوده آلیس دختر ملکه انگلیس
زوجه او بود

امور اینده دولت در عهده سه نفر وزراست
با پارلمانی صاحب دو مجلس است مالیات سالیانه
سه کرور تومان است در دولت براتکالش مخرجه

مصارف گراند دوک نشین است وسعت المملکت
۱۸۷ فرسنگ مربع است و اکنون جمعیت پایتخت
دارمستاد : چهل و سه هزار نفر جمعیت

در شرح الدنبورک

حکام دولت اینده دولت بسیار قدیم کنت و نیا
از اجداد شان ویطی کیند بعضی در طایفه ساکس
ریاست داشته و اعقاب شارلمان در جنگ بود
در ۸۵۲ کریستیان هشتم که کنت الدنبورک
بود به ممالک سوئد و نروژ و دانمارک
سلطنت پیدا کرد و در ۱۵۷۸ تمامی
خلف بعد عقب بعد سلطنت ایالت مدت دانمارک
افتاد و در ۱۱۸۷ پادشاه دانمارک الدنبورک
را به پاول گراند دوک روس واگذار نمود و او
الکار را بعمو زاده خود فردریک اگوست ازخلاله

هولستین گوتارپ داده و دولت هانوفر، ۲. تا
تا ۱۲۲۵ در تصرف ناپلیون اول بود و لیکن بعد
سلاطین عهدنامه مجدداً بهمین سلسله منتقل کردند دولتها
شهر لوبک و لوبن را ملحق کردند تقریباً ۲۵ فرسنگ
مربع وسعت داشت با ۹۰ هزار نفر جمعیت و در
اولدنبورگ شهر و دوک اعاظم بگراندوکی ترقی کرده
گراندوک و رعایا ... اساسات تشکیلات در عهده
سه نفر وزیر است و پارلمان صاحب یکمجلس است
مالیات در هر سه کرور و نیم است و چهار
هزار لشکر نیز تحت ... خارج گراندوک مقرر است
وسعت اینجا که ۱۵۵ فرسنگ مربع است با ۲۵۵
هزار نفر جمعیت پایتخت اولدنبورگ با ۲۵ هزار
نفر جمعیت و در وقت جنگ یکفوج پیاده و یکفوج
سواره نظام آلمانی کمک میدهد

در شرح برنسویک

برنسویک ابتدا جزء ساکس بود تا سنه ۱۰۶۶ دوک
آنها مستقل گردید و بعد از آن خانواده اش دو فرقه شدند
یکی دوک برنسویک و دیگر فرقه هانوور را هر یک
۱۸۴۳ استقلال یافتند و در آنوقت دولت پروس هانوور
را متصرف شد

سلسله برنسویک پس از فوت دوک گیلیوم اول در
۱۳۰۱ واقع شد چون بلاعقب بود موقوف گردید و بعد
سلطان اخیر هانوور را به دوک کمبرلند موسوم
بعد دوک برنسویک شد و خیال دو سلطنت پروس
را از بابت الحاق امپراطور آلمانی قبول نکرده است
پروس او را خارج نمود و اهل برنسویک پرنس
آلبرت را که یکی از شاهزادگان پروس بود به نیابت
حکومت خود انتخاب نمودند و قتله امور دولت

در دست اوست با پارلمانی مرکب از مجلس است
و سه نفر وزیر مالیات در هر سال چهار کرور تومان
ولایت ملک ۹۵ فرسنگ مربع با چهارصد هزار
نفر جمعیت پایتخت برنوئیک با شصت و دو هزار نفر
جمعیت

در شرح آنهالت

خانواده عالیه ارنبه ۶۵۷ بنای سلطنت را در آن مملکت
گذارده اند و در ۱۲۳۵ سه فرقه مختلف در آنجا سلطنت ها
تشکیل یافت از اتفاق بعد آنکه بلاعقب بود در ۱۲۶۵
منقرض گردید و فرقه دیگر در ۱۲۸۵ و والی
عالیه از فرقه سوم است که در ۱۲۲۱ ملقب
به دوک شد و موسوم است به فردریک مالیات
آن مملکت در هر سال سه کرور تومان است و وسعتش ۴۵
فرسنگ مربع با ۲۵۵ هزار نفر جمعیت

در شرح والدک

در شرح والدک

پرنس عالیه ژرژ ویکتور است و دختریش زوجه
پادشاه هولند امور آن مملکت در دست پادشاه
پروس است مالیات در سال ۱۷۰ هزار تومان است
وسعت ملک ۲۹ فرسنگ مربع با ۵۷ هزار نفر جمعیت

در شرح لیپه

پرنس عالیه ولدمار است با وسعت ۲۶
فرسنگ مربع و ۱۲۵ هزار نفر جمعیت و مالیات
در سال ۱۷۵ هزار تومان است

در شرح آلزاس لورن

این قطعه بعد از جنگ پروس و فرانسه در سال ۱۲۸۸
جزء آلمان شد و تشکیلات ولایت در عهده حاکمی است
که از طرف امپراطور آلمان منتخب میشود بعلاوه
سه نفر وزیر دارد با مجلس مشورت مرکب از ۵۸ نفر

اجزاست . مالیات سالیانه ۱۳ کرور تومان
و نیم است وسعتش ۳۵۰ فرسنگ مربع ، ۹ کرور جمعیت
— ممالک باواریا ، ساکس ، ورتمبرگ و بادن
کوچک دیگر نیز هست در سلاطین شان به پرنس
ملقبات و جزو امپیر آلمان میباشند و تمام وسعت
مجموع شان ۸۶ فرسنگ مربع و جمعیت شان ۲۳۰
هزار نفر

سه شهر هامبورگ و برم و لوبک
با وسعت ۲۴ فرسنگ مربع و ۷۲۸ هزار
نفر جمعیت تا سنه ۱۳۰۶ از شهرهای آزاد
و مستقل بعد آنها نیز جزو امپیر آلمان شده
و مالیات شان ۲۵ کرور تومان است
حاصلخیزی اراضی آلمان فراوان است گندم جو
حبوبات و حیوانات از قبیل گاو و اسب
بسیار است

بسیار است و جنگل و معادن از مقوله زغال سنگ
و آهن و زر و سرب و مس و نیک
نیز فراوان دارد و قیمت کلیه حاصل معدنی
در سنه گذشته ۱۵۶ کرور تومان نقد
در ۱۳۰۱ دولت در صدد بر آمده در اراضی
خارجه احداث توابع نماید از جمله در افریقا
و اوستریالی و اوسه آنی و در افریقا توباگو
تاکنون ۳۵ هزار فرسنگ مربع احداث نموده
و در سایر مواقع شش هزار فرسنگ مربع
و خارج سالیانه آن توابع پنجاه هزار تومان
کشتی تجارت
دولت آلمان موازی ۳۳۵۰ فروند کشتی
جنگی دارد و ۷۵۵ فروند بخاری

در شرح مملکت اتریش

مملکت مفصله به اتریش مشهور است سابقاً از ایالات

روم بود و ۲۰۰ سال قبل از هجرت جزو اعظم آن به ثبت
اهالی ویزیگوت افتاد چون آنها با سپاهان در فرانسه
رفتند طایفه هونز جای آنها را گرفتند و بعد بتصرف
اهل استروگوت و لنگوبارد و آوار درآمد
سکنی کردند و در ۱۸۵ هجری بر شارلمان با لطف شون
کشیده، آنها را جزو سلطنت آلمان کرد در اواخر
مائه سیم اهل مجار بآنجا آمدند و طایفه باویر را
شکست دادند و در دره رود دانوب منزل کردند
در ۳۷۳ رلنو پلد از خانواده بابن برگ حکومت
بیرا که به قطعه کم از ... تا نزدیک شهر وین
و این قطعه موسوم گشت باستریش یعنی مرز شرقی و اعقاب
او تا ۶۴۴ هجری در آنجا سلطنت راندند و بعضی
در آخر زمان آن ۳۵۰ فرسنگ ربع بود در ۵۵۱ هجری دادند
اتریش به دوک ملقب شد و در آخر زمان آلوت
وکلد

وسعت اتریش به ۹۸۵ فرسنگ مربع رسید و حکم
آن قطعه در ۶۴۴ ... شورش کرد مملکت اتریش بدست
اشخاص مختلف افتاد تا در سال ۶۸۱ رودولف
از خانواده هابسبورگ در آلمان سلطنت داشت
آن قطعه زمین را به پسرش آلبرت اول واگذار نمود
و از آن تاریخ تا حال مملکت اتریش در تصرف سلسله
هابسبورگ است آلبرت اول در ۷۰۷ مقتول شد
و پسرش فردریک سیم ... او در ۷۲۵ وفات
یافت و آلبرت دویم تا ۷۵۹ سلطنت راند
بعد از او پسرش رودولف از ۷۵۹ تا ۷۶۷
سلطنت داشت و بانی دارالفنون وین
بعد چون اولادی نداشت دو برادرش مملکت را
قسمت کردند یکی از اخوانش موسوم به آلبرت سیم بود
در اتریش سلطنت را متصرف شد و تا ۷۹۸ سلطنت کرد

و دیگری لئوپولد سیم بود که اتریش علیا را صاحب شد
- پس از آلبرت سیم آلبرت چهارم بسلطنت رسید
و جانشین او در ۸۰۷ درگذشت آلبرت پنجم بجای
نشست در عهد او با اتریش تراوی و بوهم و
مجارستان هم در تصرف او بود و در سنه ۸۴۲
پادشاه آلمان شد در اثنای جنگ با عثمانی
وفات یافت و پسرش در ۸۶۲ وفات کرد،
فوت او سلطنه اتریش سفلی بانتها رسید و تمام اراضی
تصرف سلطنه اتریش علیا افتاد و فردریک پنجم
دوک اتریش شد و باسم فردریک سیم پادشاه آلمانی
شد و در ۸۹۸ فوت شد و تاج سلطنت به پسرش
ماکزیمیلیان اول تعلق گرفت در سلطنت او اتریش
یکی از دول معظمه گشت سلطان عثمانی بایزید دوم را در ۸۹۷
شکست داد و مجارستان را تصرف آورده بودند

و اسپانی

و اسپانی بنیابت او افتاد و در ۹۲۵ وفات کرد
پسرش شارل پنجم جانشین او شد و از سلطنت آلمانی
و اتریش استعفا کرده به برادرش فردیناند اول
تفویض نمود و او بجهت حفظ مجارستان مع الاتصال
با دولت عثمانی در جنگ بود و آخر الامر سلطان
سلیمان کبیر تمام مجارستان را بتصرف آورد و در
۹۳۵ شهر وین را محاصره نمود و بعد ادوار
خارج رسیده محاصره را موقوف ساخت بعد از آن هم
جنگ دیگر واقع شد تا در ۹۷۰ صلح بستند و خاک زیادی
بتصرف عثمانی آمد فردیناند اول در ۹۷۱ وفات
کرد و مملکت مابین سه پسرش منقسم گردید یکی از آنها ماکزیمیلیان
دوم بود در اتریش و بوهم و مجارستان را تصرف نمود
و باقی را فردیناند و شارل تصاحب کردند
جنگ سلطان سلیمان وفات یافت ماکزیمیلیان دوم

و بیم مجبر داده با عثمانی عهد بست و در سلطنت او
مردم فاهیت و امنیت بود در علم و صنایع ترقی
بسیار داخل شد و مذهب پروتستان هم ترقی نمود
در ۹۸۴ فوت شد و پسرش رودلف دوم امپراطور
آلمانی و پادشاه مجارستان و بوهم گردید برادر اینش
با او معارضه نمود و یکی از آنها ماطیاس نام
در ۱۰۱۷ در مجارستان و اتریش و موراوی سلطنت
پیدا کرد و بعد در ۱۰۲۰ رودلف دوم وفات
کرد ماطیاس امپراطور آلمانی شد در ۱۰۲۷
اهالی بوهم یاغی شدند و جنگ سی ساله شروع شد
و در سنه بعد اهالی سکه قوای بوهم داخل خاک
اتریش شدند ماطیاس فوت شد و فردیناند
دوم امپراطور شد و او هم در ۱۰۴۶ وفات کرد
و فردیناند سوم امپراطور شد در سلطنت او جنگ
سی ساله

سی ساله با نتها رسید و ولایت آلزاس بفرانسه
تعلق گرفت بعد از او پسرش لئوپلد اول در
۱۰۶۷ به اورنگ سلطنت نشست و او با دولت
عثمانی جنگ نمود و در ۱۰۹۴ [illegible]
قشون عثمانی بسرداری قرا مصطفی پاشا وین را
دو ماه محاصره نمودند و لکن شکست خورده مراجعت
کردند و عاقبت در ۱۰۹۷ مجارستان از تصرف دولت
عثمانی خارج شد بعد از وقوع جنگهای دیگر مابین اتریش
و عثمانی در ۱۱۰۹ صلح منعقد شد بجهت اتریش بسیار
مفید بود در ۱۱۱۷ ژوزف اول امپراطور
شد و در سلطنت او اهل مجارستان یاغی شده چندین
فتوحات بسیار در ۱۱۲۳ باطاعت آمدند در آن
سنه شارل ششم امپراطور شد و او هم جنگهای متعدد
با عثمانی نمود و در ۱۱۵۳ وفات کرد

ماری ترز دختر او که زوجه فرانسوای دوک لورن
بعد بر تخت نشست در ۱۱۵۵ خاک لورن را
با توسکان معاوضه نمود در سلطنت ماری ترز شریک
پروس فردریک کبیر در ۱۱۵۵ هجری اولین
جنگ مابین این دو دولت واقع شد معادل ۷۵۵
فرسنگ مربع از اراضی اتریش تصرف پروس
گردید و شرکای دیگر ایشان هم دست تعدی دادند
بعد از آن ژرژ الکتر باویر بهم شارل هفتم امپراطور آلمانی
شد و در طلب سلطنت اتریش برآمد بنای جنگهای
دولتی مغلوب گشت در ۱۱۵۷ جنگ دویم با پروس
شروع شد در همین وقت شارل هفتم وفات کرد و شوهر ماری
ترز با امپراطوری آلمانی منتخب گردید و موسوم گشت
به فرانسوای اول در ۱۱۶۹ جنگ سیم با پروس
واقع شد و مدت هفت سال طول انجامید و بجنگ هفت ساله

مشهور است فرانسوای اول در ۱۱۷۹ فوت شد
و پسرش ژوزف دویم امپراطور آلمان شد
و با اتفاق مادرش ماری ترز در اتریش سلطنت میکرد
و قطعه از لهستان را تصرف آورد و دولت
عثمانی را شکست داد و بعد از فوت ماری ترز در سنه
۱۱۹۳ مستقلاً ژوزف دویم به تنهائی سلطنت میکرد
وسعت مملکتش ۱۲ هزار فرسنگ مربع بود ۴۸
کرور جمعیت در ۱۲۰۴ وفات کرد و برادرش
لئوپلد دویم دوک توسکان امپراطور شد و او
هم بعد فوت شده پسرش فرانسوای دویم امپراطور شد
در زمان او جنگ با فرانسه شروع شد و تا ۱۲۳۰
طول انجامید
در ۱۲۱۹ فرانسوای دویم با امپراطوری اتریش ملقب شد
و در ۱۲۲۱ لقب امپراطوری آلمانی توسط ناپلئون

موقوف و منسوخ شد در سلطنت فرانسوآ دوم
امور مالیه مغشوش شده و قرض دولت بالکلیه
به ۴۷۵ کرور تومان رسید باین لحاظ لیکن عدی
و لیکن سپاه رواج پیدا کرد بعد از الحاق
ناپلیون وسعت اتریش ۱۲۵۰۰ فرسنگ مربع بود
فرانسوآ دوم در ۱۲۵۱ فوت شد و پسرش
فردیناند اول امپراطور اتریش شد چون که
اتریش عاجز شد در ۱۲۶۵ استعفا نمود و برادر
زاده اش فرانسوآ ژوزف امپراطور شد در
دو ایالت سلطنت مجارستان طغیان نمودند و سلطان
با کمک قشون اتریش دفع نمود در ۱۲۷۶ با دولت
ایطالیا جنگ نمود در ۱۲۸۳ مجدداً با ایطالیا
و پروس جنگ کرد از آن وقت تا حال در کمال امنیت

در شرح مجارستان

در شرح مجارستان

مجارستان در زمان قدیم از ایالات متعلقه به روم
بعضی موسوم به پانونی در ۲۸۵ هجری طایفه مجار
از جنوب روسیه بآنجا آمده و طوایف سلاو
و آوار را بیرون کرده آن ولایت را بالتمام
متصرف شدند و نسبت آنها به مجارستان موسوم
گشت و رئیس طایفه مجار موسوم به آرپاد سلطان
براو رتبه سلطنت گذشت و سوارهای مجار تا اقصای الد
باطراف رفته غارت می‌کردند تا هنری اول
و اتو اول امپراطور آلمانی آنها را باطاعت
آورده و مجبورشان نمودند از غارتگری خودداری بکنند
در اواخر مایه دهم این طایفه بمذهب عیسوی مشرف شدند
رئیس آنها را اتین تاج سلطنت از پاپ گرفته
در مایه سیزدهم طایفه مغول داخل مجارستان شده

اکثر ولایات را ویران و غصب و در یک عرصه
سلطنه آرپاد پادشاه رسید پس از آن شارل
روبرت از خانواده آنجو پادشاه مجارستان
شد و بعد از او پسرش و بعد سیگیزموند از خانواده
لوکزامبورگ به سلطنت رسید و در ۸۴۱ فوت
شد و آلبرت دوک اتریش که داماد او
بود سلطان شد و دو سال بعد وفات کرد و تاج
سلطنت به پسر او شیرخواره رسید منتقل شد
و در ۸۴۹ یکی از نجبای مجار موسوم به
هونیادی به وکالت سلطنت منتخب شد
در ۸۶۳ پسر هونیادی موسوم به ماتیاس کوروین
پادشاه مجارستان شد و او در ۸۹۵ فوت شد
و ولادیسلاس پادشاه بوهم در مجارستان
سلطنت پیدا کرد در زمان او سلطان سلیمان

عثمانی مجارستان را مسخر و سلطان مجارستان
در جنگی که در ۹۳۲ واقع شد مقتول گشت
چندی بعد عقب لهستانی زاپولیا و جمعی
فردیناند اتریش را که به سلطنت مجارستان
منتخب نمودند زاپولیا قطعه جنوبی مجارستان
را متصرف شد و فردیناند قطعه شمالی
و قطعه وسط در ملک عثمانی باقی بود بعد از
اخیراً بعد از جنگهای متعدد سلاطین اتریش عثمانیها
از مجارستان خارج کردند و در ۱۰۹۷ تمام
مجارستان را مسخر و آخرالامر در ۱۱۵۳
سلطنت و ملک حالیه برقرار شد و تمام سلطنت
امپراطور اتریش گرفته

ورا و حال حالیه

امپراطور اتریش و پادشاه کنونی مجارستان

فرانسوا ژوزف اول است و در ۲۹ صفر
۱۲۴۶ متولد شده و زوجه او از خانواده
باویر است و ولیعهدش رودولف است
که دختر پادشاه بلجیک را بعقد خود آورده
اتریش و مجارستان هریک پارلمانی علیحده دارد
با وزرای مخصوص ولی در تحت یک سلطان اند
و قشون شان متحد است و وزیر امور خارجه
در هر دو یک است امور کلیه هر دو مملکت
در عهده سه وزیر است یکی وزیر امور
خارجه دوم جنگ سیم وزیر مالیه
ملحقات اتریش چه آلمانه در وقت عهد نامه برلین بوسنی و هرسک
و از مجارستان در کرواتی [illegible] ولایت
دو مملکت معادل ۱۶ هزار فرسخ مربع است و در
هفده ولایت منقسم است با هشتاد کرور جمعیت

که ۵۲ کرورش کاتولیک رومی میباشند و ۱۴
کرور کاتولیک قسم دیگر و ۵ کرور پروتستان
و ۴ کرور یهود
بسنی و هرسک که فعلاً در تحت اتریش است
۱۵۰۰ فرسخ مربع وسعت دارند با ۳ کرور
جمعیت در یک ثلث آن مسلمان است
در اتریش و مجارستان ده باب اونیورسیطه
است و ۳۷ هزار باب مدرسه و مکتبخانه
با [illegible] کرور نفوس که مالیات سالیانه
۵۶۰ کرور تومان است و شش کرورش بجهة مصارف
خانواده سلطنت است قرض دولت ۳۶۰۰ کرور
تومان قشون در وقت آشتی ۳۰۰ هزار نفر
و در جنگ ۳ کرور استعداد قشون که ۱۲ فروند
زره پوش است و یکصد فروند جهازی با دو هزار

نفر است محصول عمده غله است شراب است
کتان ذغال سنگ نقره آهن زیبق است
و کوه نفت نیز زیاد است طول خط راه آهن
۳۱۸۳۰ فرسنگ طول خط تلگراف ۲۶ هزار
فرسنگ استعداد بحریه کشتی تجارت ۱۴۳
فروند بخاری و ۹ هزار فروند شراعی
پایتخت ایتالیا شهر رومیه است پاپ که رئیس
عیسویت وارمستان بود است با ۴۴۵
هزار نفر واحد نقد لیره است نوه
نرخ سه هزار و چهارصد دینار و کاغذی هزار
و نهصد دینار سایر احوالش مثل [illegible] است

در شرح اسپانی

تقریبا هزار سال قبل از هجرت اهل فنیقی در آنجا
توطن کرده اند و هر کدام یکی از ابنیه آنها باقی است

بعد از آنها اهالی یونان پا بکار رفته و در ۸۵۰ قبل از
هجرت اهل کارتاژن و بعد از آنها رومیان
و بعد از دویست سال جنگ و مجاهدات و اقدامات
تمام اسپانی را متصرف آوردند و قریب
ششصد سال در تصرف آنها بود آنوقت اهل
گوت پا بکار رفته رومیان را خارج کردند
در اواخر مائه اول هجری اعراب وارد آنجا
شدند و در ۹۲ بعد از هجرت طارق نام
گوت ها را شکست داد دیگر بعد تمام اسپانی
بدست اعراب افتاد و یکی از ایالات خلفای
بنی امیه شد در ۱۳۸ هجری یکی از طایفه امیه
عبدالرحمن نام از دست بنی عباس فرار کرده
و خود را باسپانی رسانید و در استقلال سلطنت
پیدا کرد بعضی از طوایف گوت از در جبال

شمال اسپانی با بعضی سلطنتی باسم آستوریه مستقل باشند و بعدها بعضی ولایات دیگر بآن ملحق گشته بسلطنت کاستیل موسوم گشت چندی بعد سلطنت دیگر از مذهب عیسوی در کوه‌های شمالی برپا شد یکی ناوار دیگر کاتالون و آراگون و ملوک الطوائف اعراب در جنگ ضعیف

در ۴۰۷ سلطنت اعراب در اسپانی منقسم شد یکی امویه دیگر ادریسی در ۴۲۳ سلطنت امویه در اسپانی بانتها رسید و دولت آنها منقسم گردید به ۲۱ جزء و بعضی از آنها بواسطه بدست عیسویان افتاد در اواسط مائه نهم فردیناند پنجم پادشاه کاستیل تمام اعراب را در اسپانی بیوند مغلوب نمود و کثیری از آنها

از آنجا خارج شدند و جمعی هم بمذهب عیسوی در آمدند پس از آن پادشاه کاستیل جزایر ساردین و سیسیل را نیز تصرف آورد و در ۸۸ سال کاستیل و آراگون یکی شده و سلطنت اسپانی را منعقد نمودند در کنار ایزابل ملکه انجا بود و در آن زمان ادارهٔ انکوزیسیون دایر شد محض حفظ مذهب کاتولیک و بواسطه تعدی بسیار رعیت بعموم محروم میشد چنانچه ۱۶۰ هزار یهود را در یک روز از اسپانی خارج کرده و جماعت کثیری از سایر رعایا مقتول و محبوس ساختند و یکی از اعقاب سلاطین عرب در غرناطه (گرناد) باقی مانده بود را در ۸۹۷ او را هم بیرون کرده کشف ینگه دنیا هم در آن عهد شد

ملکه ایزابل از شوهر خود فردیناند پادشاه
اسپین دختری داشت که زوجه فیلیپ از
خانواده هابسبورگ اطریش بود بعد از فوت
ایزابل در ۹۱۵ آن دختر ملکه اسپانی شد
ولی چون بعد شوهرش فوت یافت و خود او هم
بمرض جنون مبتلا گشت پسرش شارل پادشاه
شد و بمناسبت این رابطه اسپانی با اطریش
ملحق شده و سلطان آنجا موسوم گشت به شارل
پنجم امپراطور آلمانی در آن زمان دولت اسپانی
بسیار معظم و معتبر بود و آلمانی و اطریش و
هولاند و ایطالیا در تحت اطاعت او بودند
و بمول بسیار بدست آمده بود از ینگی دنیا که تازه
منکشف شده بود
چون شارل پنجم از سلطنت استعفا نمود اطریش

و آلمانی از دولت اسپانی موضوع گشت
در سلطنت فیلیپ دوم بواسطه اداره [illegible]
زیرا او ظلم بسیار [illegible] دارد آمد اسباب.
ویرانی بعضی از ممالک اسپانی گردید و علاوه در
جنگهائی هم در باب دول هولاند و انگلیس و غیره
و فرانسه و پورتقال واقع شد با اینکه
در همه آن جنگها شکست وارد نیامد
معهذا اسباب خسارت کلی و ضعف حال مملکت
گردید و در ۱۵۵۷ در [illegible] فتحت فیلیپ
دوم بود تمام جمعیت اسپانی شانزده کرور بود.
رفت با ابتدای سلطنتش چهار کرور در کاسته شده بود.
و تقریباً تمام دولت بدست کشیشها افتاده بود
خارجه ملتی و از اینکه در نمو کشیش داشت
و اقلاً یک کرور نفر از مردم هم در [illegible]

بواسطه کارهای رعیت که معوق و مهمل مانده بود
و جنگ کشتیهای کلیهٔ از وجوهات مختلفه میخوردند
استعداد بری و بحری اسپانیا ضعیف شد. و بعضی
قطاع از تصرف اسپانی خارج شد و جنگهای
بعد جمعیت اسپانی به یازده کرور رسید
در ۱۱۱۲ سلسله هابسبورگ منقرض گردید
و سلطنت بخانواده بوربن منتقل شد عدم
لیاقت سلاطین این سلسله سبب تنزل دولت
اسپانی گردید تا آنکه در زمان ناپلیون اول
بدولت فرانسه ملحق گردید و در آن زمان
بسبب بی‌مبالاتی وزرا در خارج بعضی
شد وزیر جنگ بجبهه ۵۰ هزار نفر لشکر
اسپانی معادل ۲۰۰ کرور در آنزمان صورت میداد
و کنجه برای مصارف سلطان ۲۰ کرور در آنزمان

منظور میداشتند و مکررا در مملکت قحطی شدید
واقع شد اغلب رعایا از گرسنگی مُردند
و در اینوقت استعداد بحریه هم بواسطه نلسون
امیرالبحر انگلیس که مغلوب و منهدم گردید مملکت
دچار خرابیها. ناپلیون در ۱۲۲۳ برادر خود
ژوزف را بسلطنت اسپانی مأمور نمود
ناپلیون هم برای تقویت او قشون
باسپانی کشید بعد از جنگهای متعدد لشکر انگلیس
فرانسویها را از آنجا بیرون کردند و سلسله
بوربن مجدداً بسلطنت اسپانی رسیدند و
فردیناند هفتم پادشاه شد. در ۱۲۴۹ سلطنت
میراند بعد از فوت او دختر سه ساله اش
ایزابلا دویم بسلطنت رسید برادر فردیناند
هفتم موسوم به دونکارلوس طغیان نمود

و اهالی اسپانی هم شورش کرده سبب اغتشاش مملکت
باین جهات ملکه ایزابلا در سنه ۱۲۸۵ به مملکت فرانسه
فرار نمود و مدت یکسال دولت اسپانی جمهوری بود
بدولت ایتالیا نوشته که آمده پسر ویکتور
امانوئل را به پادشاهی اینجا منتخب کردند لکن سلطان آمه
بسبب اینکه اهالی اسپانی هیچگونه آرام نمی‌گرفتند
و دو گروه از تفتین و تحریک دست بر نمی‌داشتند
ناچار استعفا نمود و دولت اسپانی مجدداً برای
برای جمهوری شد بعد از یکسال ایزابلا از سلطنت
استعفا که پسرش آلفونس را از هم پادشاه نموده داد
در ۱۳۰۳ وفات کرد و پسرش بعد از فوت والد
متولد شد به آلفونس سیزدهم موسوم گشت و والده
و مادرش را از خانواده اتریش بود بوکالت پسرش
~~سلطنت~~ بر اورنگ سلطنت نشست

امور دولت مطابق قانون ۱۲۹۳ در عهده
۸ نفر وزیر و پارلمان مرکب است از مجلس
مالیات اسپانی سالیانه ۲۴۵ کرور است که ۲۳ کرورش
بجهت مخارج سلطان و خانواده سلطنتی معین شده قوه
عسکریه آن ۱۵۵ هزار نفر و در وقت جنگ
۱۵۰ هزار نفر استعداد بحریه ۵ فروند زره
پوش است و ۱۲۵ فروند تجاری با ۶۵۰۰ عراده
توپ و ۱۶ هزار نفر اجزا وسعت مملکت
۱۲۴۰۰ فرسنگ مربع است با ۳۵ کرور جمعیت
و غیر از ۳۰ هزار نفر بقیه کاتولیک مذهب هستند
حاصل عمده میوه است و شراب حاصل معدنی
آهن است و زیبق و مس استعداد تجاری
در بحر ۱۵۵۰ فروند شراعی و ۲۸۵ فروند
بخاری و ۵ باب یونیورسیطه دارد با ۱۶ هزار

نفر شاگرد و ۳۰ هزار باب مدرسه و مکتب‌خانه
دارد با ۸ کرور و نیم شاگرد قریب هشت
جمعیت به تولید طول خط راه آهن
۱۴۵۵۰ فرسنگ است طول خطوط تلگرافی
۲۵۵۰۰ ۷ فرسنگ پستخانه دارد با ۴۰۰
هزار نفر جمعیت

توابع خارجه در امریکا جزیره کوبا و چند
جزیره دیگر دولت ۳ هزار فرسنگ مربع با ۲
کرور جمعیت

در آسیا جزایر فیلیپین و غیره دولت
۷۳۵۰۰ فرسنگ مربع با ۱۶ کرور جمعیت
در افریقا بعضی جزایر کوچک دولت ۵۰ فرسنگ
و ۷۰ هزار نفر جمعیت

سکه رایج ریال است نرخ صرف شاهی و واحد وزن
لیبرا بوزن ... واحد طول وار باندازه ۱۴۰ گره

در شرح ایطالی

پس از انقراض دولت روم غربی در ایطالی اول طایفه
گوت و بعد طایفه لنگوباردو اولویت را مسخر ساختند
و تقارن هجرت ابتدای اقتدار پاپها شد و سلطنت
سلسله لنگوباردو در ۱۵۷ هجری بانتها رسید و ایطالی
در تحت اطاعت طایفه فرانک افتاد و شارلمان امپراطور
روم شد و تا مدتی قطعه شمالی ایطالی جزء فرانسه
بود و در وسط سلطنت پاپ بود و قطعه جنوبی
منقسم بود به جمهوریهای متعدد و جزیره سیسیل هم
در تصرف اعراب بود در مائه سیم هجری جمهوری
ونیز بر پا شد در ۴۱۳ اعراب را از جزیره
سیسیل خارج کردند و بعد طایفه نرمان داخل ایطالی
شده و در سمت جنوب سلطنتی منعقد نمودند و شمال ایطالی
منقسم گشت به جمهوریهای چند در مائه هشتم جزو اعظم

لکن مملکت متصرف فرانسه و اسپانی افتاد و در مائه
نهم بعضی از جمهوریها سلطنت شد بر بایست که
در اواخر مائه نهم این مملکت به پنج قطعه بزرگ منقسم گردید
و جنوب آن یا شهر ناپل در دست یکی از خانواده
اسپانی بود و در روم در تصرف پاپ بود و فلورانس
در تحت طایفه مدیچی و در طرف شمال جمهوری وندیک
بود و میلان متعلق بطایفه اسفورزا بود بعد از
اینوضع اجزای دیگر منقسم شد در بعضی در تحت اطاعت
اتریش بعضی در تحت اسپانی و جمعی بفرانسه اطاعت
داشتند در یکصد سال قبل از اینکه شورش عظیمی در
مملکت فرانسه برپا شد قطعه جنوبی ایطالی مشهور
به ناپل و سیسیل در تحت سلطنت یکی از خانواده
بوربن توسکان در تصرف شاهزاده از خانواده
اتریش بود مدتها در دست خانواده است

پارما و پیاچنزا در تحت خانواده بوربن بود
و دوک دولت ساردین و جمهوریهای وندیک
و ژنوا واقع بود و قطعه متعلق به اتریش بود
و در وسط پاپ سلطنت میراند
در ۱۲۵۷ قشون فرانسه وارد ایطالیا شدند و
چهار سال بعد هم خود ناپلیون اول بانجا رفت و تسلط
او در ۱۲۱۲ تمام سلطنتهای جزء هم بهم خورد
و در ۱۲۲۵ جزء اعظم انولایت را در تحت
یک سلطنت آورد و پسر زنش را به نیابت خود
بانجا فرستاد ولی قلمرو ۱۸۵۵ فرسنگ مربع وسعت
داشت با یازده کرور جمعیت و در بیست
برادرش ژوزف را سلطان ناپل نمود در مدت
هفت سال در ان سلطنت که بعد از آن سلطنت اسپانی
را به ژوزف داد و مارات را پادشاه

ناپلئون سیم و در این اثنا محض اینکه مبادا خود [illegible] رسیده ایم
از میان آن بر خود دولت انگلیس آنها را از دخالت
منع نموده بلکه قرار بودن نگاه داشت و در این
هم ناپلیون سلطنت پاپ را به هم زده دیگر
عهد را ملاحظه نکرده روم [illegible] بعد از انقراض ناپلیون
وضع ایتالیا مجدداً تغییر پذیرفت به تقسیم رسید و
ناپل دو مرتبه به بوربن تعلق گرفت و جمهوری ونیزیک
به هم خورد و بعضی از قطعه‌های ایتالیا به دولت
اتریش تعلق گرفت و قسمی دیگر از طرف شمال جمهوری
ژنوا تصرف ساردین آمد و [illegible]
است [illegible] جزایر [illegible]
تعلق گرفت و [illegible] قرار بار ها واگذار
شد [illegible] دولت اتریش [illegible] روم
به پاپ [illegible] و جزیره مالتا را دولت

انگلیس تصاحب نمود سلطنت [illegible] مختلفه در ایتالیا
[illegible] هر یک به خاطر [illegible] رفته رفته اسباب
ضعف و خرابی آنها گردید و بدین جهات در سنه
بر آمد [illegible] از [illegible] نمایند
[illegible] دولت اتریش [illegible] ایتالیا را
[illegible] فرض [illegible] لهذا شارل
آلبرت پادشاه ساردین [illegible] دید
از قدرت او در ایتالیا [illegible]
با اتریش [illegible] جنگ کرد و در این جنگ
مغلوب شد [illegible]
پسرش ویکتور [illegible] به سلطنت رسید
فرانسه در [illegible] ۱۲۶۵
[illegible] صدر اعظم ویکتور [illegible]
[illegible]

با همه قرار نامه با دولت فرانسه معاهده نموده و ضمناً
اسباب خارجی را هم طرح از نموده اتریشیها در
۱۲۷۶ در جنگ شکست خوردند و به سبب قرار
نامه ویلافرانکا هم از دولت ایطالیا خارج گشته
و جزو ناپلئون پادشاه فرانسه داخل ایطالیا
شد و پادشاه ساردین ۸۵ هزار نفر قشون داشت
و بعد گاریبالدی با جمع کثیری آنها ملحق شد
در جنگ مارتزنتا قشون اتریش شکست فاحش
خورده و در این بین دوکی توسکان دوکی
پارما و دوکی مدنا فرار کرده و اهالی آن
ممالک ویکتور امانوئل را به پادشاهی خود اختیار
نمودند در جنگ سولفرینو هم قشون فرانسه
سرداری خود ناپلئون و هم اتریش سردار
امپراطور اتریش شکست خورده عساکر اتریش

ثانیاً مغلوب گردیده و بعد مابین آنها صلح نامه
ویلافرانکا منعقد گردید نتیجه جنگ این شد که اکثر متصرفات
اتریش در ایطالیا بکلی از دست رفت و به
ویکتور امانوئل تعلق گرفت بعد از این واقعه
گاریبالدی با هزار نفر به جزیره سیسیل رفت
و همه آن مملکت ویکتور امانوئل را ترغیب
و تحریص نمود و از آنجا به ناپل رفته پادشاه
آن دولت را مجبور ساخت در استعفا تا ۸
و تمام مجمع اظهار داشت که ویکتور امانوئل
پادشاه کل ایطالیا است غیر از مملکت روم
که هنوز در تصرف فرانسه باقی است
در ۱۲۸۳ دولت ایطالیا مجدداً با اتریش باب
جنگ گذارد هم در خشکی و هم در دریا ولی
از اتریش شکست خورد و چندی در ... توقف

دولت اتریش با پروس جنگ داشت و از طرف
او مغلوب شده بود لابداً از ایطالی خوف نظر
عقب و علاقه ونیزیه را تا انوقت در دست
اتریش بود به دولت ایطالی مسترد شد بعد از
آن قشون فرانسه نظر بمصلحت از رم خارج شدند
و ویکتور امانوئل در ۱۲۸۷ داخل رم
شد و آنجا را پایتخت تمام ایطالی قرار داد
و از آن تاریخ بعد سلطنت پاپ بر هم خورد
ولی ریاست مذهبیه او هنوز باقیست

در اوضاع حالیه ایطالی

پادشاه کنونی امبرتو اول است که پسر
ویکتور امانوئل میباشد اجداد او سلاطین از امرای کوهستان
ساووا بعد از در مائه پنجم هجری در شهر تورن
سلطنت داشتند و در ۸۱۹ به دوک ملقب شدند

و در ۱۱۳۳ در ساردینی سلطنت پیدا کردند
امور داخله دولت در دولت سلطانی است و ده نفر
وزیر و پارلمانی صاحب مکنت است مالیات
سالیانه ۴۷۵ کرور تومان و در وقت امن قشون
حاضر رکاب ۲۵۰ هزار نفر و در جنگ تا یک
کرور میشود استعداد بحریه ۱۴۰ فروند بزرگ
و ۲۱ فروند کشتی زره پوش است و ده فروند
از آنها بزرگترین زره پوش است که تاکنون
ساخته شده و ۲۱ باب یونیورسیطه دارد و
۱۴ هزار نفر شاگرد و ۷۰ هزار مدرسه و مکتبخانه
دارد و با سه کرور و نیم شاگرد و با وجود این
قریب ما ثلث از تمام اهالی ایطالی بیسوادند
وسعت مملکت ۷۲۵۰۰ فرسنگ مربع با ۳۰ کرور
نفوس جمعیت که بتنهائی یکصد هزار نفر اهل کاتولیک میباشند

حاصل عمده روغن زیتون است میوه و شراب.
حاصل معدنی آهن است و مس و نقره و سرب
استعداد بحریه برای تجارت ۷۳۰۰ فروند بزرگ
و ۳۰۰ فروند بخاری طول خط راه آهن
۱۹۰۰ فرسنگ است خط تلگراف ۵۰۰۰ فرسنگ
پایتخت شهر رم با ۲۷۵ هزار نفر جمعیت
یکی و سایر آبادیهاش ناپل و ونیز است

در این سنوات اخیره بجهة احداث توابع
خارج در امور افریقیه مداخله کرده و سواحل
بحر احمر بندر مصوع و چند دیگر را متصرف گشته
که بروی هم ۲۰ فرسنگ مربع وسعت دارند
چنانچه مذکور شد مقر پاپ در رم است دین
تمام اهالی از طریقه کاتولیک رومی میباشند
ریاست کلیسا دارد پاپ حالیه لئون سیزدهم

و در ۱۲۹۵ منتخب شده انتخاب پاپ توسط
مجلس کاردینالها است که ۶۴ نفر افرادشان
و پاپ دویست و شصت و سیم میباشد + از پطرس یکی + ابتدا
از حواریون حضرت عیسی ع به بعد و اول
پاپ را میشمارند

در شرح سنمارینو

چهار صد سال قبل از هجرت مارینوس نام در اینجا
شهری بنا نهاد و از آن تاریخ تا حال این قطعه در ظل
حمایت سلاطین مختلف باستقلال حفظ شده تا حال
وسعتش قریب ۵ فرسنگ مربع است؛ هشت هزار نفر جمعیت
مالیات ۶۰ هزار تومان و بجهة حفظ حدود حق
مقرر است در هنگام ضرورت تمام ذکور رجال
نظام گیرند و عدد آنها ۱۱۸۵ نفر میباشد
امور مملکت در عهده مجلسی است از اکابر رعایا

و در سنه ۱۲۸۹ هجری عموم سوکث مهاراجه ایشان
الیها قرار داده

در شرح بریتانی کبیر

تقریباً ششصد سال قبل از هجرت رومیان بسرداری
قیصر از طرف فرانسه داخل انگلستان شدند و در
آن زمان آن مملکت به آلبیون موسوم بود
و طوایف بریتون آنجا سکنی داشتند و قریب
یکصد سال بعد در حکومت جیولیوس اگریکولا جزء
اعظم آن جزیره متصرف رومیان آمد و در پنج
ولایت منقسم شد و بعضی از شهرها از قبیل لندن و
یورک و لینکون در آن عصر بنا شد و انگلستان
از حیثیت ماحصل عمده معروف بود لکن بعد مذهب
عیسوی در آنجا ظاهر شد و دویست سال قبل از هجرت
بسبب جنگهای متعدد در دولت رومیان با طوایف

ژرمان داشت جزو اعظم قشونیکه در انگلیس
داشت از آنجا خارج شدند و طایفه آنگلو
ساکسن انگلستان را مسخر نمودند و طوایف مزبور
بریتون را بجانب گال و اسکوتس متواری نمودند
آنگاه طایفه مملکت انگلیس را بهفت جزو منقسم نمودند
در سنه ۲۱۲ هجری توسط اگبرت پادشاه
وسکس یک سلطنت تشکیل گردید که بهم دولت انگلیس
بعد از آن اهل نرمان و دانمارک را
غارت کردند و بعضی قطعات را از تصرف انگلیس خارج
کردند اسباب زوال و خطرها گردید
در سلطنت آلفرد کبیر از ۲۵۸ تا ۲۸۸
هجری بالطول آنجا تمام انگلیسها را مطیع نموده و مذهب
عیسوی در آورده و در سلطنت اعقاب آلفرد مجدداً
اهالی دانمارک بار دیگر حمله آورده جا گرفتند

حفظ امنیت و رفاه حال رعیت سلاطین انگلیس
مجبور بودند مبلغ گزافی باجها بدهند تا دیگر هجوم ننمایند
۱۰۱۷م در مجلسیکه در لندن منعقد بود امرای انگلوساکسون
و دانمارکی یکی از روسای دانمارک موسوم به کانوت
را بسلطنت منتخب نمودند کانوت در ۱۰۳۶م فوت کرد
و پسرش بعد از او بتخت سلطنت نشست و پس از
او ادوارد برادر دیگرش [illegible] پادشاه [illegible]
بسلطنت رسید چون او بلاعقب بود بعد از
او هارولد یکی از امرا بود در ۱۰۶۶م
سلطان شد در همین اثنا دوک گیلیوم دوک
نرماندی با ۶۰ هزار نفر لشکر وارد انگلستان
شد و با یک هجوم روز بعد از ورود در جنگ هستینگ
قشون انگلوساکسون را شکست داده و هارولد را
مقتول ساخته خود پادشاه انگلستان شد و موسوم

به گیلیوم اول و در ماه [illegible] در لندن تاج گذاری نمود
و اولین سلطان طبقه نرماند بود و از آن زمان به
انگلستان دست یافته بودند به تبعیت گیلیوم زبان
فرانسه و قواعد آنها در مملکت انگلیس انتشار یافت
و مدتی [illegible] عادات [illegible] آنها اثر داشت
را تازه [illegible] و این [illegible] آنها تا [illegible]
بانی [illegible] را گذارده و قواعد را با انگلیس
معمول داشته گیلیوم اول تا سنه ۱۰۸۷ سلطنت کرد
و [illegible] متوالی [illegible] فوق العاده متحمل شده
انگلیسها را با طاعت آورد [illegible]
[illegible] ادوارد کوفسور [illegible]
[illegible] عاقبت [illegible] نام پسرانش
او در [illegible] طغیان کرده در
جنگ [illegible] واقع شد گیلیوم اول از اسب بزمین افتاد

و مهم از کارهای او این بود که تمام انگلستان را ملک
مخصوص سلطان قرار داد و بدون اجازه او احدی
حق آنرا نداشت در املاک جایی بنا کند و تمام
املاک را به ۶۰۲۱۵ جزء تقسیم نمود ۱۴۲۲ را
جزو بعنوان خالصجات برای خود نگاه داشت
و ۲۸۱۱۵ جزء به کلیسا تیول داد و باقی را
به امرا و اعیان واگذار نمود و هر کس که
تیولی از سلطان داشت مجبور بود که در وقت
جنگ قشون فرستد آن تیول را حفظ کند در
آن زمان جمعیت انگلستان تقریباً چهار کرور بود
پس از فوت گیلیوم اول نرماندی به پسر ارشدش
تعلق گرفت و انگلستان به پسر دویم او گیلیوم دویم
بود و پسر سیم بعوض سهمیه مبلغ نقدی گرفت
گیلیوم دویم با اکوس بنای جنگ گذارد و مالکوم

و مالکوم پادشاه اکوس را در ۴۸۶ شکست
داد و خودش در ۴۹۳ وفات کرد بعد از او
برادر کوچکش هنری اول سلطان شد چون روبرت
دوک نرماندی برادر ارشدش بود تخت سلطنت
انگلستان ادعا داشت لهذا با او باز جنگ کرده و در
تنشبریه روبرت را محبوس ساخت و ۲۸
سال او را در حبس نگاه داشت و بالنتیجه نرماندی
مجدداً جزو انگلستان شد
هنری اول در ۵۳۰ فوت شد و بر حسب وصیت
او دخترش ماتیلدا به سلطنت نشست و اول زن
هنری پنجم امپراطور آلمان بود و بعد از فوت او بعقد
گودفروی پلانتاجنت که کنت آنژو بود درآمد
ولی اتینن دو بلوا که نوه گیلیوم اول بود دعوی سلطنت
نموده به بعضی تدابیر استقلال یافت در این ضمن روبرت پیر

هنری اول هم در صدد بر آمد در زمان سلطنت را در
دست خود گیرد امرا و اعیان انگلیس به فرقه
شده بعضی از ماتیلدا حمایت کرده وجمعی از اتین
و کودهی هم از رابرت و مابین جنگهای متعدد
واقع شد در اخیر اتین محبوس گشت و در ۵۴۹ تا
که و هنری دوم پسر ماتیلدا بلا معارض پادشاه شد
و او اولین سلطان سلسله پلانتاژنت بود و در جهان
مالک پوآتو و گوین بود و به این سبب قطعه بزرگی
از مملکت فرانسه جزو انگلیس آمد و در سلطنت هنری دوم
قشون انگلیس به جزیره ایرلاند داخل شده و دولت بسرداری سلطان
اسکوسی هم در تحت حمایت انگلیس آمد و خیلی از سایر
کمال قوت و قدرت را پیدا کرده لهذا بر خلاف
دولت حرکت می‌نمود تا آنکه طماس بکت خلیفه
بزرگ را در ۵۶۷ مقتول ساختند و هنری دوم

بجهة حکومت عرفیه قانونی وضع نمود چندی او پسر
پسرهایش بر او یاغی شدند و در ۵۸۵ وفات یافت
- پس از او پسرش ریشار اول ملقب به شیردل
در هنگام فوت پدرش در دولت شام با صلاح الدین
در جنگ بود پادشاه شد قبل از مراجعت او برادرش
ژان چنین شهرت داد که ریشار فوت شده و بنا
بر این خود برادرش سلطنت را گرفت و ریشار
در بین راه مراجعت دوک اطریش که خارجه
در به هانری ششم امپراطور آلمان تسلیم نمود و او
محبوس ساخت و ... تا در سال ۵۹۰ در مقابل
هزار لیره ... از امرای انگلیس گرفت و ریشار را
آزاد نمود چون آزاد شد بانگلستان آمده برادرش را
مغلوب نمود و خود او هم در ۵۹۵ از ضرب تیری
از پا در افتاد لهذا ژان مستقلا بسلطنت رسید

ژان از جهت استعداد و قابلیت بدترین پادشاه
انگلیس بود بواسطه اینکه سلاطین انگلیس هرگز مایل نبودند
لهذا در قید تبعیت سلاطین فرانسه نبودند و چون فیلیپ
دوم پادشاه فرانسه ژان را احضار نمود و او
از رفتن انکار نمود پس پادشاه فرانسه
حکم تقصیر او نمود و اکثر املاک ژان را از دستش
بیرون کرد حتی در سنه ۱۲۰۵ در باب نصب خلیفه
کانتربری ژان با پاپ معارضه داشت و پاپ بواسطه
پاپ قرعه نمود و ممالک انگلیس را تکفیر نمود
و سلطان را معزول و مردم را بر ضد امرای انگلیس
از این جهت بی نهایت متوحش شده درصدد
دست از سلطان برداشتند تا اسباب نجات شان
نمود و معاهده ای به پاپ نمودند تا اینکه ژان مجبور شده
و از پاپ اطاعت نمود و برای جرم انکار

در سر سال مبلغ گزافی به پاپ بدهد
در ۱۲۱۴ از قشون فرانسه در جنگ بووین مغلوب شد
در ۱۲۱۵ امرای او را مجبور نمودند ماگناچارتا
را امضا نماید و آن فرمانی است متضمن حقوق
رعایای انگلیس و ۲۵ نفر از امرا معین شدند
بجهت اجرای این فرمان و انتخاب کل اشخاص مثل
و مأخذ پارلمان انگلیس است چندی بعد بعد از آنکه
سلطان مطابق آن فرمان عهد شکنی نمود امرا و اعیان
از فرانسه ولیعهد را طلبیدند که جزء اعظم مملکت
انگلیس را بجهت تصرف آن جمع و در ۱۲۱۶ اتفاقات
در ۱۲۱۶ ژان وفات کرد و پسرش هنری سیم
که ۹ سال داشت پادشاه شد و کنت پمبروک از
طرف او نیابت داشت در امورات سلطنت
و او ۵۸ سال سلطنت کرد و در اواخر این سلطنت

کنت پمبرک قشون فرانسه و انگلیس را از انگلستان
خارج نمود و بعد با فرانسه آغاز جنگ نهاد بخیال آنکه املاک
را از آن دولت دلخواه بیشتر داشته باشد ولی
برخلاف نتیجه بخشید هزیمت یافته بعضی از املاک متصرفی
را هم تا هزار گلدن به دولت فرانسه تسلیم نمود
چندی بعد قحطی شدیدی در آن مملکت واقع شد تا آن
سبب و علت آنکه باب دکشینها بالغ گراف
بعنوانات مختلفه به عصر عامه منعم لفظات آمد تا
در سنه ۶۵۶ سلطان را مجبور نمودند مجلس منعقد نماید
مرکب از ۲۲ نفر بجهة اجرای قوانین و تنظیم مخارج
و ترتیبات امور دولت و نیز مقرر کردند که این مجلس در
هر سال سه مرتبه منعقد گردد و علاوه وزرا هم بواسطه
پارلمان معین شوند و کلیهٔ امورات دولت
در عهده انجمن باشد تمام این شرط را سلطان

منعقد کرده و تا چند سال هم امنیت آسایش بجهة مملکت
تا در سنه ۶۶۳ دولت فرانسه و باب سلطان ملک
غصب و او هم جبراً چندی غصب در شاه از حرکت
امرای لکا و آنها را منقضی ساخته جنگ اول در
نوارا میتوان واقع شد امرا مغلوب شدند ولی
در جنگ دویم در نوئیز اتفاق افتاد سلطان
شکست خورده با برادرش ریش زده محبوس گشت
رئیس امرا لیستر بود در مدتی امور دولت در
دست او بود و او اول کسی بود مجلس وکلای عامه
را برقرار نمود بعد هم از هر شهر و بلوکی دو نفر
وکلات انها به پارلمان نوشتند و ابتدای
انعقاد انجمن در غره ربیع الاول ۶۶۳ بود
پس سلطان مجبور به فرار که بعد جمیع را گرد آورده صفت
ها بعد با لیستر جنگیده او را مغلوب نموده تقریباً بیاید

و سلطان را از حقوق ثابت ولو جزئی پادشاهی از او گرفت
پارلمان جدید را تشکیل نمود و بعد از شش ماه دیگر
وفات کرد

بعد از او پسرش ادوارد اول دولت گال
که اکنون متعلق بوی شد مسخر نمود و پسر خود را به پرنس
دو گال ملقب ساخت و از آن تاریخ ببعد ولیعهد
انگلیس صاحب همین لقب است بعد از آن جنگ با اکوس
واقع شد و مدت سیزده سال طول انجامید و والاس
رئیس اهالی جنگجو اکوس مقتول گشت و بعد رابرت
بروس از اهل اکوس به پادشاهی انتخاب گشته
ادوارد اول در ۷۰۷ وفات کرد و در سلطنت
او تمام یهودان از انگلیس خارج شدند
ادوارد دوم پسر ادوارد پادشاه ضعیف بود و در جمیع امور
بمیل امرا و رفیق ریکه و در ۷۱۴ از بروس سلطان

اکوس شکست خورد و بعد از اختلافات زیاد امرا
زوجه اش را تحریک نمود او را بقتل رسانید (در ۷۲۸)
بعد از او پسرش ادوارد سیم بسلطنت رسید ابتدا تسلط
میل مادرش و رفیقش ریکه ولی در ۷۳۰ مادرش را
بحبس ابد انداخت و بواسطه جنگی که با اکوس نمود تمام
آن دولت را متصرف شد که چون مادرش خواهر پادشاه
فرانسه بود بعد از فوت او در طلب سلطنت فرانسه
برآمد و تقویت داد و اضعاف مملکت فرانسه
کرد و در جنگها ظفر یافته پادشاه فرانسه را
محبوس ساخت و املاک زیادی متصرف شد ولی در
جنگ بعد تمام آن املاک را با جزئی که اهالی فرانسوی
مسترد کردند در ایام سلطنت او پارلمان مرکب از چهار
مجلس بود اول مجلس کشیشها دوم مجلس امراء بزرگ
سیم مجلس اعیان بیشتر از آنها چهارم مجلس عامه و بعد

منحصر به دو مجلس کرد یکی مجلس خاص که مرکب بود از کشیشها و
امرای بزرگ دیگری مجلس عام که از اعیان پستتر و عامه
از مردم و از اهل شهرها بنای استقلال و حریت انگلیس در این سلطنت شد
در سنه ۷۲۹ وفات یافت

نوه او ریشارد دوم به تخت نشست در این عصر
بواسطه سرانه که از مردم میگرفتند تمام اهالی انگلیس
بسرداری وات طیلر یاغی شدند بعد از انواع
به نفر اعلام حقوق جنگهای متعدد نمود و آخر الامر
بر آنها فایق آمد در ۸۰۱ یکی از عموزادگانش
هنری پسر دوک لنکاستر بهمراهی بعضی از امرای
مملکت سلطان را باستعفا مجبور نمود و خود باسم
هنری چهارم سلطان شد و او اولین پادشاه
سلسله لنکاستر بود در ۸۰۲ سنه ریشارد دوم
در حبس مرد و بعضی برآنند که از گرسنگی جان داد

در این سلطنت هم مجدداً امرا و بارونها حقوق بزرگ را که داده
و این گاه هم بجنگ فرانسه و اکوسی مشغول شده ولی
در تمام این جنگها هنری چهارم فتح کرد و اختلافات دینیه
هم نیز شروع شد مخصوصاً تحریک ویکلیف بر خلاف
کاتولیک و پاپ عهد عتیق و کتب زیادی از آن فرقه سوزانده
شد

بعد از او در ۸۱۶ پسرش هنری پنجم بسلطنت رسید و
تا ۸۲۵ سلطنت کرد او هم در طلب سلطنت فرانسه
بر آمده با ۳۰ هزار نفر قشون وارد مملکت فرانسه گردید
در ۸۱۸ در جنگ آجینکورت فرانسویها را
شکست داد و در جنگ دوم شارل ششم پادشاه
فرانسه دخترش را بعقد هنری پنجم در آورد و او را
ولیعهد فرانسه نمود پس از فوت هنری پنجم پسرش در طفولیت
۹ ماهه بود موسوم به هنری ششم پادشاه انگلیس و فرانسه

و فرانسه شد نایب او در فرانسه عموی او دوک
بدفورد بود و در انگلیس دوک گلوستر
پس از چندی اگرچه فرانسه نیز قوای فراهم کرده با انگلیس جنگ
نمود و در تمام نقاط مغلوب گشت ناگهان دختری
دهقانی از اهل ارلئان قشون فرانسه را مواجه
انگلیسها را در جنگ شکست داد ولی در ۸۳۴ این دختر
بدست انگلیسها مبتلا شد و در شهر روآن سوزانیدندش
ولی در فرانسه هنوز جنگ باقی بود
در ۸۴۴ مارگریت از خانواده آنجو در انگلیس سلطنت
داشت. در ۸۵۵ ریشارد دوک یورک یاغی
شده و مابین طایفه یورک و لنکستر جنگ برپا شد
مدت سی سال طول انجامید و معروف گشت به جنگ
دو گل زیرا که علامت یکی از این طوائف گل
قرمز بود و علامت طایفه دیگر گل سفید. بعد از جنگهای

بسیار ریشارد دوک یورک در ۸۶۰ کشته
شده و قوای او مستقل گشت و پسرش ادوارد
در پی بعد در لندن تاج بر سر نهاد و ملقب گشت
به ادوارد چهارم. ادوارد اولین سلطان سلسله یورک بود
در این ضمن هنری ششم محبوس گشت و در ۸۷۰ یکی از
امرا وارویک نام او را مستخلص نمود.
ادوارد چهارم جنگید و پس بعد ادوارد
از بورگونی امداد خواسته وارویک را بقتل
رسانید و هنری ششم و زوجه اش مارگریت و پسرش
را محبوس ساخت. بعد هم پسر هنری ششم با جمعی
از امرا لنکستر را مقتول ساخت و هنری ششم هم
در همان سال فوت شد. پس از این فتوحات ادوارد
چهارم مشغول گشت دفع شرارت ها را در حق کسی
با فرانسه و اکوس هم نیز جنگ داشت در ۸۸۸

وفات کرد و پسرش ادوارد دهم بعد از وفات عمویش ریشارد
دوک گلوستر بر تخت نشست سه ماه بعد از آن دوک
ادوارد دهم و برادرش را بکشت و خود باسم ریشارد
سیم پادشاه شد لیکن رفتارش ناشایسته او باین امراء
و سایر سقیمین نیفتاد و هنری تیودور کنت ریچموند
سلطنت اختیار نمودند و بکمک دولت فرانسه در
۸۹۰ ریشارد را در جنگ بوزورث شکست داده و بقتل
رسانیدند و هنری تیودور باسم هنری هفتم پادشاه شد
و او پسر ادون تودور بود و پسر زن هنری پنجم و با نواده
فانولها تیودور در سلطنت انگلستان مانده شده در ایام
سلطنت او دو نفر مدعی شده و بنای یاغیگری گذاردند هر دو
را دستگیر نموده یکی را بقتل رسانید و دیگری را در آشپز
خانه شاگرد کرد هنری هفتم سلطانی عادل و نیکوکار
بود و در سلطنت اقدام نمود در آسایش رعایا و در

محرم ۹۱۵ وفات کرد و مبلغ ۱۲ کرور تومان در خزانه
ذخیره گذارد

بعد از او پسرش هنری هشتم بسلطنت رسید بدوا جنگ
با فرانسه نمود بر آنها غالب آمد در ۹۲۵ صلح
واقع شد در آن زمان پادشاه اکوس با دولت خود و جنگ
فرانسه با دولت انگلیس کرده در جنگ فلودن در سنه
۹۱۹ مغلوب گشت و بقتل رسید اول دولت در
این ایام بیت کار دینال ولسی بود در ۹۳۷
وفات کرد در ۹۳۱ جنگ دیگر با فرانسه واقع
شد و نتیجه نبخشید هنری هشتم چون پس از یک خروج اولاد
دو یک پسر لیکن بود وارث ذکور داشته باشد
از پاپ استدعا نمود در بین او و زنش طرح
طلاق افکند پاپ این امر را اذن نداده و این مطلب
اسباب منازعه گردید بین پاپ و سلطان انگلیس

و در ۹۴۰ هنری هشتم کلیسای انگلیس را از تحت اطاعت
دربار پاپ خارج کرد و ریاست مذهبی را هم
در عهده خود گرفت و زنش را طلاق گفت و اکثر املاک
موقوفه متعلق به کلیسای انگلیس را در تحت تصرف
املاک انگلیس به تصاحب گرفت و زن دیگر بعقد خود آورد
در ۹۴۲ زن دیگر را مقتول ساخت و زن دیگر
گرفت و آنهم در ۹۴۴ وفات یافت در ۹۴۶
زن چهارم گرفت و شش ماه بعد او را طلاق
داد و زن پنجم بعقد خود در آورد و بعد از ۱۸ ماه
او را هم مقتول ساخت در ۹۵۱ جنگ سیم با فرانسه
آغاز کرد و در آن ضمن هم زن ششم را به نکاح
خود آورد و کمی بعد در ۹۵۴ وفات کرد در سلطنت
او باب گفتگوی مابین سلطان و پاپ جدائی زیاد
واقع شد و چنین کاتولیک ها احکام سلطان را
ردمه

رد نمودند و پاپ نیز پیروی شده به آنها صدمه وارد آورد
و مابین پروتستان و کاتولیک هم گفتگوی بسیار
بود پس از وفات او ادوارد ششم که از زن
سیم بود بسلطنت رسید در ایام سلطنت مذهب پروتستان
کمال قوت را گرفته تا در ۹۵۹ تمام اهالی انگلیس
و سلطان بمذهب پروتستان در آمدند در ۹۶۰ او
وفات شد و ماری خواهرش که از زن اول هنری هشتم
بود بسلطنت رسید فیلیپ دویم از فامیل اسپانی
او را بعقد خود آورد و بکمک اسپانی با فرانسه جنگ
نمود مغلوب گشت و شهر کاله را فقط از متصرفات
انگلیس بود در مملکت فرانسه از دست رفت
در سلطنت ماری ظلم بسیار به پروتستانها وارد
آمد و کثیری از آنها را سوزاندند در ۹۶۶
وفات کرد و الیزابت دختر هنری هشتم از زن

و چون بعد بسلطنت رسید او مجدداً مذهب پروتستان
را ترویج نمود و بعد منازعاتی مابین انگلیس و اسکوتلند
واقع شد و ملکهٔ اسکوتلند ماری استوارت از اسکوتلند
فرار نموده به الیزابت پناه برد ولی الیزابت او را
محبوس ساخت و بعد از چند سال حبس بقتل رسانید شد
در زمان سلطنت ترقی بسیار در امور صنعت و تجارت
واقع شد و کارخانجات بسیار که بجهة ساختن آلات
صنعتی و ایجاد بانک داده شد در ۱۰۰۹ کمپانی
تجارتی هندوستان برپا شد که شروع نمود به تسخیر
هندوستان الیزابت نیز استعداد جنگی در بحر
تهیه نمود و یکی از اجزای جهازات اسپانیولی را
که در ۹۶۶ به انگلستان حمله کرد بعضی مغلوب نمود
دراک یکی از اهم خاک تصرف آمد و جهازات
انگلیس در تمام بحار بردار را آمد و دراک

فتح کرد الیزابت در ۱۰۱۱ فوت شد و در تمام
عمرش شوهر اختیار نکرد و چون نسلی از او نماند اکوس
پادشاه ماری استوارت مقتول بود پادشاه انگلیس شد
و سلسلهٔ کتب به زبان انگلیس و توسط او سلطنت
انگلیس به سلسلهٔ استوارت رسید لکن سلطان سماء
سخن جمع و بنیاد ادب با آنکه در سلطنت او جنگ واقع
نشد انجام نتوانست در ۱۰۳۴ بلغ کرد فی سنه دوش بعد
پسر او شارل اول پسرش بسلطنت رسید او نیز
بسیار سخی بود و از باب خارج کرانه اری نمود
چند دفعه بمقدار مالیات افزود و لعض رسوم
مقرر شد در اسباب اغتشاش مملکت گردید و مابین سلطان
و پارلمان گفتگو بر حوادث و اغتشاشات پدید
مابین کاتولیک و پروتستان هم زیاد شد جمعی از
اجزای مجلس عامه در پارلمان ارباب معارف ایکی

در سلطنت مشروطه وزرا را ملت معین کند و آنها
کشند و تمام سایرین از کارگذاران دولت را
تغییر دهند در ۱۰۵۱ جنگ بزرگی در
ایرلند واقع شد و بعد از آن اهالی انگلیس از
سلطان استدعا نمودند در بعضی از امورات دولت
تعهد پارلمان را اعتبار دهد چون نپذیرفت در
۱۰۵۹ گرفتار و مقتول گشت و از طرف پارلمان
سلطنت منسوخ شد و انگلیس و اسکوتس و ایرلند
از ۱۰۵۹ تا ۱۰۶۳ جمهوری بعنوان ریاست
پارلمان و از ۱۰۶۳ تا ۱۰۶۸ بریاست
الیور کرمول و بعد پسرش هم بریاست ریچارد کرمول
بعد در این جمهوری در ایرلند و اسکوتس جنگ‌ها
واقع شد و در بعضی مواقع پارلمان اول تقول
را سلطنت انتخاب نمود بمقتضای بعضی قوانین

بحریه دولت انگلیس قرار داده بود جنگ بزرگی
دریا مابین انگلیس و هولاند واقع شد و در بعضی از
جنگها جهازات هولاندی شکست خوردند و جمهوری
هم با پورتغال و اسپانی و فرانسه جنگ نمود
و از اسپانی جزیره ژامائیک را گرفت و از
فرانسه شهر دونکرک را و توسط کرمول رئیس
جمهوری انگلستان یکی از دول معظمه اروپ گردید
و واقعاً میتوان گفت که کرمول بانی اقتدار
اعتبار دولت انگلیس بوده

بعد از او پسرش شش ماه ریاست کرد و چون اهالی
انگلیس از وضع جمهوری آزرده و خسته شده بودند
پسر پادشاه مقتول را که شارل دوم موسوم بود در
۱۰۷۰ بسلطنت خود انتخاب نمودند ولی دفعه ثانی بعضی
از اشخاص که پدرش را بقتل رسانیده بودند بعضی

از عزت را از خواری فتنه را داده را داده بعضی
سیاست غلط‌ها و جهت اینکه پارلمان جهت در
هر سال مبلغ هنگفت کرورها را برای مصارف سلطان منظور
نمی‌داشت معهذا اهالی کافی نداشت شارل دویم را
که مکرر پول از دولت فرانسه گرفته بود، بنابر جهت
دیگری از دول را هم اخراج نمود و دولت انگلیس
را که هم جمهوری با انگلستان ملحق بود متوحش کرد و
پارلمان علیحده به جهت خود قرار داد شارل دویم
و برادرش دوک یورک بود هر دو مذهب کاتولیک
بعضی شارل دویم خیال دختری از خانواده سلطنتی پورتقال
گرفته جهت آن جهیز مالک بندر بمبئی گردید
با هولاند هم جنگ نمود مغلوب گشت پولتیک انگلیس
در آن زمان مطابق رای فرانسه بود و در ازمنهٔ او
فرمانی صادر شد موسوم به هابس کرپس که متضمن

حفظ جان عموم رعایا بود در اواخر سلطنت کشمکش بسیار
مابین سلطان و پارلمان واقع شد و جمع کثیری از امرا
وغیره مقتول شدند در ۱۰۹۶ شارل دویم وفات یافت
و برادرش دوک یورک باسم ژاک دویم پادشاه شد
چون او کاتولیک بود و از کاتولیک‌ها بشدت محافظت می‌نمود
باین سبب اهالی انگلیس شورش کردند و در ۱۱۰۰ پرنس
گیلیوم از خانواده اورانژ را که شوهر ماری
دختر ژاک دویم بود بسلطنت دعوت نمودند پرنس گیلیوم
با ۱۵ هزار نفر وارد انگلستان شد ژاک
دویم فرار اختیار کرد و گیلیوم و ماری هر دو بسلطنت
رسیدند و مقرر گردید بعدها پادشاه انگلیس پروتستان
باشد و دولت فرانسه برای اینکه ژاک دویم مجدداً
منصوب شود از او تقویت نمود ولی در ۱۱۱۳
ژاک دویم وفات کرد و فرانسویها از این ادعا گذشتند

بعد از فوت ماری خواهرش آن که زوجه پرنس ژرژ
دانمارک بود به تخت نشست در سلطنت او اکوس داخل انگلیس
ملحق شده در تحت یک پارلمان آمد و باسم بریتانیا
کبیر موسوم گشت در جنگ با فرانسویها واقع شد قشون
انگلیس به سرداری دوک مارل بورو شکست فاحش خورده
و در ۱۱۲۵ صلحی منعقد شد و بموجب آن بعضی توابع
فرانسه در آمریک بتصرف انگلیس آمد ملکه آن
در ۱۱۲۶ وفات کرد

پس از او سلطنت به نوه دختری ژاک اول یعنی ژرژ
اول الکتور هانور منتقل شد وسلسله هانور از آن
تاریخ تاکنون سلطنت میکنند در ۱۱۴۰ ژرژ اول
وفات کرد

پس از او ژرژ دویم پادشاه شد با فرانسه و اسپانیا
جنگ نمود در ۱۱۵۸ ژاک سیم وارد اکوس شده

و با دولت فرانسه شهر ادینبورگ را مسخر نمود
و بعد داخل انگلستان شده ولی در جنگ کالودن
مغلوب گشته فرار نمود در ۱۱۶۹ مجدداً با فرانسه
جنگ واقع شد و در ۱۱۷۲ از فرانسویها شهر کلکته
گرفته شد و در ۱۱۷۳ کانادا را از آنها گرفته شد
و اهالی فرانسه را از هندوستان خارج کرد ژرژ
دویم در ۱۱۷۴ وفات کرد

ژرژ سیم پسر او با فرانسه صلح بست و در آن وقت
قرض دولت انگلیس به ۹۴۵ کرور تومان رسید بعد
برای تخفیف این قرض بر مالیات افزودند و اهالی توابع
آمریک متحمل این مالیات گزاف نشدند و بالتواطؤ
در امریکا بنای جنگ را گذاردند تا در ۱۱۹۵
سیزده عدد از توابع انگلیس خود را از تحت تبعیت
انگلیس خارج نموده مستقل گردیدند و جمهوری متحده تشکیل کردند

و آن ابتدای ایالات متحده بود بر این جنگهای متعدد
در سال ۱۱۹۶ دولت انگلیس با ایالات متحده صلح کرد
و وضع جمهوری آنها قبول کرد و در همین سال هم با فرانسه
و اسپانیا صلح بست و اسپانیا بعضی توابع خود را از
انگلیس مسترد ساخت مخارج این جنگ بجهة دولت انگلیس
۸۰ کرور تمام شد بعد از آن جنگ در هندوستان
واقع شد با حیدر علی تیپو ... و تیپو صاحب
و ماراتها در ایرلند هم نیز یاغی گری بود و جنگ در
۱۲۰۷ اهالی فرانسه لوئی شانزدهم را کشتند مجدداً
با فرانسه جنگ شروع شد اسپانیا و هولاند و پروس
و اتریش در ابتدا با انگلیس ملحق بودند ولی در ۱۲۱۲
تمام این دول با فرانسه صلح کردند و انگلیس به تنهائی
با فرانسه جنگ نمود و در تمام نقاط هم فتح کرد استعداد
بحریه فرانسه را از بحر مدیترانه خارج کرد و فرانسه

فرانسه را از هند غربی و شرقی کوچ نمید و جمیع هولاند
در این واقعه با فرانسه ملحق شده بود توابع زیادی از
هلند گرفت و خوب ساحل افریقیه و مالکا از آنها
را خارج کرد در ۱۲۱۴ دول اروپ مجدداً بر ضد
فرانسه با انگلیس ملحق شدند و باز این دول در ۱۲۱۶
از فرانسه شکست خورده صلح کردند و انگلیس تنها مقاومت
نمود و جنگ در این بین قرض دولت به ۳۴۰۰
کرور رسید با فرانسه صلح کردند و اکثر توابع را از
اسپانیا و هولاند و فرانسه تصرف آمده بود مسترد
ساخت در ۱۲۱۸ مجدداً با فرانسه جنگ واقع
و در این بین بعضی از دول اروپ با انگلیس متفق شدند
ولی شکست یافتند ناپلئون مغلوب کرده بود و انگلیس به تنهائی
جنگ نمود و بالاخره ناپلئون فرانسویها را در تمام نقاط
شکست داده و تمام توابع را متصرف شدند و ...

و بعد ناپلیون تمام دول اوروپ را مجبور نمود که بنادر شان را
مخصوص کشتیهای تجارت انگلیس مسدود نمایند تا از این سبب
شکستی در تجارت آنها واقع شود و لیکن کشتیهای انگلیس تجارت
دول دیگر را تفتیش میکردند و بزور یا بطور مخفی مال التجاره
شان را داخل میکردند در آن اوقات تمام استعداد بحریه
دانمارک در نزدیکی کپنهاک مجتمع بود ملاحظه اینکه مبادا
آن کشتیها بدست ناپلیون افتد از دولت دانمارک
خواهش نمودند تمام آنها را به بندر انگلیس بیاورد
و چون دانمارک این خواهش را قبول ننمود در ۱۲۲۲
کشتیهای انگلیس به کپنهاک آمده و چهار روز
متوالی آن شهر را گلوله ریزی نمودند و تمام قوه
کشتی دانمارک را ضبط کردند دانمارک باین سبب
با فرانسه ملحق شده و در جنگ هم با او همراهی کرد و در
مدت معاهده با انگلیس بنای جنگ گذارده در حالت جنگ انگلیس

توابع

توابع دانمارک را متصرف و استعداد بحریه روسیه
دستگیر ساخت و فرانسه را هم کمک داد
در ۱۲۲۶ جرج سیم بمرض جنون مبتلا گشت و پسرش
به نیابت او سلطنت میکرد و بعد مدت سه سال با ایتازونی
جنگ داشتند در ۱۲۲۹ اکثر دول اوروپ
با انگلیس متحد شده و با فرانسه بنای جنگ گذاردند
و دولت انگلیس ۴۸ کرور تومان بجهت مخارج جنگ بدول
دیگر داد تا اینکه ناپلیون شکست خورد و اولین
عهدنامه پاریس در ۱۲۲۹ منعقد شد جزیره
مالت و بعضی جزایر دیگر از فرانسه و ترینیداد
با بعضی توابع از هولاند و بعضی جزایر از دانمارک
به دولت انگلیس تعلق گرفت و قرض دولت بعد از
اتمام جنگ با فرانسه ۵۴۰ کرور تومان بود و برای
ادای مرابحه سالیانه آن بر مقدار مالیات افزودند

و با این سبب اغتشاش بروز کرد تا در ۱۲۳۶ جورج سیم
وفات کرد بعد از آنکه ۶۰ سال سلطنت کرده بود
بعد از او پسرش جورج چهارم پادشاه شد و او در سنه
۱۲۴۶ در گذشت و گیلیوم چهارم بسلطنت رسید
و در ۱۲۴۹ از طرف دولت مقرر گردید که حق
تجارت هندوستان که سابق ذکر شد برهم خورد
مشروط بر اینکه منفعت کمپانی را به سالی چهار کرور دلار
محدود کنند و قرض جاتی که برای آنها را در عوض پنجاه سال از
بابت سرمایه بپردازند گیلیوم چهارم در ربیع الاول
۱۲۵۳ وفات یافت و ویکتوریا دختر دوک کنت
بتخت نشست و دولت هانوور که از زمان جورج اول
جزو انگلستان بود بملاحظه اینکه سلطان آنجا باید
از طبقه ذکور باشد از دولت انگلیس منفصل شد
و دوک کمبرلند پادشاه هانوور شد

در سلطنت ویکتوریا در مدت ۵۲ سال که گذشت دولت انگلیس
یک جنگ بیش در اوروپ نداشته آنهم جنگ کریمه است که
با دولت روس و مطابق عهدنامه پاریس در ۱۲۷۲
باتمام رسید ولی از بابت توابع بسیار در خارج
احداث شده در تمام نقاط جنگهای متعدد داشته از جمله
در سنه ۱۲۵۴ جنگ در افغانستان واقع شد و بعد از اتمام
آن وزیر مختار انگلیس با قشونی در کابل توقف کرد
و تمام آن لشکر در زمستان ۱۲۵۷ از دست افغانها
بقتل رسیدند و در سنه بعد قشون دیگر فرستاده بتلافی
و تعدی سابق آنها را نمود
در ۱۲۵۸ جنگ چین واقع شد و دولت چین مجبور شد
که بعضی بنادر جهة تجارت دولت چین مفتوح سازد و علاوه
۲۸ کرور تومان نقد بدهد
در ۱۲۵۶ طوایف سیکه در پنجاب یاغی شدند

در ۱۲۶۹ با برما جنگ واقع شد و شهر رانگون بتصرف
انگلیس در آمد

در ۱۲۷۲ که دولت ایران هرات را متصرف بود
انگلیس با ایران جنگ نمود در همان سال هم مجدداً جنگ
با چین واقع شد و بعد از گشوده شدن شهر کانتون
چین بعض بنادر دیگر جهت تجارت انگلیس مفتوح داشت و ۱۴۲
کرور تومان هم وجه نقد داد

در ۱۲۷۳ شورش عظیمی در هندوستان واقع شد در
دفع آن اسباب تجارت کمپانی جهت دولت انگلیس گردید
و دولت به قرار داد کمپانی تجارتی هندوستان را
باتمام رسید و تمام املاک هندشرقی جزء قلمرو انگلیس گردید

در ۱۲۷۷ جنگ سیم با چین واقع شد

در ۱۲۸۴ جنگ با حبشه در گرفت

در ۱۲۹۵ و ۱۲۹۶ جنگها رخ داد در افغانستان

در ۱۲۹۶ افاغنه در کابل وزیر مختار انگلیس را کشتند
و جنگ دوم افغانستان شروع شد و یعقوب خان را
اسیر نمودند و در ۱۲۹۲ عبدالرحمن خان را بامارت افغا
نستان نصب نمودند

در ۱۲۹۹ نیز مجدداً جنگ در جنوب افریقا واقع شد

در ۱۳۰۰ طغیان عرابی پاشا در مصر سبب شد از دولت
انگلیس قشون بطرف مصر حرکت دهد و از آن وقت تا حال
قشون انگلیس در مصر متوقف است و با طوایف سودان
و غیره در جنگ میباشند

در ۱۳۰۲ تمام برما نیز جزء انگلیس شد

در اوضاع حالیه

پادشاه حالیه ملکه ویکتوریا است ملقب به پادشاه
انگلیس و قیصر هند در ۵ ماه رجب ۱۲۳۴ متولد شد
و در ۱۲۵۵ بعقد آلبرت دوک ساکس کوبرگ گوتا

در آمده ولیعهد انگلیس در ۱۲۵۷ متولد شده دختر
از خانواده دانمارک را بنکاح خود در آورده
مخارجیکه سالیانه بجهته سلطان انگلیس داده میشود
چهار کرور و نیم است

امور دولت در عهده پارلمان است که دارای دو
مجلس است یکی مجلس خاص که ۵۶۰ نفر اجزا دارد دیگر
مجلس عام که ۶۷۰ نفر اجزا دارد وزرای متعدد
دارد عهده آنها از اینقرار است
وزیر امور خارجه لورد چانسلور (رئیس دیوانخانه عدلیه
و خازن مهر و رئیس الوزرات) وزیر مالیه
وزیر خزانه وزیر داخله وزیر جنگ وزیر بحر
وزیر تجارت وزیر توابع وزیر هندوستان
وسعت جزایر انگلیس ۷۶۰۰ فرسنگ مربع است و
۳۷ کرور جمعیت که پنج کرورش کاتولیک است

مالیات دولتی ۶۲۵ کرور است که ۱۵۵ کرورش
از محل گمرک عاید میشود و ۳۸۵ کرور از بابت مالیات
املاک و غیره و ۸۰ کرور هم از محل پست و تلگراف
حاصل میشود قرض دولت در سنه ۱۱۰۰ مبلغ چهار کرور
تومان بود در ۱۲۵۷ یکهزار و ششصد کرور شده در ۱۲۲۴
به پنجهزار و هشتصد و پنجاه کرور رسید و فعلا دو هزار
کرور است

در مملکت انگلیس تقریباً ۴۰ هزار باب مکتبخانه است
با ده کرور نفر شاگرد و هشت باب یونیورسیته
بزرگ دارد و یازده باب یونیورسیته کوچک که
۱۲ هزار نفر شاگرد دارد قشون در وقت آشتی
در خود انگلیس ۱۵۰ هزار نفر و در هندوستان ۷۱
هزار نفر با ۶۳۰ عراده توپ مخارج قشون دریائی
۱۲۵ کرور و استعداد بحریه که مخارجش سالی ۸۸ کرور

و دولت این مرکب است از ۱۹۳ فروند جهازی
۶۳ هزار نفر اجزا آن و ۶۷ فروند غیر آن
۷۰ فروند کشتی زره پوش دارد در کنار این هم فروندش
از عده ۲۱ الی ۳۵ هزار فرد است
استعداد تجارتی در بحر ۷۵۰۰ فروند تجاری و ۳۰
هزار فروند غیر آن با ۴۰۰ هزار نفر اجزا
عمده معادن معدنی آهن است و ذغال سنگ قلعه و
معادن نیز فراوان دارد کارخانجات عمده معتبر
که برای نسج پنبه و پشم و ساختن آلات آهنی
و تدوین سیارات

طول خط آهن ۵۷۰۰ فرسنگ است
طول خط تلگراف ۴۴ هزار فرسنگ با ۶۰۰۰ باب
تلگرافخانه ۱۷ هزار باب پسته خانه دارد که در
گذشته ۳۰۰ هزار کی در یک جهت کرده

پایتخت تمام بریتانی اکبر شهر لندن است با ۹
کرور و نیم جمعیت و از شهرهای معتبرش لیورپول است
با ۶۰۰ هزار نفر جمعیت و برمینگهام با ۵۰۰ هزار نفر
جمعیت و منچستر با ۵۰۰ هزار نفر و گلاسکو با ۷۰۰
هزار نفر و ادنبورگ و دوبلین هر کدام با ۲۵۰ هزار
نفر

واحد نقد در انگلیس لیره است نرخ عالیه سه تومان
و ششهزار واحد وزن پوند است معادل ۹۸ مثقال
واحد طول یارد است معادل ۱۴ گره
توابع انگلیس در اروپ جزیره کوچک است با
شهر و جبل الطار وسعت هفت فرسنگ و نیم مربع و
۱۸۵ هزار نفر جمعیت در آسیا هند شرقی با بعض جزایر
و وسعت ۱۲۵ هزار فرسنگ مربع و ۵۳۰ کرور جمعیت
در افریقا وسعت ۳۵ هزار فرسنگ مربع و شش کرور جمعیت

در امریکا دولت ۲۳۵ هزار فرسنگ مربع با ۱۳ کرور جمعیت در استرالیا و جزایر ۲۵۵ هزار فرسنگ مربع با هفت کرور جمعیت

پس دولت تمام قلمرو انگلیس ۵۸۷۶۵۵ فرسنگ مربع با ۶۳۵ کرور جمعیت

اعظم توابع هند شرقی است در مالیاتش در هر سال ۳۸۵ کرور منات و ۵۱۲ کرور نفر جمعیت دارد و چهار هزار فرسنگ خط سکه آهن و ۲۵۰ هزار فرسنگ خط تلگراف واحد نقد در آنجا روپیه است تقسیم میشود اوزانش مختلف است و واحد طولش انگلیسی است

در شرح بلجیک

تا سنه ۱۲۴۴ خاک بلجیک به هولاند ملحق بود در آن سال بواسطه یاغیگری اهل بلجیک موضوع مجزا گردید و در بعد لئوپولد را از خانواده ساکس کوبورگ به پادشاهی منتخب نمودند ولی پادشاه هولاند این امر را قبول نکرده با ایشان جنگها کرد تا آنکه در ۹ سال بعد تمام دول اروپا سلطنت لئوپولد را امضا نمودند

پادشاه حالیه لئوپولد دویم است که یکی از صبایایش زوجه ولیعهد اتریش است

اوضاع کنونی مملکت از قرار ذیل است

مالیات سالیانه ۴۸ کرور تومان در ۵۵۴ هزار [illegible] کابینه معارف سلطنتی مشورتی است امور دولتی در عهده هفت نفر وزراست پارلمانش دارای مجلسین است چهار باب یونیورسیته دارد و ۷۳۵۵ باب مکتب

با ۸۰۰ هزار نفر نانکه قوای مستعده ۵۴ هزار نفر با نظام
۴۲ هزار نفر ردیف هیچ کس مجبور نیست و بعلاوه مملکت
۷۰۰ فرسنگ مربع است با ۱۲ کرور جمعیت که تمام آنها
باستثنای ۱۵ هزار نفر کاتولیک میباشند در این مملکت
کارخانجات زیاد دایر است مخصوصاً کارخانه پنبه بافی
پشم را در هر سال قریب ۱۵۸ کرور تومان از آن
عاید میشود دیگر کارخانجات قندریزی و ساختن آلات
آهنی و فولادی تجارت عمده گندم است سالی
پنج کرور تومان بفروش میرسد و ذغال سنگ دارد
۲۸۳ معدن را استخراج میشود جهازات تجارتی ۴۰۰
فروند شراعی است و ۶۰ فروند بخاری طول خط
راه آهن ۷۳۰ فرسنگ است و طول خط تلگراف
چهار هزار و نیم فرسنگ یعنی دو ... و دریای اطرافش
نموده است پایتختش بروکزل است

با ۲۵۰ هزار نفر جمعیت و از بنادر معتبر آنورس است
با ۲۰۰ هزار نفر جمعیت

در شرح پورتقال

تقریباً ۷۸۰ سال قبل از هجرت مملکتی که فعلاً به پورتقال
موسوم است بدست رومیان افتاد و تا ۴۰ سال قبل از
هجرت در تصرف آنها بود بعد از آنها طایفه گوت
آنجا را مسخر ساختند و در ۹۲ هجری باعراب تعلق گرفت
و ۳۰۰ سال بعد سلاطین مملکت را فردینند پادشاه
کاستیل ضبط نمود و بندری را امروز به اپورتو موسوم است
در آن زمان پرتو قلعه میگفتند و هنری فردینند آنجا را
مسخر نمود بمناسبت اسم آن قلعه آن ملک را به پورتقال
موسوم ساخت
در اواخر مائه پنجم حالت پورتقال از سلطنت کاستیل
موضوع شده مستقل گردید و آلفونز اول از سلسله ع

بورگوندی در آنجا حکومت داشت و در سنه ۵۳۳ در جنگ
اوریک نخست لشکر اعراب را مغلوب ساخته به
تصدیق و امضای پاپ به پادشاهی پورتقال منصوب شد
در ۵۴۲ آن سلطان شهر لیزبون را از اعراب
گرفته پایتخت خود قرار داد و تا اواخر مائه هفتم
مابقی مملکت پورتقال هم از تصرف اعراب خارج شد
تا سنه ۷۸۷ ده نفر از سلسله بورگوندی در آن مملکت
سلطنت راندند و بعد از آنها دولت بخانواده
آویز منتقل شد و از این طایفه تا ۹۸۸ شش نفر
بسلطنت رسیدند در اواخر مائه نهم جهازات پورتقالی
بجهة بعضی اکتشافات باطراف سیر کرده و با اعراب
طرف غربی افریقا جنگهای متعدد نمودند و در اواخر مائه
نهم کشتیهاشان از جنوب افریقا عبور کرده و در آمریک
ولایت برزیل را مسخر نمودند در هند شرقی بعضی توابع

احداث کرد تا در اواسط مائه دهم تجارت هند شرقی
بدست اهل پورتقال افتاد و در اوقات استقلال
بحریه شان از تمام دول معتبر تر بود در خلیج فارس قل
عهٔ ارموز بنا کرد و در شهر هرمز و مسقط حکومت
داشتند و کلیةً تمام هند شرقی و جزیرهٔ سرندیب
و تمام جزایر تا حدود چین در تصرف آنها بود بعد از
آن بواسطهٔ کشمکشهای ژزوئیت در امورات
دولت متدرجاً اسباب ضعف حالت گردید تا در
۹۸۸ پورتقال بدست اسپانیول افتاد مدت شصت
سال متصرف شد در زمان ژان چهارم از سلسله براگانزا
اهل اسپانیول را از پورتقال خارج کرده ولی جنگهای
متعدده با اسپانیول و هولاند واقع شد و چند
مایه لطمه‌ای رسید و بعضی توابع از تصرف
پورتقال خارج کرد در ۱۱۶۹ زلزله شدید

شهر لیزبون را خراب نمود و ۳۰ هزار نفر از اهل
آنجا را هلاک کرد و از ده نفر از سلسله براگانزا تا
۱۲۷۵ سلطنت کردند ۵ نفر آنها زن بودند
در زمان ناپلیون پورتوگال با دولت انگلیس طرح اتحاد
انداخته بود ناپلیون قشون بسمت پورتوگال
روانه داشت پادشاه آنجا را در ژوان ششم بود به برزیل
فرار کرد ولی دولت انگلیس برای دفع لشکر ناپلیون سپاهی
برداری ولینگتون بسمت پورتوگال فرستاد بعد از
جنگهای متعدد در از ۱۲۲۲ تا ۱۲۲۶ بالاخره انگلیسیها
فرانسویها را از پورتوگال بیرون کردند اما ژوان
ششم در برزیل توقف کرد حاکمی از جانب او به
پورتوگال آمد این فقره اسباب شکایت اهالی پورتوگال گردید
تا در ۱۲۳۵ شورش کردند و پادشاه را مجبور نمودند
که به پورتوگال مراجعت نماید بعد از آن برزیل از

پورتوگال

از پورتوگال موقوف شد لهذا کلیه پدرو اول
پسر ژوان ششم را با امپراطوری برزیل منصوب ساختند
ژوان ششم در ۱۲۴۱ وفات یافت و حق اولاد
ارشدش در برزیل امپراطور بود لهذا دختر او
ماریا دوم را بر تخت نشاندند عمویش دن میگوئل
جبر و جهدی نمود در سلطنت با وصف این در این
پدرو دوم امپراطور برزیل استعفا کرده به پورتوگال آمد
برای اینکه خودش سلطان شود با میگوئل جنگیده او را
مغلوب نمود و در ۱۲۵۰ اخراج بلدش نمود و پدرو
هم در همان سال وفات کرد و ماریا مستقلاً تا ۱۲۷۰ سلطنت راند
جانشین او پسرش از خانواده ساکس کوبرگ بود پسرش بعد از
فوت ماریا بسلطنت رسید سر سلسله براگانزا کوبرگ بود
در ۱۲۷۸ فوت شد و برادرش لوئی اول پادشاه حالیه است
از زوجه او دختر ویکتور امانوئل پادشاه ایطالیا است

در اوضاع حالیه

امور این دولت در عهده هشت نفر وزیر است و پارلمان
هم صاحب مجلس است ایالات در [illegible] ۵۲ کرور است
و ۲۸۵ هزار [illegible] سلطان [illegible] قشون استعداد
۱۲۵ هزار نفر استعداد بحریه بکفر [illegible] زره پوش و ۵۰ هم فروند
تجارتی وسعت مملکت ۲۱۳۵ فرسنگ مربع با ده کرور
جمعیت یکباب یونیورسیته دارد با عده کمی مدرسه و مکتب خانه
در [illegible] بیش از ۳۲۰ هزار نفر شاگرد ندارد استعداد
تجارتی در بحر ۵۰ فروند تجارتی و ۲۰ هم فروند [illegible]
صادرات عمده شراب چوب ماهی کاه پنیر
میوه واردات مس و آهن
۳۰۰ فرسنگ راه آهن دارد و ۱۸۷۵ فرسنگ
خط تلگراف پول رایج در پرتغال ریس است
نرخ هفت هزار و نیزده شاهی و باید آحادش مانند

فرانک

مانند فرانسه است پایتخت لیزبون است با ۲۵۰
هزار نفر جمعیت
توابع پرتغال در افریقا بوسعت ۴۳ هزار فرسنگ
مربع است [illegible] کرور جمعیت و در آسیا ۵۰۰ فرسنگ
مربع با [illegible] کرور جمعیت و تمام توابع به رعایا سه کرور
تومان مالیات میدهد

در شرح هولاند

تقریباً هفتصد سال قبل از هجرت قیصر روم مملکت هولاند
را جزو بلژیکا (یعنی مملکت پست) از متصرفات خود
آورد در جنوب آن اهل بلژیک ساکن بعضی در شمال
اهل باتاوی و تا ۲۳۰ سال قبل از هجرت در دست
رومیان باقی بود و بعد طایفه فرانک [illegible]
در زمان شارلمان [illegible] آن مملکت بمذهب عیسوی در
آمدند بعد از آنکه [illegible] جزو امپراطوری آلمان بوده جزو

منضم گشتند و در مائه نهم هجری اقوام متعدده متحد شده
در مائه دهم هجری دوک بورگندی بعضی قطعات آن ملک را
متصرف شد تا در ۱۴۸ که ده ولایت از آن مملکت را
بتصرف آورده بود و در آنها حکومت مخصوص ترتیب داد
و حاکمی از جانب امپراطور مأمور شد بعد از چندی پنج
ولایت دیگر بآنها ملحق شد و اهالی اغلب آنها پروتستان
و اختلافات مذهبیه شروع شد و کثیری از اهالی هولاند
پروتستان شدند فیلیپ دوم پادشاه اسپانیا در
بعد از شارل پنجم امپراطور شد نسبت به پروتستانها با
نهایت سختگیری مینمود و قشون بسیاری از اهل اسپانیا
بسرداری دوک آلبا بطرف هولاند فرستاد و اهالی
هولاند هم طغیان کرده از آنها تمکین نمیکردند و گیلیوم
از خانواده اورانژ را برای حمایت خود منتخب نمودند
و بنای اینها مدت سی سال بدون انقطاع جنگ نمودند

آخرالامر اهل اسپانیا را از قطعهٔ شمالی خارج کرده و مستقل
گردیدند ولی قطعهٔ جنوبی یعنی بلجیک حالیه در دست اهل
اسپانیا باقی ماند و در ۹۹۲ گیلیوم مقتول گشت
و در سلطنت پسر او موریس نام دولت انگلیس لشکری بامداد
او بجهت مخالفت با دولت اسپانیا فرستاد و در آن زمان
هم استعداد بحریه هولاند خیلی قوی بود از توابع پرتوغال
هم نیز متصرف آمدند و تا مدت هشتاد سال علی الاتصال
با اهل اسپانیا جنگیدند تا در ۱۰۵۸ مملکت جنوبی
را هم از تصرف آنها خارج نمودند و ممالک شمالی ملحق
و مستقل گردید و در آن زمان دولت هولاند متمول
ترین دول اروپ بود و استعداد بحریه اش به ۳۵
هزار فروند میرسید و اکثر تجارت اروپ در دست
آنها بود و در هندوستان و جنوب افریقا و غیره بعضی
توابع احداث نمودند و بانک آمستردام هم بنا شد

دولت ثانی هم دولت هولانده بمنزله جمهوری بود که سلطنتش
حکم رئیس جمهوری را داشت چندی بعد انقلاب روز
کرده خانواده اُرانژ را از ریاست جمهور خارج نمودند
و این کار اسباب ضعف دولت هولانده گردید چنانچه در سال
۱۰۸۳ دولت فرانسه و انگلیس هولانده را شکست
دادند و اهل هولانده بعد از این هزیمت ملتفت شده
و بجهت خود اعتراف کردند و مجدداً گیلیوم سیم از خانواده
اُرانژ را بریاست جمهوری منصوب نمودند و او در ۱۱۰۰
به مملکت انگلستان هم سلطنت پیدا کرد و تا زمانی که
او در ۱۱۱۴ سلطنت داشت دولت هولانده با انگلیس
ملحق بود بعد از او ریاست دولت بعضی از امرا
افتاد در این اوقات انقلاب کرده بعض دولتهای متدرجاً
احتیاجات داخله زیاد شده تا در ۱۱۶۰ گیلیوم
چهارم از خانواده اُرانژ ثانیاً بحکومت انتخاب

معین شد در زمان ریاست پسرش جنگ با انگلیسها شروع
و اکثر توابع هند شرقی دولت انگلیس اخذ کرد در این ضمن انقلابات
بزرگی در فرانسه واقع شد و قشون جمهوری فرانسه داخل
خاک هولانده شده گیلیوم پنجم بانگلستان فرار نمود تا در ۱۲۰۹
وکلای مملکت هولانده مجبور گردیده بر آن قرار گرفتند که جمهوری
منعقد نمایند و جهت حفظ این جمهوری تازه لشگر زیادی از
فرانسه در مملکت هولانده متوقف بود در این بین ما بین
فرانسه و انگلیس و بعضی دولتهای دیگر جنگ واقع شد اهل هولانده
هم مجبور بود که از دولت فرانسه متابعت نماید بواسطه
بعد از انقضای جنگ انگلیسها جزیره سیلان و توابع جنوب
افریقا را از هولانده گرفتند و اکثر تجارات آنها را
هم خراب کردند در ۱۲۲۱ ناپلیون اول مملکت هولانده را
به لوئی برادر خود واگذار نمود و لوئی به پادشاه
هولانده ملقب شد بعد از شکست ناپلیون در جنگ لیپزیک

را در ۱۲۲۹ واقع شد اهل هولند گیلیوم اول را
که حاکم آنجا بود به پادشاهی خود منتخب نمودند و او ملقب
شد به گیلیوم اول پادشاه هولند و در زمان وی خاک
هولند ۱۲۰۰ فرسنگ مربع بود و در عده دارای [illegible]
بود با یازده کرور جمعیت در ۱۲۴۶ بواسطه یکی
قطعات جنوبی مملکت از هولند منفصل شده دولت
بلجیک برپا شد

در ۱۲۵۶ بواسطه عدم رضایت مردم گیلیوم اول از سلطنت
استعفا کرد و بعد از او پسرش گیلیوم دوم تا ۱۲۶۵ سلطنت
راند و پادشاه حالیه گیلیوم سیم است در ۱۲۳۳
تولد شده و نوه پاول امپراطور روس است
وضع حالیه — مالیات دولت ۶۸ کرور و مداخل ۱۵
و مخارج خاصه سلطان ۷۵ هزار تومان مقررات امور
دولت در عهده هشت نفر وزیر است با پارلمان مشتمل

بر دو مجلس است
در انجا چهار باب یونیورسیته است و ۵۲ هزار
باب مکتب خانه با ۷۲۵ هزار نفر شاگرد قشون حاضر
رکاب در خود هولند ۵۵ هزار نفر است و در توابع
خارج ۳۲ هزار نفر استعداد بحریه هیجده فروند زره
پوش است و ۱۲۰ فروند کشتی با ده هزار نفر اجزا
وسعت مملکت ۸۰۰ فرسنگ مربع با جمعیت ۴ کرور
و ۳۵ کرور در آن کاتولیک میباشد و باقی پروتستان
تجارت عمده آب است و کاه و کره و پنیر ماهوت
جهازات تجارتی ۲ هزار فروند شراعی و یکصد فروند
بخاری طول خطوط سکه آهن ۴۳۰ فرسنگ و طول خطوط
تلگراف ۲۸۰۰ فرسنگ پایتخت لاهه است با
۹۰ هزار نفر جمعیت و دو شهر بزرگ دیگر یکی آمستردام
با ۴۰۰ هزار نفر و دیگر روتردام با ۲۰۰ هزار نفر

تبت آنچه در هولانده رنگوری است بنزد جالیه ۹ هزار
و جزیره‌های و سایر اهالیش مانند فرانسه است
توابع هولانده در خارج جزایر هند شرقی دولت
۴۵ هزار فرسنگ مربع و ۶۰ کرور جمعیت
جزایر هند غربی دولت ۲۵ فرسنگ مربع و ۵۴ هزار
نفر جمعیت و در امریکای جنوبی قطعه دولت ۴۵۰۰
فرسنگ مربع و ۶۰۰ هزار نفر جمعیت

مختصر شرح دانمارک

تا قبل از زمان شارلمان تفصیل تاریخ صحیح از انمملکت در دست
نیست ولی در زمان شارلمان جنگهائیکه ما بین او
و اهل انمملکت واقع شد اسباب اشتهار دانمارک
و سلاطین آنجا گردید
در مائه نهم هجری کانوت نام در یکی از سلاطین آنجا بعد
انگلستان را بتصرف آورد و در زمان اکات هم بتصرف
خود

عیسوی شرف گرفته اعقاب کانوت متجاوز از چهارصد
سال سلطنت کردند در ۷۸۹ مملکت نروژ و در
۷۹۱ مملکت سوئد جزو دانمارک شد و مدتی این سه دولت
را یک سلطان بود تا اینکه سلسله کانوت منقرض گردید
در ۸۵۲ کریستیان اول که کنت الدنبورگ بود
به پادشاهی دانمارک منتخب شد و متجاوز از ۵۰۰ سال
دیهیم سلطنت در اولاد او ماند و شانزده نفر از
این سلسله سلطنت کردند بعد از جنگهای زیاد در ۹۳۰ مملکت
سوئد از دانمارک موضوع شد در ۱۲۲۵ دولت
دانمارک با ناپلیون متفق شده و بدین سبب استعداد
بحریه تا مقابل پایتخت آنجا آمده شهر کوپنهاگ را
گلوله ریزی نمودند و تمام استعداد بحریه دانمارک را
ضبط کردند در ۱۲۲۹ مملکت نروژ از دانمارک
موضوع شد و از ۱۲۶۵ تا ۱۲۶۷ با اتریش

پروس جنگ داشت و در ۱۲۸۱ نیز جنگ با پروس
داشت که شرحش در تاریخ آلمان مذکور است
در ۱۲۸۵ مملکه الدنبورگ بلد عقب با نزده دیگر بیستیاه
نهم از فالولیه رسلزویک هولستین شندربرگ گوتگیبورگ
به پادشاهی منضم شده در سلطنت حالیه است
حد و وضع حالیه — وسعت مملکت ۸۸۵ فرسنگ مربع
با چهار کرور جمعیت در غیر از ۱۸ هزار نفوس با بحر
ریر دیر قسمت‌ها می‌باشند مالیات سالیانه ۲۵ کرور تکالی
است از ۱۹۵ هزار تکالی نوع مجموعه مخارج سلطان سلطنت
و ۲۳ هزار تکالی برای مصارف ولیعهد
امور دولت در دست سلطان است و هفت نفر وزرا
و پارلمان که صاحب مجلس است دو مجلس عامه هر
یک نفر وکیل بازای ۱۶ هزار نفر از رعایا منتخب میشود
قشون ایام صلح ۵۰ هزار نفر است با ۱۲ هزار ردیف

استعداد بحریه ۹ فروند زره‌پوش است و ۲۳ فروند
بخاری و تربیت عامه مجبوری است در این مملکت یکباب
یونیورسیته دارد و ۳ هزار باب مکتب با ۲۵۵
هزار نفر شاگرد تجارت عمده غله است و اسب و گاو و کره
و ماهی که حاصل معدنی ندارد و جهازات تجارتی ۳۵۰۰
فروند شراعی است وسیعه فروند بخاری طول سکه آهن
۳۲۰ فرسنگ است خط تلگراف ۱۷۵۰ فرسنگ
پایتخت کوپنهاگ با ۲۴۰ هزار نفر جمعیت
توابع خارجه این دولت جزیره ایسلند است بوسعت
۲۵۰۰ فرسنگ مربع و ۷۳ هزار نفر جمعیت و گروئنلاند
است بوسعت ۳۰ هزار فرسنگ مربع با ۱۰ هزار نفر جمعیت
و در هند غربی امریکا ۳ جزیره کوچک است
با وسعت هفت فرسنگ و نیم و ۳۳ هزار نفر جمعیت
پول این دولت کرون است بنرخ حالیه یکهزار و پانصد دینار

واحد وزن پوند است ۱۵۸ و واحد طول فوت
معادل ۵ گره

در شرح روسیه

چندی قبل از هجرت تاتار مغول و غیره روس طوایف
اسلاو متوقف بعضی حدود شمالی و شرقی را طوایف
تورانیه و تسلط ... طوایف اسلاو شهر نووگوراد
و کیوه را بنا نهادند و بطور ملوک الطوایف حکومت
میکردند تا در سال ۲۴۸ هجری طایفه موسوم به روس
بریاست روریک نام با دو برادرش از طرف
نروژ با آنجا آمده و آنجا را متصرف شده و مملکت
بمناسبت اسم آنها به روسیه موسوم گشت روریک
بعد از فوت برادرانش تا سال ۲۶۶ سلطنت کرد
و در زمان او اکثر روسیها بمذهب عیسوی درآمدند
بعد از او سلطنت به پسرش ایگور رسید و حملات

متعدد بعد از زمان دولت بیت اولگ نامی بود که در
سال ۲۹۹ با ۵ هزار فروند کشتی عازم تسخیر اسلامبول
گردید و امپراطور بیزانسیه اطراف او مبلغ گزافی تسلیم نمود
معهذا ایگور در ۳۳۵ بطرف اسلامبول رفته
آنجا را محاصره نمود ولی شکست خورده مراجعت کرد
و سه سال بعد مجدداً با ده هزار فروند کشتی عازم اسلامبول
شده اینمرتبه نیز نتیجه زیادی گرفته مراجعت نمود و حمله
بر روسیه رسید در صدد بود بر مالیات بیفزاید باین
سبب مقتول شد

بعد از او مدت چند سال زنش نیابتاً از جانب پسرش
سویاتسلاو حکومت میکرد و چون این پسرش بسن رشد
رسید نام سلطنت را بدست گرفت و مادرش باسلامبول
رفته بمذهب عیسوی درآمد و چون در جنگ پسرش با بلغارها
چندی بعد با ۶۰۰۰۰ نفر لشکر بلغارستان را متصرف آمد

و هنگام مراجعت در سنه ۳۰۶ مایکل از دست کورا
نامی بقتل رسید

بعد از او پسرش بجناب سلطنت مدت سی سال یکسره در
جنگ بود عاقبت ولادیمیر تمام برادرها را کشته خود پادشاه
شد در ایام سلطنتش نیز کثیری از عیسویها را بقتل رسانید
تا در ۳۷۸ بمذهب عیسوی درآمد و تمام بتکده‌ها را
خراب کرد در زمان او بعد کرالکسه ردلیه رزده شد سیاسی توبیه
در دولت او باشد بعد از فوتش ۱۲ پسر از او باقی ماند
مدتی مدید در باب امر سلطنت منازعه داشتند تا آخر
الامر یاروسلاو غالب آمده بسلطنت رسید و در سال
۴۴۶ وفات یافت

بعد از او مملکت را به دو قسم منقسم کرده نامی کیو بود
ایزیاسلاف پسر ارشدش بتصرف خود آورد و ماتقی را به برادر
دیگر در سنه ۴۶۳ مابین ایزیاسلاف و برادر او نزاع و
جنگ

جنگ واقع شد در آن جنگ بقتل رسید و سلطنت به برادر
کوچکش روزولود منتقل شد در ایام سلطنت قحط شدیدی
واقع شد و طاعون سختی بروز کرد که کثیری از اهالی روسیه
هلاک شدند روزولود در ۴۸۶ از سلطنت استعفا
کرد و ریسویاتوپلک برادر زاده‌اش پادشاه شد در سلطنت
او بعضی از امراء یاغی شدند و سلطان بعد از بیست سال سلطنت
مجبور به فرار گشت و منوماک یعنی ولادیمیر دوم به پادشاهی
منتخب شد و سلطنتش تا سنه ۵۱۹ بطول انجامید

بعد از او دولت به مستیسلاو رسید که از ۵۱۹
تا ۵۲۷ سلطنت کرد و بعد از او یاروپلک ثانی از
۵۲۷ تا ۵۳۳ سلطنت راند و بعد روزولود ثانی
از ۵۳۳ تا ۵۴۱ پادشاه بود
ایزیاسلاو ثانی از ۵۴۱ تا ۵۹۰ سلطنت داشت
و در زمان او شهر مسکو بنا شد و لوار قرای

در آن زمان معلوم شد که بعد از فوت او ممالک
روسی در دست پنج نفر مختلف بود در اکثر اوقات با یکدیگر
می جنگیدند و معروفتر آنها پرنس جرج دُلگوروکی
بود استعدادش بنهایتی بقدری بود که میتوانست سرتاسر ممالک
روسی را نگاهداری نماید بعد از فوت او ممالک دوباره متفرق شده
و هر قسمتی را رئیس مستقلی بود و همین قسم با جنگ داخله تا مغولهای وحشی
بخاک روس آمدند و در سنه ۶۲۱ مغولها قطعه
جنوبی روسیه را تصرف کردند و در ۶۳۵ باطوخان
با جمعیت کثیری بروسیه حرکت نموده شهر مسکو را تصاحب نمود و سپس
بعد شهر کیئف را خراب کرد با قتل عام هزار نفر دیگر از فاتحین
روسیه و از مجارستان و آلمان و از آن پس سلطنت
قبچاق ابتدا شد و پایتخت او سرای بود نزدیک رود
ولگا تمام رؤسا و بزرگان مملکت روس از سلطان
قبچاق اطاعت داشتند و باو مالیات میدادند.

اسعدی

استعداد و تسلط تا ۲۰۰ سال برقرار بود و آخر الامر
بواسطه تیمور لنگ و بعضی حوادث دیگر آنها ضعیف شده و
مملکت به جزو منقسم گردید اول قبچاق دوم قازان سیم
قریم (کریمه)

در سنه ۸۶۶ ایوان سیم در مسکو بود برخان
قازان یاغی شده و از او باج میگرفت و در سنه ۸۸۵
سلطنت قبچاق را منقرض و خود مستقل کرد و لقب
زار روس را بجهة خود مقرر داشت و آن وقت
وسعت مملکت روس ۱۲ هزار فرسنگ مربع بود و در
سنه ۹۱۱ در سلطنت او بانتها رسید وسعت خاک
۵۵ هزار فرسنگ مربع بود

پسر او واسیلی سیم مدت ۲۸ سلطنت داشت
بعد از او ایوان چهارم ملقب به گروزنی بود بسلطنت رسید
او حکومت قازان را که برهم زده و در ۹۵۹

متصرف شده آنگاه چهار سنه جای طرفان را تسخیر نمود
و در سنه ۹۷۹ خان قریم جنگ نمود و در آن
جنگ شکست خورده و خان قریم شهر موسکو را بالکلیه
متصرف شد و یکصد هزار نفر از اهل آنجا را باسیری برد
بعد از آن با لهستان و لتونیه جنگ داشت و در این
سلطنت به تشکیل سپاهی شروع شد این سلطان قانون
محاکمه را مقرر نمود و کشیکخانه دولتی را [illegible] نمود
به رسم ترتیب قرار داد و در وقایع نظام [illegible]
در آن وقت منحصر به [illegible] کشیکخانه بود و [illegible] بعضی
الملک را [illegible] سلطنت معین نمود در زمان او
نظم و امنیت موجود بود و [illegible]
[illegible]
[illegible] ۶۰ هزار نفر را مقتول ساخت
و [illegible] ملقب شد [illegible] و در ۹۹۳ وفات یافت
بعد از او

بعد از او فئودور [illegible] سلطنت رسید و چون در کش
صدر اعظمش موسوم به بوریس گودانوف سلطان شد در
زمان فئودور [illegible] قحطی شدیدی در [illegible] واقع شد
و در جنگ سکو [illegible] یک کرور نفس تلف شد
چون صدر اعظم به تخت نشست سایر وزرا و امرا
به او رشک بردند آغاز [illegible] کردند که از [illegible]
[illegible] اظهار [illegible] هر سلطان که [illegible]
[illegible] و [illegible] اهل لهستان بوریس گودانوف [illegible]
[illegible] خود سلطان شد و بعد از چند [illegible] امرا
دوز را [illegible] او را هم [illegible]
بعد از او یکی از امرا مدت چهار سال حکومت کرد
سایر اعیان [illegible] از [illegible] امداد
طلبیدند او را [illegible] کرد بعد از او سه سال متوالی
هرج و مرج بود تا سنه ۱۰۲۲ [illegible]

لهستان را از خاک روس خارج کرده خود پادشاه شد
و سلطان حالیه از اعقاب اوست رفاهیت و
امنیت در مملکت واقع شده و با سوئد و لهستان صلح
نامه منعقد کرد

پس از او پسرش آلکزیس بسلطنت رسید و مدتی با
لهستان و سوئد جنگ داشت تا در سنه ۱۰۷۲ ه
صلح نمودند تا آن زمان نظام روس منحصر بود به استرلتزی
که مرکب بود از ۴۰ هزار نفر که اکثرشان سوار بودند
لکن سلطان سواره قزاق و پیاده نظام هم ترتیب داد
و از صاحب منصبان خارجه جهت تعلیم آنها شوق طلبید

چون آلکزیس درگذشت پسرش فدور در مدت
شش سال سلطنت کرده و بلاعقب شد ولی دو برادر
داشت یکی از آنها پطر کبیر بود بسلطنت رسید
چون ده ساله بود صوفیه خواهرش زمام حکومت را

در دست گرفت و با صدارت پرنس گالیتزین
امورات منظم میکرد لکن خواهر با دولت تاتار
جنگ کرد ولی از عدم لیاقت و کفایت سردار این
مغلوب گردید و در سنه ۱۱۰۵ پطر کبیر شخصاً اختیار کرد
خواهرش را خلع کرده خود مستقلاً سلطان شد و فوراً
همتش گماشت ترقی مملکت روس در امور تجارت و راه
به دریای جنوب پیدا کند لهذا بطرف جنوب پیش کرده قلعه
آزوف را متصرف گردید و بندر تگن راک را در
آن بنا نهاد محض ترقی تجارت و استیلا طلبی ملکات
مدت دو سال بطرف دول فرنگ مسافرت نمود و در
ضمن مسافرت از بغاوت استرلتزی مطلع شده و فوری
مراجعت نمود و اکثر آنها را بقتل رسانید
در سنه ۱۱۱۱ با لهستان متحد شده با شارل دوازدهم
پادشاه سوئد جنگ نمود چهار سال بعد پطرزبورغ را بنا نهاد

در فعلاً جزء پایتخت است و بعضی از ممالک مجاور بحر بالتیک
را نیز از دست سوئد خارج کرد جنگ با سوئد خاتمه
بطلب آشتی آمده و عاقبت هم بالاخره سوئد آمده پطر کبیر
شکست داده و در ... سال ۵ از دو هم فوت شده پطر
کبیر ظفر یافت و ممالک مجاور بحر بالتیک را متصرف
که بعد در دست او ماند

در ۱۱۳۴ به واسطه تاخت و تاز افغانها سلطنت سلاطین
صفویه در ایران متزلزل شده و اغتشاش در تمام ایران
تولید شد در هنگام پطر کبیر هم با ایران بنای جنگ نهاد و
گیلان و مازندران و استراباد را متصرف شد
در ۱۱۳۷ وفات کرد

چند سال قبل از فوت پسرش را معزول ساخته بعد
نوه او مستحق سلطنت بود ولی کاترین زوجه
پطر کبیر بکمک پرنس منچیکف رشته سلطنت را بدست
در...

و مدت دو سال سلطنت کرد و بعد از او نوه پطر کبیر موسوم
به پطر دوم مدت سه سال سلطنت کرد و منچیکف را به
سیبری فرستاد و در سنه ۱۱۴۳ در خواست خواهر
پرنس دلگوروکی را بعقد خود آورد فوت شد
— بعد از او به رأی و مساعدت گالیتزین
دختر برادر پطر کبیر موسوم به آنا به سلطنت رسید
و خود او گالیتزین و دلگوروکی را
به سیبری فرستاد و بعد از آن مدت چهار سال با عثمانی
جنگ نمود و بصلاح و صوابدید صدر اعظم موسوم
به بیرون ممالکی را که از ایران گرفته بود و نگاه
نگاهداری آنها مبالغی خسارت داشت و مال گزاف
مستهلک بود مسترد ساخت و در سنه ۱۱۵۳ فوت شد
بعد از او ایوان چهارم بهمه جهت مستحق سلطنت که
و الیزابت دختر پطر کبیر او را محبوس ساخت

و عثمانی و تقسیم بین آنها با گرجستان در فردریک کبیر
سلطان پادشاه پروس و پونیاتوسکی را بپادشاهی
دولت جمهوری لهستان یازده سال بود

پس از او پطر سیم امپراطور شد ولی بعد از شش ماه بعضی از
امرا کاترین دویم زوجه او را اغوا کرده او را
بتخت نشانیدند کاترین دویم هم امپراطریس شد
جنگ کاترین دویم دولت روسیه را از
دول معظمه نمود لهستان را تصرف کرد و حقوق دولت
عثمانی را واجب نمود در مدت
کارزار عثمانی و هر دفعه خاک زیادی از آنها را
متصرف آمد از جمله قریم و غیر آن و کریمه
را متعلق بعثمانی و حق عبور از داردانل
را بجهت خود مقرر داشت و این او و دولت ...
... ساخته شد با دولت سوئد نیز جنگ کرد و حین در

در ۱۲۱۱ با دولت فرانسه آغاز حرب نموده وفات یافت
در سلطنت کاترین دویم وسعت روسیه به ۳۰۰۰۰ هزار
فرسنگ مربع رسید و مملکت را به نه حکومت تقسیم نمود
لشکر را منظم کرد و بر عدد و قوای آن افزود و مدارس
و مکتب خانه بسیار بنا نهاد و صنایع در مملکت رواج داد
پس از او پال اول بسلطنت رسید و در آنوقت
ناپلیون اول عازم مصر شده و جزیره مالت را تصرف
آمده و باین سبب پال اول با دولت اطریش و انگلیس
و عثمانی متفق شده با فرانسه جنگ کرد و در ۱۲۱۵
مقتول گشت
بعد از او آلکساندر اول امپراطور شد و جنگ سابق
را دوام داد و در ۱۲۲۲ با دولت فرانسه صلح کرد
و معاهده معتبری را در اجرای آن بست فرانسه و روس بعضی
از ولایت با دولت سوئد نیز جنگ نموده تمام فنلاند را

را از تصرف او خارج کرد پس از آن مدت علاقه
تجزیه ناپلئون اول مدت شش ماه با روس محاربه
کرد و روسها فتح کرده قطعه زمینی تا سرحد رود خانه
پروس را از عثمانیها گرفتند و در ۱۸۱۲ ناپلئون جنگ
روس با ایران باتمام رسید و باکوبه و اکثر قفقازیه
بدست روس افتاد در ۱۸۱۲ ناپلئون با
۴۴۷ هزار نفر لشکر و ۱۳۷۲ عراده توپ عازم
روسیه شد پس از جنگهای متعدد در پائیز ۱۸۱۲ ناپلئون
وارد مسکو شد و روسها شهر را آتش زده
و تمام آذوقه که ممکن بود از اطراف تخلیه نموده بودند
کرده ناپلئون مجبور شده مراجعت نماید در این مراجعت
سرمای زمستان شدت کرده و قشون روس هم اطراف
فرانسویها را محاصره کرده کثیری از آنها را به قتل رسانیدند
و ناپلئون به همه جهت با عده معدودی جان بدر برد

بعد از آخرین شکست ناپلئون اول در ۱۲۳۰ داخله
و پروس در تاریخ فرانسه مذکور است آلکسندر
اول سعی در اصلاح امور داخله کرد و از کثرت
مواظبت و اهتمام در دایره امور داخله بسیار
منظم و مرتب شده بود و با آنکه حروب از او
باقی‌مانده از جمله ۲ هزار مکتب خانه مفتوح ساخت و در
یونیورسیته دایر نمود و سکه روسیه را تصحیح کرد
وضع مالیات و اداره استیفا را منظم نمود
دستگاه بخار زیادی از خارج داخل مملکت نمود
قنوات بسیار احداث کرد راه‌ها را هم تعمیر
نمود و بعضی رعایا اجازه دادند کارخانجات
وغیره دایر کنند چنانچه تا آن وقت ساختن کارخانجات
وغیره مخصوص به نجبا و تجار درجه اول بود و ارباب
صنایع را از مملکت آلمان به روسیه آورد

سیاحان اطراف مأمور شد جهت اکتشافات
جغرافیه محسوسه به بحر منجمد جنوبی و در ۱۲۴۱ در تگنرک
وفات یافت
چون کنستانتین برادرش که ولیعهد بود قبل از فوت
پدرش از ولیعهدی استعفا کرده بود لهذا نیکلا بسلطنت رسید
مع هذا بعضی از اهل نظام تمکین نکرده در پطرزبورغ
بنای شورش گذاردند و کنستانتین را به پادشاهی
میخواستند نیکلای هم روسای آنها را بقتل رسانده دفع
فتنه کرده و بعد در مسکو تاج گذاری نمود در این حین
ولیعهد مرحوم مغفور ولیعهد عباس میرزا طاب ثراه
از این احوال مطلع شده بار دیگر بنای جنگ گذارد
در زمستان ۱۲۴۳ در ترکمان چای صلح نامه منعقد
گردید در اثنی نیز جنگ با عثمانی داخل شده و افلاق
و بغدان متصرف گردید

در ۱۲۴۶ اهل لهستان یاغی شده و بعد از دو سال جنگ
دفع شرارت آنها را نموده تمام لهستان جزو مملکت
روسیه شد
در ۱۲۵۵ بسبب بعضی خیالات و ملاحظاتی که دولت
انگلیس از افغانستان در نظر داشت نیکلای قشونی
بطرف خوارزم روانه داشت ولی از شدت سرمای
زمستان نتیجه نبخشید
در ۱۲۶۵ اهل مجارستان یاغی شدند قشون عساکر
اتریش را بطرف خود خواسته دفع اغتشاش نمود
در ۱۲۶۹ دولت عثمانی به تحریک ناپلئون سیم
تولیت حرم بیت المقدس را از دست کشیشهای
روس گرفت و به کشیشهای کاتولیک فرانسه سپرد این فقره
اسباب کدورت دولتین گردید و چون دولت عثمانی در
اینمورد خواهش روس را نپذیرفت لهذا بنای جنگ گذارد

در این جنگها مغلوب شده در جنگ فرانسه و انگلیس با
عثمانی ملحق شده جنگ نمود در این ضمن نیکولای اول در
۱۲۷۲ وفات کرد و پسرش آلکساندر دویم به سلطنت رسید
و دولت فرانسه و انگلیس در پاییز ۱۲۷۱ سباستوپول
را تصرف کردند و دولت روس هم قلعه قارص را
از عثمانی گرفت تا در بهار سنه بعد صلحی منعقد شد و مقرر
گردید قارص به عثمانی مسترد شود و عبور جهازات از
بحر [illegible] آزاد باشد و اطراف [illegible] از تحت
حمایت روس خارج شود

چندی نگذشت در ولایت آموریه از چین گرفت
و در ۱۲۸۳ تاشکند را از خان خوقند گرفت
و در سنه بعد خان بخارا را مغلوب نمود
در ۱۲۸۴ تقریباً ۲۰ هزار فرسنگ مربع خاکی که در
امریک داشت به اتازونی واگذار نمود

در سنه بعد سمرقند را مسخر نمود در آن ضمن امر تمام قفقازیه
را منظم ساخت

در ۱۲۹۵ خارزم را فتح کرد
در ۱۲۹۳ خوقند را تصرف نمود
در ۱۲۹۴ با دولت عثمانی جنگ کرد و دولت [illegible]
آناطولیه قشون عثمانی در بعضی سواحل روسیها را شکست
داد لیکن در آخر الامر مغلوب شده خاک زیادی از تصرف
آنها خارج شد و در نزدیک اسلامبول صلح نامه امضا شد
و در بهار ۱۲۹۵ قشون روس از خاک عثمانی کوچ کرده حرکت
نمود و در حضور اعلیحضرت اقدس شاهنشاهی ارواح العالمین
فداه و اعلیحضرت امپراطور روس دخیله نمود
آلکساندر دویم بسیار ترقی و خیرات مملکت خود را
در نظر داشت و محض آسایش و رفاه حال عامه کارهای
بزرگ کرد از جمله در بهار ۱۲۷۷ تمام رعایا

رعایا را آزاد کرد و در دادن ۴۶ کرور جهت
رهائی آنها از قید عبودیت بفقرا در یکروز آزاد
شدند و نیز بواسطه اینکه مخارج دولت کمتر شد و مالیات
رعایا تخفیف کند ۲۰۰ هزار نفر از عده نظام کاست
و ۴۸ کرور از بابت مالیات تخفیف داد و تمام
آنهائیرا که بجهت تقصیرات پولتیک در حبس بنفی سیبری محبوس
و بر طول سکهٔ آهن و خط تلگراف مقدار زیاد افزود
چون بعضی مصارف فوق العاده بجهت لوازم مملکت
پیش آمده بود بعضی بر مقدار مالیات بیفزایند
و علاوه مبلغ کلی هم بعنوان قرض بخواهند اغتشاشات
اسباب اضطرار و سستی جمع کثیر و تحریک فرقه نهلیست
نهایت حال شد را کدارند اینفرقه چند مرتبه قصد
هلاک امپراطور نمودند عاقبت در بهار
۱۲۹۹ در پطرزبورغ بواسطه نارنجک او را از پا درآوردند

پسرش الکساندر سیم سلطان حالیه که در ۱۲۶۱ متولد شده
بسلطنت رسید در سال اول سلطنتش جنگ با ترکمان تکه
اخال درگرفت و ترکها باطاعت روس آمدند
در بهار ۱۳۰۰ امپراطور در مسکو تاج گذاری نمود
در سال بعد خاک مرو را تصرف آمد
در بهار ۱۳۰۳ مابین افغان و روس در پنجده
جنگ واقع شد و در سال بعد پنجده هم جزو متملکات
روس آمد در این سنوات نهلیستها مرتکب بعضی اغتشاشات
میشدند و اهالی روس هم در بعضی مواضع نسبت بیهودیان
ظلم میکنند
در هذه السنه خط راه آهن تا سمرقند کشیده شد
و امپراطور آلمان بدیدن امپراطور روس به پطر آمد
ملل وضع حالیه — در دولت روس سلطنت مطلق
و مستقلست و اختیارات در کلیهٔ امور با خود

امپراطور است تا سنه ۱۱۲۳ نیکلای دویم بطریق سلطان
بود ولی از آن سال بعد میالیستها از اینکه ادعای
تحت انجام امورات در دست چهار مجلس سپرده است
اول مجلس شورای کبری که اجزائش وزرا هستند و بعضی اعیان
که امپراطور معین میکند و فایده این مجلس فقط مشورت است
دیگر نمیتواند قانون وضع کند
مجلس دوم سنات است که اعضا که در ۱۱۲۳ برقرار گردید
وضع قانون بدون امضای این مجلس مجری نیست
مجلس سیم سینود مقدس است که اجزائش کشیشهای بزرگ
و امور مذهبیه در دست آنهاست ولی احکام این مجلس
بدون امضای امپراطور که رئیس مذهب است رواج ندارد
مجلس چهارم هیئت وزراست که یازده نفر میباشند
ازاینقرار وزیر دربار وزیر امور خارجه وزیر جنگ
وزیر بحریه وزیر داخله وزیر تربیت عامه

وزیر مالیه

وزیر مالیه وزیر عدلیه وزیر فلاحت وزیر فوائد
وزیر کنترل نیز اینکه در کارهای سایر وزرا باید رسیدگی
و سرکشی نماید

وسعت خاک روسیه در اروپ ۱۴۵ هزار فرسنگ مربع
و در آسیا ۴۳۵ هزار فرسنگ مربع و تمام مملکت
در اروپا به ۹۴ حکومت قسمت شده و عدد نفوس آن بدو
قطعه ۲۰۹ کرور از اینجمعیت ۱۷ کرور کاتولیک
روس هستند هفت کرور یهود شش کرور پروتستان
شش کرور مسلمان دو هزار نفر بت پرست و مابقی
کاتولیک آرتودکس و ۶۰ هزار نفر هم ارمنی میباشند
عدد قشون حاضر رکاب ۸۰۰ هزار نفر ۱۳۱ هزار
صاحب منصب و یکصد و سی هزار ۱۳۰ راس اسب و ۱۷۰۰
عراده توپ و در اوقات جنگ تا هفت کرور لشکر
میتوان حاضر نمود

مسلمانان قفقازیه در هر یک کرور نفرات سه نفر وکیل از
جزو نات نطاق سعاف لند

استعداد بحریه ۳۹ فروند زره پوش و ۳۰۰ فروند
دیگر با ۹۵۰ عراده توپ و ۳۰ هزار نفر [illegible]
مالیات مملکت در سالی ۵۷۰ کرور منات است و قرض
دولت ۳۶۰۰ کرور منات و این مملکت ۹ باب یونیورسیتیه
دارد با ۸۰۰ معلم و ۱۴ هزار نفر شاگرد و ۳۸
هزار باب مدرسه و مکتب دارد با پنج کرور نفر شاگرد
و دولت در هر سالی ۴۳ کرور منات برای تربیت
عمومی میدهد

طول سکه آهن ۵۵۰۰۰ فرسنگ و ۵۱۰۰ باب ایستگاه
دارد و بعلاوه ۲۰۰۴ باب کارخانه دارد با ۴۶
هزار راه آب و در سال گذشته ۵۶۰ کرور
پاکت حمل شده

۳۹ هزار ورسخ خط تلگراف دارد با ۴۳۰۰ باب
تلگرافخانه و در سال گذشته ۲۲ کرور مطلب تلگراف
زده شده

حاصلات مملکت روسیه فراوان است و قوت دارد هر
۴۰۰ کرور خروار غله بعمل می آید و سیب زمینی و شلغم
و چغندر و کنجه فراوان است گاو و گوسفند
و اسب نیز بسیار است چنانچه در روسیه اروپائی
۳۵ کرور اسب موجود است و حیوانات پشمینه پوست
شان را لباس میکنند و ماهی نیز بسیار است
معدن آنجا از قبیل طلای احمر است و طلای سفید
و نقره و سرب و مس و روی و آهن
و از معدن آهن در سال گذشته ۳۳ کرور خروار آهن
استخراج شده
واحد نقد در روسیه منات است و آن بر دو قسم است

نقره چه و کاغذی منات نقره یعنی هزار دینار است
و منات کاغذی یعنی یک سوم هزار و ده عباسی
واحد وزن فونت است معادل هشتاد و نه مثقال
و پوت معادل با ۴۰ فونت پنج من و نیم تبریز تقریبا
واحد طول آرشین است معادل با لفظه ساژن
و مطابق هفت باکهر اوشتصد ذرع

خاتمه در شرح پولونی

خاک مملکت به پولونی یا لهستان موسوم است در زمان
قدیم مسکن فرقه از طوایف سلاو بود و به زبان آنها
مشهور بعضی دهات بسیار آنکه را لهستان گفتند
در اواخر مائه چهارم بعضی از امیرها نیز مذهب عیسوی در آمد
و رئیس آنها از امپراطور آلمان تبعیت داشت
و ابتدای جنگهای روس و اهل لهستان در اواخر مائه
پنجم بود و مدت هشتصد سال طول انجامید و عاقبت

لهستان

و عاقبت اسباب خرابی لهستان گردید بعضی از دولت
لهستان لقب پادشاهی گرفتند تا در اواخر مائه هفتم لیگ
استقلال پیدا کرد و تا آن زمان اکثر اهالی لهستان
بت پرست بودند در اواخر مائه هشتم تمام آنها بمذهب
عیسوی مشرف شدند در همان اوقات هم سلسله سلاطین لهستان
منقرض گردید و دیهیم سلطنت به پادشاه مجارستان تعلق
گرفت و مدتی بدین منوال بود و دولت در تحت یک سلطان
بود تا در اواخر مائه دهم مملکت لهستان در نهایت
تمول و وسعت و قوت گرفت چنانچه مساحتش به ۲۵
هزار فرسنگ مربع رسید
این سلسله منقرض گردید و اشخاص مختلف در آنجا سلطنت راندند
و بعد از آنها برادر پادشاه فرانسه سلطنت کرد و بعد
بعضی از امرا و شاهزادهگان از خانواده لهستان سلطنت
کردند و آخرالامر به طوری که ذکر شد منقرض شد و حال داد

اجنبی با دول روس و عثمانی و غیره در جنگ بود لهذا
اسباب خرابی و ضعف این دولت گردید و اکثر املاک
بدست دیگران افتاد

چندی بعد از جلوس پنیاتوسکی در سنه ۱۱۸۶ دول
پروس و روس و اتریش مملکت لهستان را تقسیم نمودند و در
سنه ۱۲۰۶ ثانیاً بار تقسیم نمودند بعد از آن اهالی لهستان
بتحریک کوسیوزکو نامی طغیان کردند و در آخر
محرک دستگیر و محبوس گردید و تمام اهالی هم مغلوب شدند
بعد از این واقعه دفعه ثالث مملکت لهستان را تقسیم نمودند
با این موقع دولت پروس ۷۰۰ فرسنگ مربع را داشته
بالمره دارا بود و دولت اتریش ۸۵۰ فرسنگ مربع
از خاک آنجا را متصرف شد و بقیه را که اکثر بود و مابقی
لهستان را در ۲۲۰۰ فرسنگ مربع بود در دست دولت
روس ماند

در ۱۲۲۱ ناپلیون اول وارد ورشو شد لهستان را
به پادشاه ساکس واگذار نمود و لکن بعد که ناپلیون
مغلوب از روسیه مراجعت نمود لهستان را مجدداً
تقسیم کردند و جزو اعظمش بتصرف روس افتاد از آن تاریخ
بعد بعضی اوقات اهالی لهستان یاغیگری داشتند و در
صدد آزادی و استقلال خود بودند ولی در هیچ موقع فایده
نبخشید تا در ۱۲۸۲ از تمام لهستانها. وسعت ۳۱۵۵
فرسنگ مربع و ۱۵ اکرور جمعیت بطور قطع جزو مملکت روس شد
پایتخت آنجا واروسو است و ۲۵۰ هزار نفر جمعیت

موناکو

موناکو در شاهزاده نشین قریب نیس از توابع روم بود و در ۳۷۶
بعد خانواده گریمالدی که از نجبای جنوا بود تعلق گرفت
در مایه نهم مالک آن زمین به پرنس ملقب شد و مدتی
در تحت حمایت اسپانیا بود و چندی هم در تحت فرانسه

وجنوا در ۱۱۴۴ زکوری از ایطالیه بخود متصرف دیگر
پرنس اخیر الحال در زوجه کنت تورینگنی بود ونقد
دولت اعقاب اوست

در سنه ۱۲۶۰ آلبرت پادشاه ساردنی جزو اعظم این ملک
را تصرف آمد و در ۱۲۷۸ انچه را که تصاحب
کرده بود به تصرف فرانسه داد و دولت فرانسه مبلغ چهار کرور
فرانک از این بابت به پرنس مناکو تسلیم نمود فعلاً شامل
قصر و منتزهات بندر مناکو و بعض قری کوچک است
با ۱۳ هزار نفوس جمعیت و استعداد لشکری بجهت ۱۵۰ نفرات
در جبهه کشیک عمارت دولتی معین شده

پرنس حالیه شارل سیم است جنوب در مناکو قمارخانه
عامه معروف است در تمام عالم بجهت قماربازی بآنجا
میروند در آن بابت مایزه که از عاید دولتی میشود

مُنت نِگرو

مُنت نگرو یعنی قراداغ تا سنه ۷۹۱ جزو صربستان
بود و جنگ عثمانی سرزمین را متصرف شد بعضی از افراد آنجا
به قراداغ فرار کرده و با اهالی آنجا اتفاق نموده
آنجا را مونت نگرو موسوم ساختند بعد از جنگهای متعدد
و جنگجویی در سنه ۱۱۵۹ اهل عثمانی را از خاک قراداغ
خارج کرده و خود را در تحت حمایت دولت روس و
ونیزیک قرار دادند ولی دولت عثمانی همواره بعضی
از بلاد آنجا را تصرف می‌آمد و با این سبب اغلب
با آنها در جنگ بود والی قراداغ در ریاست مذهبی هم
داشت در سنه ۱۲۶۸ به پرنس ملقب شد و ریاست
مذهبی یکی از کشیشها داده شد و در معاهده برلن دولت روس
واتریش استقلال قراداغ را امضا نمودند و دولت
عثمانی همه را اثبات تا ۱۲۹۳ در صدد بود که قراداغ

که صاحب نماید و آخر الامر تمکین نمود و استقلال خود را یافت
– پرنس حالیه نیکولای اول است تشکیلات دولت
در دست او و مجلس مرکب است از شصت نفر انتخابی.
و در این مملکت تربیت عامه اجباری است مالیات سالیانه
۲۵۰ هزار تومان دولت روس در هر سال ۱۵ هزار
تومان به پرنس میدهد و دولت اتریش ده هزار تومان
تا هنگام ضرورت از آنها کمک نماید

وسعت ولایت ۲۳۵ فرسنگ مربع است با ۲۲۵
هزار نفر جمعیت در ده هزار نفر آنها مسلمان هستند
و در هنگام جنگ مقرر است که تمام رعایای اینجا
در صورتیکه صحیح الاعضا باشند و قوه دفاعی
حاضر رکاب از سن ۱۴ تا ۵۰ سی هزار نفراند
۷۵ فرسنگ خط تلگراف دارد تجارت عمده دولت
پنیر و علوفه و از کمال آنها سی ترتیب میدهند که به ... کند

تعیین هوا و حشرات

مختصر شرح سربستان

در مملکت سربیه قبل از هجرت این ولایت از توابع روم بود
و بعد از آن دست طوایف مختلف افتاد تا ۱۶ سال بعد از
هجرت فرقه از طایفه سلاو و موسوم به سرب در اینجا
سکنی کردند و بهمین مناسبت آن مملکت به سربیه مشهور شد
در آن اوقات از امپراطور روم تبعه بودند و در استقلال
نیز اطاعت داشتند در مائه اول هجری مذهب عیسوی در آمدند
در ۳۵۰ هجری از تبعیت روم خارج شده دولت مستقل گردید
در ۷۴۷ سلطان سربیه به پادشاه ملقب شد در اواخر
مائه هشتم جنگ با عثمانی شروع شد در ۷۹۲ از عثمانیها
شکست خورده پادشاه مقتول گشت و مقهور عثمانیها
در ۱۱۳۱ دولت اتریش مملکت سربیه را استخلاص نمود
۲۰ سال در دست آنها بود و عثمانیها مجدداً آنجا را

تصرف خود آورند و در سال ۱۲۰۳ به اتریش و روس
با عثمانی جنگ داشتند اهالی صربستان هم لشکر عثمانی را از آنجا
خارج کردند در ۱۲۲۱ شهر بلگراد را هم گرفتند و لیکن
از دست عثمانی مجزی نشدند و بعد از جنگ دیگر مدت
ده سال مطیع آنها بوده است تا که بالاخره در ۱۲۳۲
پرنس میلوش را بریاست خود انتخاب نمود و در
۱۲۵۵ استعفا کرده میلان پسرش پرنس صربستان شد که
بعد از یک ماه وفات کرد پسر او میکائیل برادرش پرنس
شد در ۱۲۵۸ اهالی صربستان شورش کرده میکائیل
استعفا نمود و آلکساندر کارا ژرژ ویچ را منتخب
ساختند او نیز بواسطه طغیان دیگر در ۱۲۷۵ استعفا
نمود و میلوش که در ۱۲۳۲ استعفا کرده بود و در
اینموقع ۸۰ سال از عمرش گذشته بود مجدداً به سلطنت رسید
و بعد از دو سال فوت شد و پسر او میکائیل که در ۱۲۵۸

خود

خود را از سلطنت خارج کرده بود سلطان شد و قلعه‌جاتی
که از زمان در دست عثمانی بود در ۱۲۸۴ به تصرف
صربستان در آمد

در ۱۲۸۵ پرنس میکائیل مقتول شد و میلان پادشاه حالیه
به سلطنت رسید

در ۱۲۹۳ اهالی صربستان با دولت عثمانی جنگ داشتند
و دو سال بعد بواسطه جنگ روس و روم و در برلین دولت
صربستان استقلال تام یافت و در ۱۲۹۹ پرنس صربستان
به پادشاه (رُوآ) ملقب شد

در وضع حالیه آنجا پادشاه که نامش میلان اول است
و در ۱۲۷۱ متولد شده امور دولت در دست
پارلمان و شش نفر وزراست مالیات ۱۳
کرور فرانک است و ۱۶۰ هزار قشون نظامیه صربستان
سلطان نشین است قشون بر سه قسم است حاضر رکاب

۱۵۰ هزار نفر ردیف اول ۵۵ هزار نفر ردیف
دویم ۵۵ هزار نفر وسعت مملکت ۱۱۸۵ فرسنگ
مربع ۲ کرور جمعیت
خوک و ماه در اینجا بسیار است غله و میوه بسیار میروید
همین خط راه آهن ۹۵ فرسنگ است و ۲۲۵ فرسنگ
خط تلگراف دارد لیکن دینار است نرخ عالیه
ملکدار و منصب‌ها و مایه آحادش بند و پنبه است
پایتخت بلغراد با ۲۴ هزار نفر جمعیت

فصل شرح سوئد و نروژ

این دو مملکت فعلاً در تحت یک سلطنت است و تا سال
۱۲۲۹ هجری بطور ... و تاریخ احوال هرکدام را علیحده ذکر میکنیم
در مملکت سوئد تا تقارن هجرت طوایف مختلف سکنی داشتند
برعایت رؤسای مختلف و هنگام هجرت تمام آنها
در تحت رعایت یکنفر آمدند و سلاطین ...

از

از خانواده‌های مختلف بعضی در اواخر مایه چهارم هجری
عیسوی در آمدند در ۳۴۸ سلطنت بخانواده فول کونگر
منتقل شد و در آن سلسله تا ۷۷۶ سلطنت با
آلبرت نامی از خانواده میکلنبورگ رسید و او تا
۷۹۱ سلطنت کرد و بعد از او دولت سوئد بدست دانمارک
افتاد و در تصرف آنها بود تا ۹۳۰ از گوستاف وازا
آمد دانمارک را از سوئد خارج کرد و خود سلطان شد
و اعقاب او تا سال ۱۰۶۴ سلطنت راندند
گوستاف آدولف از سلاطین معتبر این سلسله بود
جنگهای متعدد با دانمارک و روس و لهستان نمود
و بر همه فایق آمد در جنگ سی ساله با اتریش هم
کارزار نمود و آخر الامر در ۱۰۴۲ در جنگ
لوتزن مقتول گشت
بعد از سلسله وازا سلطنت به پسر خواهر گوستاف آدولف

منعقد شد و اعقاب او تا ۱۱۳۲ سلطنت کردند و سلطان
معتبر این سلسله شارل دوازدهم بود که از ۱۱۰۸ تا
۱۱۳۱ سلطنت داشت و جنگهای متعدد عمیق مخصوصاً در
با روس در محاصره قلعه فردریک شال در نروژ
از ضرب گلوله توپ از پا در آمد
بعد از او خواهرش مدتی سلطنت کرد و بعد از آن فردریک
از خانواده هس به پادشاهی منتخب شد و در سال ۱۱۶۴
وفات یافت

بعد از او آدولف فردریک از خانواده هولستین گوتروپ
بسلطنت رسید و چون گوستاو پادشاه چهارم از این سلسله
فوت شد لهذا اهل سوئد مارشال برنادوت را
به پرنسیتی گزیده بودند و یکی از سرداران ناپلئون
به ولیعهدی منتخب نمودند و او در ۱۲۳۵ سلطان شد
و موسوم گشت به شارل چهاردهم و پشت چهارم او

پادشاه حالیه

پادشاه حالیه سوئد است

اما نروژ در این مملکت هم مانند سوئد طوائف متعدده با
رؤسای مختلف توقف داشتند و چون حاصل ولایت بقدر
کفاف حال اهالی نبود لهذا باطراف میرفتند و دزدی و
غارت مینمودند و جهازات شان اغلب با سرحد انگلیس و فرانسه
میرفت.

تقریباً ۲۵ سال قبل از هجرت اولدف نامی از سوئد
به نوروژ فرار کرده و در آنجا باز سلطنت کرده و اعقاب
او تا سال ۸۰۰ هجری سلطنت میکردند در ۳۸۰ اهالی نوروژ
بمذهب عیسوی در آمدند و بعد از جنگهای متعدده با دانمارک
در ۷۸۹ این مملکت متصرف دانمارک اهالی با وجود
آنکه بجهة استقلال حق شورش و طغیان نمودند ا
تا ۱۲۲۹ در دست دانمارک باقی ماند و در این سنین
جزو مملکت سوئد شد

سلطان حالیه اسوید و ملک اسکار دویم است و مملکات
و تشکیلات آنها از یکدیگر جدا است و هر کدام پارلمان
دارد و هر یک از مجلس در نروژ ده نفر وزیر دارد
در نروژ هشت نفر و کلیه تمام امورات اسوید و ملک از
یکدیگر موضوع است مذهب رسمی لوتریک است
مملکت هالند ـ ۱۰ ـ نوشته مساحت ۱۷۵۰ فرسنگ
مربع است با سه کرور و نیم جمعیت در اینها ۴ هزار نفر
کاتولیک پروتستان هستند و در اوقات امنیت ۴۵ هزار
نفر قشون حاضر رکاب دارد و در هنگام جنگ ۱۶۵
هزار نفر قشون حاضر که استعداد بحریه ۱۵ فروند
زره پوش است و ۵۳ فروند بخاری با ۴ هزار نفر بحریه
و ۳۵ هزار نفر ردیف ۵ بایت در سال ۲ کرور و دخل
۲۰۰ هزار تقریبا مخارج سالیانه رسمی در باب پوزیتر
دارد و یازده هزار باب مدرسه و مکتب با ۷۵۰
هزار نفر

هزار نفر شاگرد و تربیت عامه اجباری عالی عمل
در نروژ عمده است دیگر و چوب در دریا سالی
۴ کرور و تقریبا نفوس میرسد و آنچه از معادن استخراج میشود
هفت کرور خروار آهن است و یکصد و شصت کرور خروار
زغال و شش کرور خروار زغال سنگ و علاوه بر اینها
مس و نقره هم دارد استعداد بحریه تجارت ۳۱۰۰
فروند کشتی و یکصد فروند بخاری طول خط راه آهن
هشتصد فرسنگ خط تلگراف سه هزار و پانصد فرسنگ
پایتخت استوکهولم با ۱۷۵ هزار نفر جمعیت
۱۱ نروژ وسعت ۸۰۰ فرسنگ مربع است با سه کرور و نیم
جمعیت در اینها شش ۷۰۰ نفوس کاتولیک تقریبا پروتستان هستند
قشون هنگام صلح ۱۸ هزار نفر در جنگ ۴۵ هزار نفر
قشون حاضر است استعداد بحریه ۴ فروند زره پوش
و ۴۵ فروند تجارتی با ۲ هزار نفر ملاح و ۲۷ هزار نفر بعد

ولایت درسنه ۱۷ اکو در قانون است و ۸۵ هزار تن
عمعارف سلطانی نیز یک کتاب یونیورسیطه دارد با نظام
۶۵۰۰ مدرسه و مکتب ؛ ۳۰۰ هزار نفر شاگرد در آنجا
هم تربیت عامه مجبوریست تجارت عمده‌اش است و کره و چوب
و روغن ماهی بحریه نوزاندن استعداد بحریه دارای تجارت
۷۲۵۰ فروند کشتی بادی و ۵۱۵ فروند بخاری طول خط
راه آهن ۳۵۰ فرسنگ و خط تلگراف ۲۵۰۰ فرسنگ
پایتخت کریستیانیا ؛ ۱۳۵ هزار نفر جمعیت
در سوئد و نروژ آنچه رایج گردیده است نرخ عامه
اسکناس
کهزار و نهصد دینار و سایر اصطلاحات قران است

در شرح سویس

تقریباً چهارصد سال قبل از هجرت مملکت سویس تصرف دولت
فرانک افتاد و در ۲۲۸ بعد از هجرت به دو جزء منقسم شد
قسم شرقی به امپراطور آلمانی متعلق گردید و جزء غربی

به پادشاه

به پادشاه فرانسه تعلق گرفت بعد از آن قطعه غربی تصرف
بورگونی افتاد تا در سنه ۴۲۳ با نظام بورگونی جزء
امپراطور آلمانی شد و از طرف امپراطور آلمانی حاکمی برای
آنجا معین گردید در سنه ۶۰۵ هجری شهر برن ساخته شد بعد از
آن ولایات سویس بچند قطعه کوچک منقسم شد و حکمرانی در
امرا و صنف روحانیان تعدی و اعتدالی به نقص مخصوص حاکم
امرا و طایفه هابسبورگ در اتریش سلطنت داشتند
لهذا در ۶۹۰ هجری از آن قطعات جهت حفظ حالت
حقوق استقلالی متفق شدند همه با ... جمهوری سویس
اگرچه معروف است در اسباب انعقاد آن اتحاد توسط
ژیلیوم تل بعضی دعوا در آن باب اشعار و کتابها گفته‌اند
ولی آن تفصیلات بوجه ... تاریخ صحیح ندارد و فقط
قصه است و روایت صحیح همین است در اوائل بعضی از بلوک
بر حاکم یاغی شده و طایفه هابسبورگ را از ولایت

برون کنند بعد از این واقعه اتریشیها مکرر به سویس آمدند
ولی همیشه شکست خوردند در ۸۴۸ هم دولت فرانسه
لشکری مرکب از ۴۰ هزار نفر سردار ولیعهد فرانسه به سویس
فرستاد و در جنگی که واقع شد ۱۵۰۰ نفر از اهل سویس مقابل
۶ هزار نفر از فرانسویها را مقتول ساختند و بالاخره
ولیعهد فرانسه صلح نمود در سنه ۸۷۸ جمعی از اهل سویس
حاکم قطعهٔ تیرا که متعلق به دوک بورگونی بود معلق ساختند
دوک بورگونی برای تنبیه آنها با سپاهی فراوان به سویس
آمد و در سه جنگ بزرگ مغلوب شد و آخرالامر در
۸۸۱ در جنگ نانسی کشته شد و چون در این جنگهای متوالی
غیرت و شجاعت فوق العاده از اهالی سویس بظهور
رسید سایر دول هم محض تحریک و همراهی از اهل
سویس جزو قشون خود قرار دادند
در ۹۰۵ در صلحنامه باب معاهده شد اهل سویس از طرف

امپراطور آلمان مستقل شدند و در ۹۲۱ فرانسوا
اول پادشاه فرانسه اهل سویس را شکست داد و بعد مصالحه
شد و بعد از آن اتحاد سویس مرکب از ۱۳ بلوک بود بعد
در آن زمان اختلافی واقع شد مابین کاتولیک و پروتستان
در بابت زوینگلی و کاتولیکها بعضی با وجود
جنگها که با سایر دول با آنها شد معهذا این سیزده بلوک
اتحاد خود را از دست ندادند تا در سنه ۱۲۱۲ بلوک
سویس جمهوری هلوتیک را تشکیل دادند و بعد از اغتشاش
ناپلئون اول بعضی بلوک دیگر هم جزو سویس شد و در سنه ۱۲۶۴
قانون قطعی دولتی مقرر گردید
جمهوری سویس فعلا مرکب است از ۲۲ بلوک و هر یک دارای
اداره جداگانه هستند و مواجبش در سال ... هزار است
امور دولت در دست پارلمان است که دارای دو مجلس است
و ادارات دولتی در دست رؤسای مختلف است

چهار باب یونیورسیته دارد ایالات سابقه ۲۲ کو در
کانتان است و مطابق قانون نوتن [illegible] ندارد ولی
در وقت جنگ هر ذکوری بتواند از عهده برآید باید
جزو نظام شود و در وقت امن هر یک از افراد نظام
باید مدت چند هفته در سر مشق مشغول باشند و قشون
مرکب است از سه قسم قسم اول جوانان از ۲۰ تا ۳۲ سالگی
و عددشان ۱۲۰ هزار نفر است قسم دوم از ۳۲ تا ۴۴
سالگی است و عدد آنها ۸۲ هزار نفر است و قسم سیم
آنها هستند در سنشان کمتر است از ۲۰ و بیشتر از ۴۴
و عدد آنها ۳۱۰ هزار نفر است مابین سابقه
۱۲ کوور تکان ولایت مملکت ۹۹۲ فرسنگ مربع پایتخت
کوور جمعیت [illegible] آن پروتستان هستند پایتخت
شهر برن است با ۴۸ هزار نفر جمعیت و شهرهای
معتبرش ژنو است با ۷۲ هزار نفر جمعیت و زوریک
با

وزوریک با ۸۵ هزار نفر جمعیت و بال با ۷۵
هزار نفر جمعیت
صاحب عده هنرات و غیره و لوتوتون
رکار، کارخانجات بسیار دارد مخصوصاً برای بافتن
پنبه و ابریشم و صنعت ساعت سازی طول خط راه آهن
۵۰۰ فرسنگ است و تلگراف ۲۷۰۰ فرسنگ
یعنی وزن و سایر آحاد مثل فرانسه است
در شمال و مشرق اینلک بزبان آلمانی تکلم
می‌نمایند در مغرب بزبان فرانسه و در جنوب
بزبان ایطالی

ممالک عثمانی

تقریباً در ۱ به هفتم هجری قریب ۵۰ هزار نفر از طایفه ترک
بسرداری سلیمان نامی از لشکر مغول در خراسان بعد جبرا
شده و بسمت ارمنستان فرار نموده و در نزدیک شهر قونیه

ممکن گشتند و پس از مدتی داخل خدمت علاءالدین سلجوقی
شدند و در ۶۹۹ علاءالدین وفات کرد ریاست
آن طایفه به عثمان نام تعلق گرفت و کمی بعد ملقب به سلطان
شد و بنای سلطنت سلسله او را عثمان گفتند

در ۷۲۶ اورخان پسر عثمان به بروسا دست یافته
و عمارتی در مخصوص خود بنا به پایتخت موقع ساخت
و اول اقدامی که نمود در این دولت ترتیب لشکری
که دائمی بود به ینی‌چری (پیاده) و سپاهی (سواره)
پسر او سلیمان نام بود در ۷۵۷ داخل اروپا شده
و سلطان مراد اول در ۷۶۶ ادرنه را پایتخت ساخت
و متصرفات امپراطور روم شرقی منحصر شد به شهر
اسلامبول و بعضی دهات اطراف

بایزید پسر مراد اول بود افلاق و بغدان
و بلغارستان و یونان را مسخر نمود و بعد با تیمورلنگ

کارزار کرد و در ۸۰۴ محبوس شد بعد از او محمد اول و مراد دوم
سلطنت کردند

محمد دوم پسر مراد دوم ملقب به غازی شهر اسلامبول را
بغلبه گرفت و سلطنت امپراطور روم شرقی را بکلی
منقرض نمود و اسلامبول بجای پایتخت خود قرار داد از این
تاریخ بعد دولت عثمانی قوت گرفته و ترقی بسیار کرد
ولهستان و مجارستان را مغلوب نمود

سلیمان دوم مجارستان را تصرف نموده دولت
اتریش را شکست داد عراق عرب و کردستان را
نیز مسخر نمود در این سلطنت دولت عثمانی کمال قوت پیدا کرده
و استعداد بحریه معتبری تهیه شد که سواحل افریقا از مصر
الی مراکش را در تحت تبعیت خود آورد

در سلطنت اعقاب او یعنی سلیم دوم و مراد سوم و محمد سوم
دولت عثمانی تنزل یافت و در ۹۷۹ استعداد بحریه اش

نزدیک ایلیانو شکست فاحش خورد، و دولت ایران
تبریز و بغداد را از تصرف او خارج کرد و از دولت
اتریش هزیمت یافت در ۱۰۴۶ در سلطنت مراد
چهارم ایروان و تبریز و بغداد مجدداً بدست عثمانی
افتاد بعد از آن جنگهای متعدد با اتریش و لهستان و روس
واقع شد و اسباب خسارت کلی گردید و اکثر متصرفات
شان از دست رفت در ۱۲۹۴ جنگ اخیر با روس
واقع شد نتیجه جنگ اسباب استقلال سربی و افلاق
و بغدان و بلغاری گردید و بعضی قطعات عثمانی در اروپ
و ارمنستان به تصرف روس افتاد و بوسنه و
هرسک به دولت اتریش تعلق گرفت
در این اوضاع حالیه سلطان عثمانی عبدالحمید دوم است
در ۱۲۴۵ متولد شده و سلطان سی و چهارم
از سلسله عثمان است و پادشاه بیست و ششم از آنها که

اسلامبول پایتخت آنها است
امور دولت در دست سلطان است و مجلس خاص او
مشتمل است بر صدر اعظم و شیخ الاسلام و وزیر داخله
وزیر امور خارجه وزیر جنگ وزیر مالیه وزیر بحریه
وزیر فوائد وزیر عدلیه وزیر علوم وزیر اوقاف
امیر توپخانه
مالیات سالیانه ۱۲۵ کرور تومان است و ۱۵ کرور هم
مخارج سلطان است قشون حاضر رکاب ۱۶۵
هزار نفر ردیف ۸۰۰ هزار نفر استعداد بحریه
۱۵ فروند زره پوش با بسیاری از جهازات بخاری دیگر
وسعت مملکت در اروپ ۴ هزار فرسنگ مربع است
با ۵ کرور جمعیت و وسعت خاک آسیائی ۴۵۶۰۰
فرسنگ مربع با ۱۴ کرور جمعیت وسعت خاک
افریقائی ۲۵ هزار فرسنگ مربع با ۵ کرور جمعیت

پایتخت اسلامبول است با ۹۰۰ هزار نفر جمعیت حاصل عمده
غله و پشم و تریاک میوه بعضی از معادن هم در آنجا موجود است
استقلالیه بحریه تجارتی ده فروند تجاری ۵۵۰۰ فروند
بزرگ ۳۲۵ فرسنگ راه آهن دارد و شش هزار
و نیم فرسنگ خط تلگراف مسکوکات لیره است
نرخ حالیه سه تومان و یک هزار وزن وقیه معادل
۲۷۵ مثقال واحد طول آرشین معادل ۱۲ گره

در شرح بلغار و روم ایلی

از بدو دولت تا ۱۲۹۵ از ایالات عثمانی محسوب میشد در آن سال
بواسطه عهدنامه برلین پرنس بلغار مستقل گردید و فقط شرط
شده پرنس را که اهل بلغار انتخاب میکنند از خانواده سلاطین
حال معظمه باشد و روم ایلی شرقیه نیز ایالتی شد بگلربیگی
حاکم آن از مذهب عیسوی باشد
اهل بلغار پرنس آلکساندر را که از خانواده باتن برگ است

نشین نمودند در ۱۳۰۲ اهالی روم ایلی شرقیه حاکم را
بیرون کرده حکومت را با ایالت بلغار ملحق ساختند دولت علیه
دولت عثمانیه این مطلب را قبول نمود و روم ایلی شرقیه به بلغار
ضمیمه و ملحق گشت کمی بعد اهالی بلغار هم طغیان کرده پرنس
آلکساندر را استعفا نمود و در ۱۳۰۵ فردیناند را که
انتخاب شد در پرنس حالیه بلغارستان است

امور انتظامیه دولت در عهده پارلمان است که دارای یک
مجلس است با شش نفر وزیر مالیات سالیانه شش کرور
تومان قشون دولتی در وقت امن ۲۹ هزار و در وقت
جنگ صد هزار استقلالیه بحریه ۱۷ فروند تجاری کوچک
وسعت بلغار ۱۵۲۰ فرسنگ مربع با چهار کرور جمعیت
در ربع آن مسلمان میباشند و وسعت روم ایلی ۸۵۰
فرسنگ مربع با یک کرور جمعیت در ثلث آن مسلمان میباشند
پایتخت بلغار صوفیه است با ۳۱ هزار نفر جمعیت و پایتخت

روسیه فلکه است با ۳۴ هزار نفوس
حاصل عمده غله است و پشم و آهن و ذغال سنگ
خط راه آهن اسلامبول به بلغراد از این ولایت
عبور میکند و ۵۰۰ فرسنگ خط تلگراف دارد [illegible]
تختگاه آنست

در شرح باسنه و هرسک

تا سنه ۱۲۹۵ از ایالات عثمانی بود در آنسال موافق
قرارنامه برلن [illegible] در حکومت و نظارت [illegible]
ایالت در عهده دولت اتریش باشد دار الملک [illegible]
هم در دست دولت اتریش وسعت این دو ایالت
۱۲۵۰ فرسنگ مربع است با یک کرور و چهارصد هزار
نفر جمعیت [illegible] خمس آن مسلمان میباشند

در شرح افلاق و بغدان یا رومانی

پنج [illegible] از جهت [illegible] از ایالات روم [illegible]

بوده اند

بعد از آن متصرف طوایف مختلف افتاد از قبیل گوت و
آوار و سلاو و بلغار و تاتار در مائه ششم هجری [illegible]
منضم گردید یک افلاق و دیگر بغدان در اوایل مائه دهم
اند و ملک در تحت حمایت عثمانی واقع شد و تا ۱۲۷۲
[illegible] در آنسال بواسطه عهدنامه پاریس از تبعیت
عثمانی خارج شد و سه سال بعد [illegible] الکسندر کوزا به پرنس
افلاق و بغدان منتخب گردید او بعد از [illegible] ۱۲۸۲ استعفا
کرد و پرنس شارل از خانواده هوهنزولرن منتخب شد
و او در ۱۲۹۸ لقب پادشاهی گرفت و موسوم گشت به شارل
اول پایتخت [illegible] مملکت دایره است مشهور است به بخارست
وسعت سطحی ۳۱۰۰ فرسنگ مربع با یازده کرور جمعیت
ولایات ۳۲ [illegible] ۱۶۰ هزار [illegible]
قشون [illegible] ۲۰ هزار نفر و در وقت جنگ صد هزار نفر
استعداد [illegible] ۲۳ [illegible]

یونیورسیته دارد با ۲۸۰۰ باب مدرسه و کتب‌خانه

عمده غله است و معدنیات هم استخراج میشود و گاو و گوسفند

نیز فراوان است جمعیت مملکتش با ۲۲۵ هزار نفر

جمعیت طول خط راه آهن ۵۰۰۰ فرسنگ و خط تلگراف

۱۵۰۰۰ فرسنگ آثار عتیقه زیاد و مطبوعات شهر فرانسه

و لیموی فرانک که معروف است

در شرح فرانسه

لفظ فرانسه مشتق است از فرانک که اسم یکی از طوایف آلمانی

بعضی و فرانک در لغت آزاد و قوی را گویند اینطایفه

تقریباً ۵۰۰ سال قبل از هجرت از مملکت آلمان کوچ کرده و توطن

کردند در محلی که فعلاً معروف است بفرانسه و پس از

جنگهای بسیار با اهل روم مدت‌ها پشت سر هم مغلوب گشت

تا آنها مستقل گردیدند

اولین سلطان معروف اینملک بزرگ ده بعضی دیگران

تا سال

ما بین طایفه انگلیسی ارو و ویلیام سلطنت انگلیس تا سال

۱۳۵ هزار از هجرت سلطنت داشتند و بعد از آنها مملکت به سلسله

کارلوونژین منتقل که اینطایفه قبل از آنکه سلطنت رسیدند در

آنملک صدارت داشتند و یکی از آنها شارل مارتل بود

که از ۹۵ هجری تا ۱۲۴ صدارت یکی و در جنگ

بزرگ در جنوب فرانسه واقع شد اعراب را شکست داد

پپن کوتاه پسر او پادشاه سلسله کارلوونژین

پدر او شارلمان بود پسر شارل که از ۱۵۱ تا ۱۹۹

سلطنت کرد و در سنه ۱۸۳ ملقب به امپراطور

روم و آلمان شد

امپراطور یعنی شاهنشاه و این لقب در زمان قدیم مخصوص بعضی

و هم جانشین پاپ بر کلیه امور مذهبی ریاست داشت

امپراطور هم در تمام امور عرفیه تصرف میکرد از این تاریخ

بعد این لقب به دولتی تعلق گرفت که در سرحد آلمان

اودوکر بعد در سال ۱۲۲۱ از سلاطین آلمانی و ایتالیا
بود و دیگر در مشرق هم در اسلامبول اقامت داشت
تا در سال ۸۸۵ هجری عثمانی اسلامبول را فتح نمودند او
هم منقرض گردید

شارلمان اول کسی بود که مملکت را به ولایات جزء قسمت نمود
و در ولایت حاکم مأمور کرد و جزء اعظم خاک آلمانی
و فرانسه و ایتالیا را بحیطه تصرف آورد و مدارس بسیار
بنا نهاد و فرقه ساکسن را از بت پرستی بعضی بمذهب عیسوی
در آورد و کلیساهای بی حد و حساب و کلیساها بنا کرد در
سال ۱۹۹ هجری وفات یافت و در اکس لاشاپل
مدفون شد جانشین شارلمان در گذشت پسرش لوئی اول
بر تخت نشست و مدت ۶ سال سلطنت کرد و در آن زمان
بسبب یاغی گری امرا و حملات طایفه نرمان ضعف
کلی بسلطنت وارد آمد و در سال ۲۲۴ هجری وفات یافت

پسران او سه پسرش مملکت را به سه قسمت نمودند اعقاب او
بسیار اسباب آشوب یاغیگران و ضعف مملکت گردید
نرمان از طوایف نرمان بعضی دراز ولایات شمالی
اسکاندیناوی آمده و در عهد ملوک حق تسلط را داشتند
و کشتیهای جنگی بسیار ساخته و تمام سواحل در سواحل بحر غارت
مینمودند تا در زمان شارلمان در داخله مملکت فرانسه شده.
و بعد از او سه مرتبه شهر پاریس را محاصره کردند و بعضی
داخل ممالک آلمانی و سوئیس رفته و تمام انگلستان
را بتصرف آوردند

شارل دوم در ۲۷۱ بر تخت نشست و بعد دفع نرمانها
از سلطان آلمانی اتولطیف ... ولی جنگ واقع شد
مبلغ گزاف با آنها داده ساکت شدند تا آن زمان اهالی
فرانسه کلیتاً بزبان آلمانی تکلم مینمودند و از آن پس زبان
لاتین مخلوط شده و بزبان فرانسه موسوم گشت

در سلطنت شارل سیم ملقب باحمق اهل نرمان بسرکردگی رولو
قبض کرده وخاک نرماندی را از سلطان تیول گرفتند
بعد از شارل سیم نه نفر دیگر از این سلسله سلطنت کرده ولی در تحت
عاقبت سلطان آلمانی

در سلطنت لوئی پنجم ملقب به تنبل هوگ کاپت که
یکی از امرای فرانسه بود طغیان کرده سلطان را خارج و خلع
خلع در سنه ۳۷۷ خود بتخت نشست
هوگ کاپت اول پادشاه سلسله کاپتین بوده در ۳۸۶ وفات
یافت و در زمان او بوده که مملکت را بفرانسه موسوم
ساختند و رعایا فرانسه گفتند بعد از فوت او امرای
دیگر که از اطاعت نکرده آغاز سرکشی گذارده و آخر الامر
متصرفات سلطان بعد منحصر شده بچند قطعه بسیار کوچک
مابین امرای یاغی از همه قوی‌تر دوک دو نرماندی بود
دیگر از دوکهای نرماندی اهم در ۴۵۸ انگلستان را متصرف

و از آن بعد سلطنت کرده و همیشه در صدد فرانسه بود و باعث
اظهار دشمنی میکرد در زمان او بود که گودن و بورگونی
بیت آلمانی آمد و در سنه ۴۲۵ بود فرقه اعظم
تقریباً دیر را افروزانیدند
در سلطنت پنجمین سلطان این سلسله لوئی ششم موسوم بقطور
سلطنت فرانسه کمی قوت یافت و در سلطنت لوئی هفتم
که از ۵۳۲ تا ۵۷۶ سلطنت الئانور بواسطه طلاق زوجه اش
که بعد بنکاح هنری دوم پادشاه انگلیس در آمد قریب بنصف
املاک آنرا در صداق او بود از دست رفت در این زمان
بود که مدرسه یونیورسیته پاریس ساخته شد و مدرسه یونیورسیته
سنیت سوسطه بود و صاحب ۲۰ هزار نفر شاگرد ابتدای
ظهور آلبیژوا در مذهب باعث تفتیش عقاید در ایام
فیلیپ دویم از ۵۷۶ تا ۶۲۰ سلطنت داشت با دلیری
کارهای نیکو کرده بود و دولت فرانسه در زمان او ترقی

ترک کرده بود واز تدبیرات دولت پدرهای خود و هم پادشاه
انگلیس را برخلاف پدر خود برانگیخت و باین وسیله
از دولت انگلیس مسترد داشت املاکی را که سابقاً از دست داده
بود و در سنه ۵۸۶ باتفاق ریشار پادشاه انگلیس
به تسخیر بیت المقدس عازم شد ولی ریشار را در سیسیل
گذارده مراجعت نمود و بعضی املاک که از انگلیس
تصرف آمد و در سنه ۵۸۷ ... خندق و حصار
نقطه‌ای در ... پاریس بنا نهاد با پانزده عدد برج
چون ریشار از بیت المقدس مراجعت نمود با فیلیپ
جنگ آغاز کرد و فوت شد در ۵۹۶ اسباب اختتام جنگ گردید
و نرماندی و برتانی و آنژو و تورن از تصرف
انگلیس خارج شد
در جنگ دیگر که در ۶۱۱ واقع شد مجدداً دولت انگلیس
را شکست داده اسباب اقتدار و اعتبار دولت فرانسه گردید

لوئی هشتم پسر فیلیپ دوم مدت جهانداریش سه سال بود
و مملکت را با پسرش سپرده ... وارث او لوئی
لوئی نهم شد
لوئی نهم بعد از فوت پدر ... زارت ...
امراء و بزرگان یاغی شدند و عاقبت بمصلحت بینی
مادرش بر آنها فایق آمد و در سنه ۶۴۱ لوئی
را تصرف آمد و بعد از آن عازم تسخیر بیت المقدس
گردید و مدت شش سال از ... دور مانده در تمام این مدت
امورات سلطنت در دست مادرش بود و در سنه ۶۵۷
با انگلیس صلح نمود و آکوئیتن را بسلطان انگلیس تحویل
داد و در سنه ۶۶۹ دوباره بعزم تسخیر بیت المقدس
رفته در تونس وفات یافت و مشهور شده به لوئی
مقدس
در سلطنت فیلیپ سیم در ارسنه ۶۶۹ تا ۶۸۴ ...

بازار علوم در فرانسه رواجی پیدا کرد و ترقی بسیار
در آن واقع شد مخصوصاً از باب ترجمه کتب عربی
و غیره از مشرق زمین چه میشد و بنای پارلمان هم
در آن زمان شد

فیلیپ چهارم از اعقاب و جانشین سن لوئی بود ملک
رانی از ۶۸۷ الی ۷۱۴ بعده قوت کشیشها را
کاسته و پاپ را مجبور ساخت از او و مرکز پاپ را
نیز ضعیف نمود ادارات مختلف نیز بنا نهاد و ادارهٔ
پولیس را دایر نمود و پلیوان و فلاندر را به تصرف
آورد

بعد از او لوئی دهم و فیلیپ پنجم و شارل چهارم
بترتیب سلطنت کردند

سلطنت فیلیپ ششم از ۷۲۸ تا ۷۵۱ بعد و جنگ
عظیمی با پادشاه انگلیس واقع شد و بعد حمله انگلیس

سلطان

سلطان انگلیس خواهرزادهٔ شارل چهارم بود دعوی
سلطنت مملکت فرانسه را نمود و عاقبت انگلیسها هیچ
هم در بحر و هم در جنگ فتح کردند مخصوصاً در جنگ کرسی
را در سنه ۷۴۷ واقع شد و بعد تا مدتی مجدداً به تصرف
انگلیس آمد در آن عصر بود که طاعون شدیدی در فرانسه
واقع شد و جزء فیلیپ ششم ملک دوفینه را
ابتیاع نمود از آن وقت بعد لقب ولیعهد فرانسه
دوفن گردید

ژان که پسر بعد از فیلیپ ششم بر تخت نشست و مدت
جهانداریش از ۷۵۱ تا ۷۶۵ امتداد داشت
سلطان ضعیفی بود چنانچه در ۷۵۷ از پادشاه انگلیس شکست
فاحشی خورد و مجبوراً با انگلستان معاهده شد جمیع املاک
فرانسه به پادشاه شد و نیز بنای یاغیگری گذارده و ولیعهد
فرانسه بهمراهی امرا دفع یاغیگری را نمودند و با انگلیس

صلح کرده و کلیهٔ اسلحه‌ش هر چه قطعه از جنوب غربی
فرانسه را با مبلغ گزافی در اثر تسلیم کرده

شارل پنجم ملقب بعاقل از سنه ۷۶۵ الی ۷۸۲
سلطنت کرد و با انگلیس جنگ به عقب و جنگ پادشاه انگلیس پیر
و از کار افتاده و ولیعهدش خوش و بستری بود فتوحات
نمود در این سلطنت جمعیت شهر پاریس به ۲۸۵ هزار نفر
رسید

شارل ششم ملقب بمجنون در دوازده سالگی به تخت نشست
چون شخص مقتضی نبود زمام سلطنت بدست اعمامش افتاد
و اغتشاش زیاد در مملکت واقع شده سلطان از شاهزاده
انجوادث مبهوت شد و ملکه دوک دو بورگونی پاریس را
محاصره نمود اما پس از او تمکین نداشتند از انگلیس‌ها
امداد طلبیده و در ۸۱۸ در آجین کورت فرانسویها
را شکست دادند و سه سال بعد پاریس را مسخر نمودند و بعد از

و بعد از مدتی هم قطعات شمالی فرانسه در تصرف آنها باقی
بعد از او شارل هفتم ملقب به مظفر بسلطنت رسید
و در آن وقت ژان دارک دختری بود همراه سپاه
امراء فرانسه را تحریک و ترغیب نموده با انگلیس‌ها جنگید
و آنها را شکست داد ولی انگلیس‌ها او را دستگیر نموده و
در سنه ۸۳۴ سوزانیده شد

دوک دو بورگونی هم تا حال با انگلیس‌ها متفق و همراه بود
از این تاریخ به بعد با پادشاه فرانسه متحد شده و انگلیس‌ها را
از خاک فرانسه خارج کردند و فقط شهر کاله که در
سمت فرانسه بود در تصرف آنها باقی ماند در این سلطنت
ارتشی ترتیب داده شد و قوای حاضر رکاب تهیه کردند
و بجهت مخارج آنها مالیات گزافی بر املاک بسته شد
و اداره استیفا نیز در این عصر تقرر گرفت و در وقت
این سلطان دولت فرانسه بسیار قوی شده بود و امرا

و اثر او بنای کلیسای سنمی و به جهت کشتن فوق‌العاده آنها بعض
از غیر اهل مذهب [illegible] که در بورگونی و دیگر کشت
کرده و کس

چون لوئی یازدهم به سلطنت رسید امرای مجبوره آغاز
خودسری گذارند و لوئی سلطان با کمال قدرت و شعور آنها را
تمام کرد و ملک بورگونی هم در ۸۸۳ در ناحیه
سکنه که از آن تا حوزه ده متفق گشت و اکثر
املاک بدست لوئی یازدهم افتاد در زمان او هم طاعون
شدید و قحطی سخت در فرانسه واقع شد که یک هزار نفر
در هفته پاریس تلف شد

بعد از او شارل هشتم بر تخت نشست چون خیلی کوچک بود
زمام سلطنت بدست خواهرش افتاد که از حسن کفایت
و کاردانیش در ۸۹۶ بریتانی را تصرف آمد
و بعد با انگلیس و اسپانی صلح کرد و در سنه ۹۰۵ ناپل

سفر کرد و با پاپ و آلمان و اسپانی و ونیز یک مجلس دفع
آنها کرده متفق شده [illegible] چنین دید لذا ناپل را
از دست داد و سه سال بعد فوت شد

لوئی دوازدهم بعد از او بر تخت نشست و تا سنه ۹۲۱
سلطنت کرد در تمام این مدت با اسپانی و انگلیس و ونیز
و سوئیس و آلمان جنگ داشت گاه غالب میشد و گاهی
مغلوب

بعد از او سلطنت به فرانسوای اول منتقل شد با اهل سوئیس
بنای جنگ گذارد و آنها را شکست داد و بعد مدت
پنج سال با امپراطور آلمان (که به اسپانی هم سلطنت داشت)
و انگلیس جنگید تا در ۹۳۱ صلح نامه مادرید منعقد شد
موافق این قرارداد بورگونی و ناپل و میلان [illegible]
از جمع فرانسه موضوع شد ولی بعد از انعقاد صلح راضی نشده
که بورگونی را از دست بدهد مجدداً باز جنگ کرد

و در پاوی نیز شکست خورد در این دفعه چهار کرور از ثروت
وجه مصالحه داده تا بورگونی در دست او باشد
در سنه ۹۲۳ عهد نامه با دولت عثمانی منعقد نمود با اسپانی
مدت ده سال در جنگ بود بعد از آن جنبه کیاست صلح
گذاردند و فقط ۱۲۰ هزار نفر قوای تهیه کرده و انگلیس
و آلمانی بنای جنگ گذارد ولی در سنه ۹۵۱ لشکر عظیم
از اینجا دولت انگلستان بیرون آمده مدینه صلح نمایند
و سه سال بعد وفات کرد نتیجه جنگهای فرانسوا اول این بود
که ایطالیا یکسره از تصرف فرانسه خارج شد و امپراطور
آلمانی خیلی قوی و معتبر گردید در این سلطنت ترقی بسیار در
صنایع و علوم و نقاشی واقع شد و تشویق
و ترویج بسیار از ارباب علوم و کمالات نمود و چند
باب یونیورسیته و عمارت لوور در پاریس بنا نهاد
و در مذهب کاتولیک خیلی متعصب بود در ۹۴۷

هنری دوم ۲

هنری دوم مقرر داشت اهالی پروتستانها سخت گیری سلوک شود
و بر معتقدین ایشان حکم کرد که آنها را آتش زنند و جمع کثیری از اهالی
سوزانیدند

جنگ هنری دویم با شارلکن زمام سلطنتش در دست دو نفر
دیان دو پواتیه که از او بزرگتر بود با ماکسی
شده در سنه ۹۵۹ شهر متز را از امپراطور گرفت
و در جنگ سن کانتن از دولت اسپانی شکست خورد و بعد
شهر کاله را از انگلیس گرفت و در سنه ۹۶۶ فوت شد
آلمانی و اسپانی در تا آن زمان در تحت یک سلطان بود
در آنجا مجزی شد ولی اهم نتیجه بود که فرانسه
فرانسوا دویم مدت سلطنتش کم بود و در زمان
سفارت و ... پروتستان و کاتولیک قصه
پس از او شارل نهم به سلطنت رسید چون طفل بود مادرش
کاترین دو مدیسی نیابت از جانب او سلطنت میکرد

به پروتستانها مایل بود و در ۹۷۰ مقرر نمود که مابین فرقه
پروتستان و کاتولیک بلا امتیاز و علی السویه رفتار شود
فرقهٔ کاتولیک از این فقره متغیر شده به پروتستانها اذیت
می‌کنند و اسباب اغتشاش شدند به این لحاظ شارل پادشاه
با کاتولیکها متفق شده و پروتستانها را که باسم
هوگنوت مشهورند همه را بنیزه زدند تا اینکه یازده
هزار نفر پروتستان از آلمان بکمک هم مذهبی‌های خود
آمدند و برای جنگهای متعدد و کشتار زیاد صلح کردند
در ۹۷۸ نیز مجدداً صلح منعقد شد و مقرر گردید که کاتولیک
و پروتستان بی تفاوت باشند ولی کاترین مادر خود را
تحریک نمود تا رؤسای قوی پروتستانها را از میان ببرد
و در سنه ۹۸۰ در یک شب ۳۰ هزار نفر از آنها را
بقتل رسانیدند و آن شب معروف است به ماساکر دو
لانوئی دو سنت بارتلمی
masacre de la nuit de St Barthilmy

چون هنری سیم بسلطنت رسید نظر به پروتستانها را همه به
نیزه زدند تا در سنه ۹۸۸ مجدداً صلح نمودند
هنری سیم ملاحظه اینکه مذهب پروتستان پیش می‌رود از فرقه
کاتولیک فرانسه او را قبول نکرده و امراء فرانسه کمک
اسپانی را عزم شده هنری سیم را مجبور نمودند که پروتستانها را
اذیت کند و در اثنای این کار اهالی پاریس طغیان نمودند
پادشاه فرار کرد و عازم اردوی هنری دو ناوار شد
چون بلا عقب بود او را ولیعهد خود قرار داد و در
اثنای راه در سنه ۹۹۷ مقتول گشت
هنری دو ناوار ولیعهد او بر تخت نشست و موسوم گشت
به هنری چهارم در این وقت جنگ با کاتولیکها
داد ولی از باب رعایت اهالی و حفظ حال مملکت
خود در سنه ۱۰۰۱ بمذهب کاتولیک در آمد و جنگ
مرتفع شد و در سنه بعد به پاریس آمده مشغول اصلاح امورات

معدوم شد و در سنه ۱۰۰۷ قرارنامه معارکه موسوم
به اِدیکت نانت را برطبق آن تمام مذاهب عیسایی
در فرانسه آزاد باشند در ۱۰۱۹ راواِییاک نامی
بضرب خنجر او را مقتول ساخت در سلطنت او کمال امنیت
و رفاهیت در مملکت فرانسه واقع شده بود و مبلغ ۲۰۰
کرور تومان وجه نقد در خزانه دولت موجود بود
بعد از او لوئی سیزدهم در سن نه سالگی بود که تخت
پروتستانها بواسطه ظلم حکام یاغی شدند
محض اصلاح امورات در ۱۰۳۳ عهده صدارت
را به کاردینال ریشیلیو مفوض داشتند و او مدت
هیجده سال صدارت کرد و از کفایت و لیاقت در آن مدت
ترقیات بسیار در مملکت فرانسه واقع شد و آلزاس
را بتصرف فرانسه آورد اسپانیا را شکست داد و امرای
یاغی فرانسه و دولت اتریش را ضعیف نمود در

در ۱۰۵۳ لوئی سیزدهم وفات کرد
بعد از او لوئی چهاردهم را طفل بود بسن چهار سالگی
بر سر نشاند و زمام سلطنت در دست مادرش بود و صدارت
در عهده کاردینال مازارین بود کاردینال در ۱۰۷۲
فوت شد در مدت صدارتش هولان نظم و دفتری کلبرت که
ترتیب داد و سردارهای کامل و وزرای کار آمد تربیت
نمود و علمای زیاد در خزانه دولت ذخیره کرد و کمکهای
متوسط او دولت فرانسه معتبرترین دول اروپا گردید
و لوئی ۱۴ بواسطه این اقتدار و اقتداری که بهم رسانیده بود اکثر
اوقات با دول اسپانیا و هولاند و اتریش و انگلیس و پروس
در جنگ بود و اغلب آنها فتح میکرد در سنه ۱۰۹۲ قرار
نامه نانت را برهم زد و بواسطه آن صد هزار نفر از
پروتستانها از خاک فرانسه فرار کردند معلوم است که
جنگهای زیاد اسباب خسارت کلی گردید چنانچه بعد از فوت

سلطان دولت فرانسه ۴۰۰۰ کرور فرانک قرض بعد
بعد از ۷۵ سال سلطنت در ۱۱۲۶ وفات یافت در این
عصر ترقی کلی در علوم حاصل شد و اشخاص معتبر آن زمان از
ادبا و شعرا کرنی و راسین و مولیر بعضی و از حکما
و اهل ریاضی پاسکال و دالمبر

نبیرهٔ لوئی ۱۴ لوئی موسوم به لوئی پانزدهم در ۱۱۲۷
بسلطنت رسید چون پنج ساله بود امور سلطنت در دست
فیلیپ اورلئان بود او هم جنگهای متعدد نمود
با اتریش و انگلیس و هولاند و پروس ولی اکثر اوقات
را شکست میخورد چنانچه تمام مملکات خارجه شان تصرف
انگلیس افتاد و شکست عظیمی هم بواسطه فردریک کبیر پادشاه
پروس بآنها وارد آمد در زمان سلطنت او تا ۱۱۸۸ بعضی
انجمنها احداث شد در مملکت فرانسه واقع شد خاصه از
باب بد نظمی و ظلم حکام و خیالات سوسیالیستی هم

در آن زمان شروع شد (سوسیالیست فرقه بعضی
از ناس بفقر و عسرت زندگی در صدد بر آمدند مال و ملک
قرار دهند با سلطان و سایر امرا و متمول که دارا ملک
عموم را یکی کنند و همه در عیش بسر) و از انجمله مصنفین
معروف ... ولتر و روسو و دیدرو که در کتب خود
خیلی که از خیالات سوسیالیستی خوب داخل میشد
این عصر معروف است بعصر فیلوزوفی بمناسبت اینکه
در این سلطنت بسیار فیلوزوفها بعضی

در سال ۱۱۸۸ لوئی شانزدهم بسلطنت رسید آن اوقات
توابع انگلیس در آمریک یاغی شده و دولت فرانسه بر خلاف
انگلیسها با آنها جانب گیری و بواسطه با دولت انگلیس در جنگ بود
تا ۱۱۹۷ در ورسای صلح شد و نتیجه این جنگ بجهت دولت فرانسه
۳۵۰۰ کرور در فرانک خسارت شد و لیکن برای توابع انگلیس
فایده کلی بخشید زیرا که اسباب استقلال آنها گردید

را تا زود نیز — آمریک مستقل شد و چارلز دهم را
سلطان کفایت بعض امورات دولتی از خارج و داخل
در مملکت بی نظمی و اغتشاش بود خاتمه در ۱۲۰۳ اعلی حضرت
بالغ شده و اول کار پاریس را موسوم به باستیل کرده و خراب
نمود و بعد عمارت مخصوص شاه را در دربار نیو جهه بعض
تمام مستحفظین داخل کشتی را معزول ساختند و شاه را مجبور نمود
را به پاریس بیاید و قرارهای جدید را امضا نماید از قبیل تقسیم
مملکت فرانسه به دو پارتیان و آزادی تمام مذاهب و دایر
شدن پارلمان و ضبط موقوفات باری موقوفات مخصوص
ترکیه و در ۱۲۰۵ لوئی شانزدهم با عیال خود از
پاریس فرار کرد ولی در بین راه گرفتار شده به پاریس آمدند
و با اتهام اینکه نسبت به مملکت فرانسه خیانت کرده و اتریش
را اجازه مداخله داده حبسش نمودند و در ۱۲۰۷ اعدامش رساندند
و ۹ ماه بعد زوجه اش را موسوم به ماری آنتوانت

را هم کشتند ازین طرز عمل امپراطورین اتریش و پروس متفق شدند
که هرج و مرج اسباب اغتشاش زیاد گردید و امورات در
دست اشخاص مختلف افتاد و هر دو طرف آنها دانتن و
روبسپیر و مارکیز و مارات بعض و همه آنها بر خلاف یکدیگر
عمل میکردند و کثیری از نجبا و رعایا را بقتل رسانیدند
که اغتشاش تا ۱۲۱۵ در دیرکتوآر اداره میشد
مملکت اسپانیه در این وقت عمل آورد از انگلیس و
هولاند و اسپانیه و اتریش با فرانسه جنگ داشته
در آن جنگ ناپلئون بناپارت نام رشید
باسم ناپلئون اول امپراطور شد و اتریش را در ایطالیا
شکست داد و در سنه ۱۲۱۲ صلح منعقد مابین
فرانسه و اتریش و مقرر گردید مملکت بلژیک متعلق
بفرانسه باشد و جمهوری وندیک بیکار منسوخ شد و خاک
وندیک در تصرف اتریش باشد و هم ناپلئون عازم مصر

بعد حفظ اینکه قوت انگلیس را در مشرق زمین کم نماید
جنگ در مصر با ممالیک نمود و قوای بحریه فرانسه هم در
۱۲۱۳ در نزدیک ابوقیر از نلسون امیر بحر انگلیس شکست
کلی خورده در سال بعد بفرانسه مراجعت نمود و در
آدرپ سعی جنگ شد و بعد در جمهوری فرانسه باسم قنسول
اول رئیس جمهوری فرانسه گردید در آنوقت مشغول به تنظیمات
امور داخله گردید و قانون محاکمه را موسوم است به
کود د ناپولئون ترتیب داد و در خارجه نیز با یک
دسته دیگر متفق شده از آن با اتریش و ایطالیا جنگ نموده
آنها را مغلوب ساخت و بعد از آن با همه دول صلح نمود
و در سنه ۱۲۱۹ امپراطور شد
انگلیس و روس و اتریش و سوئد با یکدیگر متفق
شده مجدداً با فرانسه بنای جنگ گذاردند در آن
جنگ ابتدا اتریش شکست خورده صلح نمود و هولاند

وایطالی

وایطالیا بتصرف فرانسه آمد و در ۱۲۲۱ ناپلئون
فرانسه منسوخ نمود لقب امپراطوری را از دولت آلمان
با سلطان اتریش بود و ۹۷۲ سال از ابتدای آن گذشته بود
و از ولایت پروس و اتریش و روس مجدداً اتفاق
کرده و با ناپلئون بنای جنگ گذاردند و لیکن همه آنها
مغلوب شدند و در سنه ۱۲۲۲ صلح نامه تیلزیت
را بستند و در ۱۲ ناپل پرتقال و اسپانیا و
رومه ناپل را متصرف شد ولی اسپانیولیها بکمک
انگلیس و سرداری ویلینگتون فرانسویها را اخراج کردند
ولی ناپلئون ممالک و ولایات دیگر را بتصرف آورده بود
اینفقرات اسباب عداوت و حسد امپراطور روسیه شد
ناپلئون محض ضعف و دفع قوت روس در ۱۲۲۷
به بهانه اینکه امپراطور روس مطابق شروط قرار
نامه رفتار نمینمود با ۵۰۰ هزار نفر قشون بطرف

روسیه عازم شد و در دو جنگ سخت فاتح بر روسیها شد و
و در تعاقب ایشان تا شهر مسکو را متصرف آمد و روسیها
عمداً شهر مسکو را آتش زدند و اطراف شهر را که
ویران نمودند و چون ناپلیون با لشکر زیاد جا و آذوقه نداشت
مصلحت دید مراجعت نماید در این رجعت از شدت
سرمای فوق العاده که همیشه در روسیه واقع میشود قریب
تمام لشکرش تلف شدند و او خود با معدودی به پاریس رسید
کمی بعد باز لشکرکشی مجدداً مجدداً با پروس و روس و اتریش
آغاز حرب نهاد هر دو دفعه فتح نمود و آخر الامر در اواخر
۱۲۲۸ در نزدیک لیپزیک شکست بزرگی خورده به فرانسه
مراجعت نمود لکن دولت اتحادیه المانی او را رد کرده
و در پایتخت حمله نمودند مجبوراً استعفا داد و جزیره
البا را بجهت عزلت خود اختیار نمود و چون ناپلیون به
البا رفت لوئی هیجدهم را از سلسله سلاطین قدیم بتخت نشست

ولی یکسال بعد ناپلیون از البا مراجعت نمود و قوای
فرانسه از شدت اعتقادی که به او داشتند گرد وی را گرفتند
دوباره جماعت اجتماع داشتند زیر شد و لوئی هیجدهم فرار نموده
او بر تخت نشست و بعد با یکصد و بیست هزار نفر لشکر به طرف
بلجیک عازم شده با قوای انگلیس و پروس جنگ نمود
ولی در جنگ واترلو در روز تابستان ۱۲۳۱ واقع شد
شکست بزرگی خورده در مقارن بعد یکصد روز
بعد از مراجعتش از البا دیگر از آن استعفا نموده خود را
بدست انگلیسها تسلیم نمود و انگلیسها او را بجزیره سنت هلن
که جزیره واقع است در جنوب غربی افریقا و در اوایل سال
۱۲۳۶ در ۵۲ سالگی از این سرا رحلت نمود بعلت مرض وفات
یافت بعد از جنگ واترلو و تسلیم ناپلیون قوای
انگلیس و پروس به پاریس آمده لوئی هیجدهم را دوباره
بر تخت نشاندند و او تا هنگام فوتش در ۱۲۴۵

واقعهٔ سلطنت ملوک

پس از او شارل دهم بسلطنت رسید و او بسبب بیحرکتی
اهل فرانسه در سنه ۱۲۴۶ استعفا نمود و اهل فرانسه لوئی
فیلیپ را به پادشاهی انتخاب نمودند در سلطنت او الجزایر
تصرف فرانسه آمد او هم در سنه ۱۲۶۴ بسبب طغیانی و
شورش رعایا استعفا نمود و جمهوری دوم فرانسه ابتدا
شد بریاست لوئی ناپولئون در حالیکه بعد باسم ناپلئون

سیم امپراطور شد (ناپلئون دوم پسر ناپلئون اول بعضی
ایام پادشاه روم مشهور است ولی بسلطنت نرسید و در
۱۲۴۸ در نمسا در وین بسن ۲۱ فوت شد)
پس بعد از اینکه ناپلئون سیم امپراطور شد با دولت انگلیس
و عثمانی متفق گردید و در کریمیه با دولت روس جنگیده
و بعد از جنگ سخت شهر سیواستوپول را تصرف کرد
و در بهار ۱۲۷۲ صلح نامه در پاریس منعقد شد

سه سال بعد بملاحظه ایطالیا با اطریش جنگ نمود و ماجنتا
سلفرینو فتح نصیب او آمد و در ۱۲۷۶ قشونی بطرف
چین فرستاد و پایتخت چین را تسخیر نمود و اینجا هم منظورش
مجری شد سه سال بعد قشون عظیمی بطرف مکزیک فرستاد و
ماکزیمیلین برادر امپراطور اطریش را امپراطور
مکزیک نمود ولی جمهوری اتازونی بعضی تدبیرات عنقریب
ناپلئون قشون فرانسه را مجبوراً از مکزیک خارج کرد
و اهل مکزیک امپراطور خود را مقتول ساختند و در
آنجا جمهوری منعقد نمودند و همان اوقات تمام مملکت کوچینچینا
و بعضی ترقی دیگر چیزهای بسیار در داخل مملکت فرانسه
واقع شد بعد از اسباب خطر بزرگ که جنگ دولت پروس بود تا در
سنه ۱۲۸۶ در اهل اسپانیا یکی از خانوادهٔ آلمانی را
بجهت سلطنت آن دولت انتخاب نمودند باین سبب ناپلئون
سیم با پروس آغاز جنگ نمود و تمام ممالک آلمانیه

غیر از اتریش با پروس ملحق شده چون ناپلیون سیم
داخل شد و ناپلیون هم بعد از جنگ سیدان محبوس شده و بعد
بعد در انگلستان وفات کرد و بعد از جنگ سیدان جمهوری
سیم فرانسه استقرار یافته و رئیس اول آن موسیو تییرس
بود که در آن آلمانها علاوه بر جنگ سیدان در جنگهای متعدد
دیگر هم فرانسه را شکست دادند آخرالامر پاریس
را محاصره نموده بگلوله باران گرفته مسخر نمودند و از فرانسه
غرامت ۱۱۵۰۰ نفر صاحب منصب و ۳۷۰ هزار نفر سرباز
اسیر گرفته و ۷ هزار توپ هم بچنگ آوردند و در سال
۱۲۸۹ صلح منعقد شد مابین فرانسه و آلمان و بر طبق
آن آلزاس و لورن با شهرهای استراسبورگ و
متز بدولت آلمان تعلق گرفت و علاوه ده هزار
کرور فرانک هم وجه نقد داده ریاست تییرس تا
۱۲۹۰ طول انجامید و بعد از او مارشال ماکماهون
تا ۱۲۹۶

ماکماهون تا ۱۲۹۶ ریاست کرد و بعد از او موسیو گروی
بریاست رسید و در تاریخ که نوشته ریاست داشت
و رئیس موسیو سعدی کارنو است
قوانین اساسی حالیه — مطابق قانون ۲۵ فوریه ۱۸۷۵
مسیحی که موافق است با ۱۲۹۲ هجری مملکت دولت فرانسه
در عهده پارلمان است و عبارت است بر دو مجلس یکی مجلس
دپوته یعنی مجلس وکلای عامه و دیگر مجلس سناتورها یعنی
مجلس اعیان
دپوته یعنی وکلای ملت از جانب عموم رعایا منتخب میشوند مطابق
قانون ۱۳۰۳ بازاء ۷۵ هزار نفر از رعایا
یک نفر دپوته منتخب میشود و فعلاً عدد آنها ۵۸۴ نفر
میباشد و اجزای مجلس اعیان با سناتورها منتخب
و الان ۳۰۰ نفر سناتور موجود است اینها و مجلس
متفقاً رئیس جمهور را تعیین میکنند برای مدت هفت سال

و حکم است در ایران اختیارات ریاست میدهد انتخاب میشود مواجب
رئیس جمهور در سال ۶۰۰ هزار فرانک است و از برای سفارش
پانزده هزار فرانک و هر دو هفته ۹ هزار فرانک
شعبه رئیس ... با اجازه پارلمان محاکمه کند و
هر حکمی را میدهد بی آنکه بگذرد از وزرا امضا نماید
بدون اجازه پارلمان هم نمیتواند با دولت دیگر جنگ کند
امورات در عهده ده نفر وزیر عازم است و آنها
اجزای دار الشورای کبری هستند از این قرار
اول رئیس شورا و وزیر مالیه دوم وزیر عدلیه و خارجه
مهر سیم وزیر امور خارجه چهارم وزیر تربیت عامه و معارف
پنجم وزیر داخله ششم وزیر جنگ هفتم وزیر بحریه و توابع
خارجه هشتم وزیر فواید نهم وزیر تجارت دهم وزیر فلاحت
وسعت خاک فرانسه تقریباً ۵۳۴ هزار فرسنگ مربع است
و در ۸۶ ولایات قسمت شده عدد نفوس ۳۸ کرور

پایتخت شهر پاریس است با دو کرور جمعیت از شهرهای معتبر
لیون و مارسی هر کدام با ۴۰۰ هزار نفر جمعیت و بردو
۲۵۰ هزار نفر جمعیت در تمام جمعیت یک کرور و نیم پروتستان
و پنجاه هزار نفر یهود و ۳۵ کرور بدین دین کاتولیک
میباشند
مالیات در سال ۷۶۰۰ کرور فرانک است و قرض دولت
۷۲ هزار کرور فرانک مخارج در سال دخل
قشون حاضر رکاب ۵۱۴ هزار نفر با ۱۲۳ هزار راس
اسب و در جنگ میتوان تا ۷ کرور و نیم حاضر کرد
استعداد بحریه ۱۵۴ فروند و ۵۲ عدد کشتی زره پوش است
با ۷۵ هزار نفر جمعیت
در هر سال تقریباً سالی ۸۷۰۰ کرور فرانک از امتعه
خارج داخل فرانسه میشود و سالی ۶۵۰۰ کرور فرانک
از داخل بخارج حمل میشود

طول خطوط سکهٔ آهن کشیده در مملکت فرانسه ۵۵۰۰۰ فرسنگ است
و ۹۷۵۰ باب پستخانه دارد در سال گذشته ۳۱۰۰ کرور
پاکت حمل کرده تقریباً ۸ هزار باب تلگرافخانه دارد
و ۵۰ هزار فرسنگ خطوط تلگراف و در سال گذشته
۷۰ کرور مطلب تلگرافی زده شده

در خاک فرانسه ۵۵۰ عدد معدن آهن است در هر
سال ده کرور خروار آهن استخراج میشود و ۱۳ معدن
نقره دارد در سال چهار هزار خروار نقره حاصل میشود و از معدن
سرب ۵۵ هزار خروار سرب استخراج میشود بانضمام چهار هزار
خروار نقره

حاصل زراعت در خاک فرانسه گندم و جو و برنج است
و میوه جات آنجا نیز فراوان است خاصه انگور در
سال ۱۱۸۶ کرور بطری شراب سازند حاصل ابریشم
هم خیلی ممتاز است و تقریباً در سالی سه هزار خروار بعمل می‌آید

در تمام مملکت فرانسه ۱۶ یونیورسیته دارد با ۱۲ هزار نفر
طلبه و ۸۶ هزار مدرسه و مکتبخانه دارد با ۱۳ کرور و نیم کرور
و ۱۳۵ هزار نفر معلم و ده کرور از نفر متعلمین مخارج
است درس میخوانند و بر مصارف آنجا دولت فرانسه سالی ۱۸۹
کرور فرانک بجهت تربیت عامه میدهد

در این مملکت واحد نقد فرانک است و نرخ حالیه یکهزار
و سیصد و پنجاه دینار میباشد واحد وزن کیلوگرم است
یعنی هزار گرم و هر گرم معادل است با پنج نخود و از این قرار
هر کیلوگرم معادل مثقال یا ۲۱۷ مثقال و نیم است واحد طول متر است
بمقدار ($\frac{1}{26}$) یعنی یکجزو از ۲۶ جزو کمتا تهران است از
ذرع

توابع فرانسه در خارج آنچه است در افریقا واقع شده
با نظام بعضی توابع دیگر با متفرقه که در آسیا و امریکا
و وسعت همه روی هم شصت هزار فرسنگ مربع است با ۵۷ کرور جمعیت

شرح بُورگونی

چهار صد سال قبل از هجرت طایفه از آلمانی موسوم به بورگندی
از وسط آلمانی بطرف رود خانه رُن رفته با اهل روم
جنگیدند و در ۲۱۴ قبل از هجرت از رود رن گذشته
داخل شدند در حالتیکه بعد فرانسه سوئیس است و بمذهب
عیسوی در آمدند و قریب صد سال قبل از هجرت در تحت اطاعت
مرووَ وِنگ بعضی بعد از شارلمان سلطان مستقل شده و چندی
بعد به دو سلطنت مجزی شد یکی در جنوب فرانسه در نزدیک لیون
و دیگری آرل بعد در [illegible] منقسم بحری از و بعضی کاسته شد
و بعضی کوچک گردید و آخر الامر تصرف فرانسه اما
دیگر در سنه [illegible] بعد از هجرت از سلاطین فرانسه
اطاعت داشتند و بعد سلطنت گردیده بسیاری از ایالات
اطراف را تصرف آخر تا سلطنت قوی شده و عاقبت
فرانسه و آلمانی و سوئیس ملحق شده و در ۸۸۲ دوک بورگونی

را شکست داد و در جنگ نانسی بقتل رسانیدند و بعد
بورگونی منقسم گردید بخشی جزو و آخر الامر تماماً به دولت
فرانسه تعلق گرفت

شرح یُونان

تقریباً [illegible] قبل از هجرت تمام یونان تصرف روم در آمد
و ۲۵۰ سال قبل از هجرت طوایف گوت داخل یونان شده
آنجا را غارت کردند و ۲۰ سال بعد ثانیاً این طوایف
بربری آمده آنجا را تاراج کردند و سی سال بعد نیز بربری
آمده سرقت کردند بعد از آنها طوایف بلغار و
سلاو اموال یونان را بیغما بردند و صد سال بعد از
هجرت اعراب جزیره کریت را گرفتند چهار ذات
آن را از آنجا برای غارت یونان و جزایر دریا
سیم بعد از هجرت طایفه بلغار آنجا را چاپیدند
و بعد هم طایفه نرمان مع الاتصال یونان را تاراج کردند

پس از این مراتبها بعضی از امرا و فرانک یونان را مسخر نمودند
و جزایر هم بتصرف ونیزیک افتاد و در دست آنها
باقی ماند تا در ۸۵۰ ه سلطان مراد دوم عثمانی جلوس نمود
پس از جنگهای متعدد و قتل و غارت بسیار در ۸۶
تمام یونان بتصرف سلطان عثمانی درآمد و تا ۱۲۳۷
در دست آنها بود در آن وقت اهالی یونان شورش کردند
و بعد از چندین جنگ و خونریزی ابراهیم پاشا از
مصر به یونان آمد با ۲۰ هزار نفر لشکر و ۱۵۰ عدد
توپ و با عسکران آنها را مغلوب ساخت ولی دول
فرانسه و انگلیس توسط کرده از آنها مراجعت نمود
در این اثنا بیرق عثمانی بحریه شده و سلطان محمود ده هزار
نفر آنها را مقتول ساخت و ۲۰ هزار نفر را محبوس
ساخت

در ۱۲۴۲ یونان جمهوری شده بریاست کاپودیستریاس

بعد از این واقعه دولت عثمانی مجدداً به قوه‌ای با ۸۲
فوج لشکر بطرف یونان فرستاد ولی در ماه تیر ۱۲۴۳
جهازات دول معظمه انگلیس و فرانسه و روس در ناوارین
[illegible] بحریه عثمانی را مغلوب ساختند و چون در این ضمن
دولت روس با عثمانی جنگ داشت لهذا عثمانی از یونان
صرف نظر نمود و توسط [illegible] دول معظمه در سنه ۱۲۴۸
پرنس اتون از خانواده باویر به لقب پادشاه یونان منتخب شد و او تا
۱۲۷۹ سلطنت کرد در آن وقت اهل یونان یاغی شده او به
باویر مراجعت نمود اهل یونان سلطنت به پرنس آلفرد
از خانواده انگلیس داده شد ولی بعد [illegible] ما بین
انگلیس و فرانسه و روس شرطی منعقد شده بود که احدی از
این سه دولت در یونان سلطنت نکند لهذا دولت انگلیس
نگذاشت انگار [illegible] قبول کند و سلطنت آنجا را به بعض
از شاهزادگان دیگر اظهار کردند و هیچکدام قبول نکردند تا

تا آخر اهالی گیلیوم را از خانواده دانمارک را پادشاه ساخته
و در پائیز ۱۲۷۹ به آطینه ورود کرد و بنام ژرژ
اول تاج بر سر نهاد و جزایر ایونین هم در تحت حمایت
دولت انگلیس بود بدولت یونان [illegible]
پادشاه حالیه ژرژ اول است و مطابق قرارداد
۱۲۸۱ امور دولت در دست سلطان است و پارلمان هم
دارای یک مجلس است مالیات دریائی ۲۶ کرور درهم و
و ۷۵ هزار درهمش بابت خرج سلطنتی یونان است قشون
در وقت امن ۳۲ هزار نفر و در اوقات جنگ
۳۵۰ هزار نفر استعداد بحریه شش فروند زره پوش
و ۷۳ فروند بخاری وسعت مملکت ۱۶۰۰ فرسنگ
مربع است اهم محصولات عمده کشمش است
روغن زیتون هم دارد و از معادن سرب و نقره و آهن دارد
۹۹ فرسنگ راه آهن دارد و ۱۲ هزار فرسنگ خط تلگراف دارد

دارد استعداد بحریه تجارت ۷۳ فروند بخاری و
۳۲۰۰ فروند شراعی لیمانهای آنجا در هم است قریب [illegible]
از فرسنگ در [illegible] پایتخت آطینه است
با ۸۵ هزار نفر جمعیت

تمت الکتاب بعون الملک الوهاب

سنه ۱۳۰۶

۲۵۶